

De Chinese reactie op *Parxit*.

Een frame analyse over de terugtrekking van de V.S. uit het Parijsakkoord in de *Renmin Ribao* en de *China Daily* (2017-2020)

Anne-Marie Dedene

Masterproef aangeboden binnen de opleiding
master in de Taal- en Regiostudies: Sinologie

Promotor: prof. dr. Katja Bienenkopf

Co-promotor: Sarah Van Eynde

Begeleider: prof. dr. Valeria Zanier

Academiejaar 2019-2020

125 840 tekens

Ik verklaar me akkoord met de code of conduct van de faculteit Letteren voor geloofwaardig auteurschap.

Inhoudsopgave

Dankwoord	1
Engelse samenvatting (English Summary).....	2
Chinese samenvatting (中文摘要)	4
Inleiding	6
1. Historische achtergrond van het Parijsakkoord	9
2. Literatuurstudie	13
2.1 <i>Reacties op de terugtrekking van de V.S. uit het Parijsakkoord</i>	13
2.2 <i>Framingonderzoeken en het klimaatverandering discours</i>	17
3. Framing	19
3.1 <i>Wat is framing?</i>	19
3.2 <i>Framing als concept binnen de politieke wetenschappen</i>	21
3.3 <i>Kernbegrippen binnen de framing theorie</i>	23
4. Methodologie.....	26
4.1 <i>De context van het Chinese medialandschap</i>	26
4.2 <i>Data</i>	27
4.3 <i>Hoe werkt een frame analyse?</i>	28
4.4 <i>Methode</i>	30
5. Aanwezige frames in de <i>Renmin Ribao</i> en de <i>China Daily</i>	32
5.1 <i>Aanwezige frames in de Renmin Ribao</i>	32
5.2 <i>Aanwezige frames in de China Daily</i>	39
5.3 <i>Frequentie van de frames in de twee kranten</i>	46
6. Duiding resultaten	50
6.1 <i>Duiding rapportering Renmin Ribao</i>	50
6.2 <i>Duiding rapportering China Daily</i>	52
6.3 <i>Duiding sterke aanwezigheid “V.S. als boosdoener”-frame in beide kranten</i>	55
Conclusie	58
Appendix	60
Bibliografie.....	62
Geanalyseerde artikels uit de <i>Renmin Ribao</i>	69
Geanalyseerde artikels uit de <i>China Daily</i>	78

Dankwoord

Hij is afgeraakt, hoera! De masterproef die nu voor u ligt is het resultaat van ontelbaar veel kopjes koffie, maar zeker ook van de hulp van een hele boel mensen. Ten eerste verdient mijn promotor, Professor Katja Biedenkopf, een woord van dank. Ondanks mijn groot uitstelgedrag bleef ik bij haar welkom voor feedback. Zonder de deadlines die ze me gaf, was deze thesis er misschien nog steeds niet geweest. Daarnaast wil ik mijn co-promotor Sarah Van Eynde bedanken om me advies te geven wanneer ik even de academische weg kwijt was. Verder wil ik *Wu laoshi* 吴老师 bedanken voor alle hulp bij het schrijven van de Chinese samenvatting. Ook de proffen binnen Sinologie ben ik dankbaar. Ondanks het feit dat zij niet mijn promotor of co-promotor waren, kon ik toch altijd terecht bij hen wanneer er iets onduidelijk was. Tot slot was deze thesis er ook niet gekomen zonder de steun van mijn familie en vrienden, op wie ik kon rekenen wanneer ik even een dipje had. Hierbij verdienen Glen, Yentl en Emily een speciale *shout-out* voor alle feedback bij het nalezen.

Jullie verdienen allemaal, stuk voor stuk, een welgemeende dankjewel.

Engelse samenvatting (English Summary)

On the 1st of June 2017, Donald Trump, president of the United States of America, announced the withdrawal of the United States from the Paris Agreement. The announcement caused a wave of reaction both in the U.S. and internationally and a surge in publications, such as newspaper articles, policy papers, commentaries etc., on reactions to the withdrawal. Despite the relevance of China's reaction, as it is the largest single carbon emitter in the world and one of the key actors in the international climate negotiations of the United Nations Framework Convention on Climate Change (UNFCCC), it became clear during the literature review that there is a lack of academic research about the reaction of China. This lack of academic literature that looks at both sources in Mandarin and English possibly led to a discrepancy between how the Chinese government reacted to the withdrawal and how this reaction is perceived outside of China.¹ Michael Swaine, American sinologist, argues that this discrepancy arose in two areas. First, he states that the reaction of the Chinese government is not as critical as is thought to be by non-Chinese sources. Second, he argues that, despite the call for leadership by other actors in the global climate governance, China is not after the leadership role that the U.S. once fulfilled.²

Because of the close relationship between the government and the media in China, this thesis researches the reaction of the Chinese authorities on the withdrawal by means of a qualitative discourse analysis existing of a newspaper framing analysis. This thesis hypothesizes that the way in which the withdrawal is framed in the *Renmin Ribao*, a Chinese newspaper written in Mandarin, and the *China Daily*, a Chinese newspaper written in English, might partly explain the discrepancy that arose in the publications on the Chinese reaction on the withdrawal. If there were to be a difference in framing adjusted to the different audiences of the newspapers, this could possibly explain the difference in how the Chinese government reacted to the withdrawal and how this reaction is perceived by a non-Chinese audience. Therefore, this master thesis tries to answer the following research question: "How is the withdrawal of the U.S. framed in the *Renmin Ribao* and the *China Daily* since June 1st, 2017 until June 1st, 2020?"

In both newspapers the "U.S. as laggard"-frame was the most frequent, which disproves Swaine's argument that the reaction of the Chinese government was less critical than how it is seen outside of China. This strong presence of the "U.S. as laggard"-frame could possibly be

¹ Swaine (2017), p. 2.

² Swaine (2017), p. 8.

explained by the long-lasting competitiveness between the U.S. and China. The results also indicate that the idea of China as a leader in global climate governance is included in the reaction of the Chinese government. Finally, a comparison between the frequency of the subframes in both newspapers revealed that while the news reporting in the *Renmin Ribao* is rather negative in nature, the *China Daily* takes a more positive approach.

This master thesis is divided in six chapters. First, some background information is given, followed by the literature review. The third chapter looks at framing as a concept. Then, the methodology is described. The research and results are written down in the fifth chapter of this thesis. The sixth chapter then puts these results in a broader context. Finally, some concluding remarks are added.

Chinese samenvatting (中文摘要)

中国对美国退出《巴黎协定》的反应:

分析《人民日报》和《China Daily》2017-2020 的新闻报道

2015 年 12 月 12 日，在巴黎气候大会上通过的《巴黎协定》标志着全球气候治理进入了新阶段。它确立了全球气候治理新秩序。但是，2017 年 6 月 1 日美国总统特朗普宣布美国将退出《巴黎协定》。美国退出的公告引起了国际社会的强烈反应。文献中很大一部分讨论了中国对此的反应。原因是中国是世界上最大的单一碳排放国，并且是《联合国气候变化框架公约》（UNFCCC）国际气候谈判的主要参与者之一。文献综述表明，目前很多研究讨论中国对美国政府退出巴黎协定的反应怎么样，但是具体分析中国政府实际上反应的研究比较少。此外，研究人员在中国对美国退出《巴黎协定》如何反应的问题上未能达成一致。美国汉学家 Michael Swaine 认为，在现有文献中在两个方面上出现了差异。首先，他指出，中国对美国政府退出巴黎协定的反应并不像非中国消息人士所认为的那样负面。其次，他认为，尽管其他巴黎协定的参与者要求中国成为全球气候治理的领导者，但是中国不愿意填补美国留下的空白。明确中国怎么反应可以帮助进一步改善中国政府未来的有关全球气候治理的角色。论文的目的在于试来分析美国退出全球气候治理以后中国政府怎么反应了的问题。

本文从理论和实践两方面入手。理论上，笔者运用“框架理论”的政治观角度来对中国政府对美国退出《巴黎协定》的反应进行了研究。框架功能是为了发现媒体对某一个话题的态度。由于中国当局与中国媒体之间的密切关系，对报纸文章的框架分析能给读者提供中国对美国政府退出《巴黎协定》的反应的观念。因为《人民日报》和《China Daily》的文章往往反映中国政府的态度，所以我把这两份报纸作为本文的研究对象。实践上，本文阐明中国在《联合国气候变化框架公约》中的立场，因此对将来的谈判很有用。

通过《人民日报》和《China Daily》的从 2017 年到 2020 年的关于美国退出《巴黎协定》的新闻报告，本文进行综合分析中国对美国政府退出的反应。报纸的框架分析由两个部分组成：第一部分基于定性分析，第二部分基于定量分析。定性分析的部分

让研究人员仔细阅读报道，也让研究人员直觉地决定每份报纸都使用哪种媒体框架(media frames)。此后，定量分析的部分让研究人员比较每个报纸中每个帧的频率。本文假设，以中文写成的《人民日报》和以英文写成的《China Daily》对美国退出的媒体框架之间的差异可能解释了有关中国反应的出版物中出现的差异。

分析得出的结论是，两家报纸的框架存在显著差异。在这两份报纸中，“美国是反派”的媒体框架是最常见的。一个可能的解释因素是中美之间的竞争。分析还表明，尽管它不是最常用的媒体框架之一，但‘中国作为领导者’框架仍然存在于两份报纸中。但是，‘中国不是领导者’的反框架也出现在《China Daily》的新闻报道中。还要注意的重要一点是，在两份报纸中，‘中国作为负责任的行为者’框架比‘中国作为领导者’框架更为频繁。话说回来，研究结果表明中国对美国政府退出巴黎协定的反应包括中国成为全球气候治理领导者的想法。最后，比较两份报纸的新闻报道表达《人民日报》是消极的，《China Daily》却采取了更加积极的态度。它能解释了中国在《联合国气候变化框架公约》中的改变立场。结果也符合中国更加关注其国际形象的事实。

关键词: 美国退出巴黎协定， 中国政府的反应， 框架理论

Inleiding

“We’re getting out.”³ Met deze woorden kondigde Donald Trump, president van de Verenigde Staten (V.S.) van 2016 tot 2020⁴, de terugtrekking van de V.S. uit het Parijsakkoord aan.⁵ Deze terugtrekking wordt ook wel eens “Parxit” genoemd.⁶ Parxit lokte zowel op nationaal als op internationaal vlak veel reactie uit, wat zorgde voor een stijging in publicaties zoals over reacties op de terugtrekking. Ondanks deze stijging bleken deze publicaties vooral nieuwsartikels, beleidspapers, commentaren etc. te zijn. Het ontbreekt aan academische literatuur die de reactie onderzoekt. Binnen de publicaties focusten meerdere auteurs zich op de reactie van de Chinese overheid op de terugtrekking. Zo geeft Michael Swaine, Amerikaans sinoloog, aan dat de reactie van de Chinese overheid op de terugtrekking minder kritisch is dan in niet-Chinese bronnen wordt aangegeven. Verder argumenteert hij ook dat, ondanks de vraag om leiderschap vanuit andere actoren binnen het globaal klimaatbeheer, China er niet op uit is de leiderschapsrol die de V.S. achterliet door de terugtrekking in te vullen.⁷ In die twee opzichten is er volgens hem dus sprake van een discrepantie tussen de reactie van de Chinese overheid op de terugtrekking en hoe deze reactie gezien wordt buiten China.

Deze tegenstrijdigheid tussen verschillende bronnen en onduidelijkheid binnen het literatuurdomein in het algemeen, is wat de aanzet tot verder onderzoek gaf binnen deze thesis. De reactie van de Chinese overheid wordt onderzocht door middel van een frame analyse bij nieuwsrapportering in twee binnenlandse kranten, waarvan één in het Engels en één in het Mandarijn rapporteert. De reden waarom in een onderzoek naar de reactie van de Chinese overheid geopteerd wordt voor een analyse van krantenartikels is te wijten aan de nauwe relatie tussen de Chinese autoriteiten en de media in China. In China gebeurt framing veeleer via de media in plaats van door de media, wat bevestigd wordt in het feit dat sommige Chinese kranten naar zichzelf verwijzen als een spreekbuis van de staat.⁸ Indien de framing over de terugtrekking van de V.S. uit het Parijsakkoord in een Engelstalige Chinese krant, gericht op een buitenlands publiek, verschilt van die in een Chineestalige Chinese krant, gericht op een

³ “Statement by President Trump on the Paris Climate Accord”, The White House, 01.06.2019 [Laatst geraadpleegd op 25.6.2020, <https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2017/06/01/statement-president-trump-paris-climate-accord>] in Aldy (2017), p. 377.

⁴ Indien hij herverkozen wordt in november 2020, kan hij nog een mandaat van vier jaar uitoefenen.

⁵ “Statement by President Trump on the Paris Climate Accord”, The White House, 01.06.2019 [Laatst geraadpleegd op 25.6.2020, <https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2017/06/01/statement-president-trump-paris-climate-accord>] in Aldy (2017), p. 377.

⁶ Haas (2017), p. 186.

⁷ Swaine (2017), p. 8.

⁸ Van Gorp (2018), p. 258.

binnenlands publiek, zou dit deels het verschil in opvatting over de reactie van de Chinese overheid op de terugtrekking kunnen verklaren.

Dit onderzoek wil inzicht bieden in de reactie van de Chinese overheid op de terugtrekking van de V.S. uit het Parijsakkoord door middel van een focus op hoe over de terugtrekking gerapporteerd wordt in twee Chinese kranten, de *China Daily* en de *Renmin Ribao* 人民日报 (People's Daily). Hiervoor wordt binnen deze masterproef een kwalitatieve inhoudsanalyse, bestaande uit een frame analyse bij 53 artikels uit de *Renmin Ribao* en 56 artikels uit de *China Daily*, uitgevoerd. Volgende vraag staat centraal: “Hoe wordt de terugtrekking van de V.S. uit het Parijsakkoord geframed in de *Renmin Ribao* en de *China Daily* van 1 juni 2017 tot en met 1 juni 2020?”.

Als één van de grotere spelers binnen het globaal klimaatbeheer, kan de analyse van de reactie van de Chinese overheid op de terugtrekking uit een akkoord door een andere grote speler binnen de United Nations Framework Convention on Climate Change (UNFCCC), zoals de V.S., een meerwaarde bieden omdat het helpt meer inzicht te verwerven in China's algemene houding en gedrag binnen het globaal klimaatbeheer, de dynamiek tussen de V.S. en China en China's houding in internationale politiek in het algemeen. Daarnaast draagt deze thesis bij aan de reeds bestaande literatuur omtrent de reacties op de terugtrekking van de V.S. uit het Parijsakkoord. Dit omdat het onderzoek, in tegenstelling tot de bestaande publicaties, longitudinaal van aard is (1 juni 2017 tot en met 1 juni 2020)⁹ en de focus legt op zowel Engelstalige als Chineestalige krantenartikels. Het verschilt tevens van reeds uitgevoerde framingonderzoeken omtrent klimaat¹⁰, aangezien het onder onderzoek in deze thesis zich focust op één specifieke gebeurtenis.

Deze thesis bestaat uit zes hoofdstukken. Het eerste hoofdstuk staat stil bij de historische achtergrond van het Parijsakkoord. Vervolgens komt de literatuurstudie aan bod, waarbij enerzijds gefocust wordt op publicaties omtrent reacties op de terugtrekking en anderzijds op de reeds bestaande literatuur rond framingonderzoeken en klimaatverandering. Het derde hoofdstuk gaat dieper in op framing. Daarna volgt een omschrijving van de methodologie. In dit deel wordt de keuze voor bepaalde data, een bepaalde methode en het soort onderzoek toegelicht. Het effectieve onderzoek vindt plaats in het vijfde hoofdstuk. De resultaten van dit

⁹ Dit betekent dat niet enkel de aankondiging van de terugtrekking in het onderzoek omvat is, maar ook de effectieve start van de terugtrekprocedure door de V.S. op 4 november 2019.

¹⁰ Han, Sun & Lu (2017); Tong (2014); Wu (2009); Pan, Opgenhaffen & Van Gorp (2019).

onderzoek worden geduid in het zesde hoofdstuk. Hierin wordt de rapportering binnen de *Renmin Ribao* in de context van het milieu-autoritarisme in China en de focus van de regering op behoud van de legitimiteit van de CCP geplaatst. De rapportering binnen de *China Daily* wordt daarna gekaderd in de context van China's veranderde houding binnen het UNFCCC en China's Striving For Achievement-strategie. De rapportering in beide kranten wordt daarna nog gelinkt aan de competitiviteit tussen de V.S. en China. Tot slot volgen nog enkele concluderende opmerkingen.

1. Historische achtergrond van het Parijsakkoord

Het eerste hoofdstuk schetst de achtergrond waartegen dit onderzoek plaatsvindt. Eerst belicht dit deel de problematiek van klimaatonderhandeling. Daarna geeft het de ontwikkelingen binnen het internationaal klimaatregime, de United Nations Framework Convention on Climate Change (UNFCCC), weer. Tot slot staat dit eerste deel ook stil bij de rol van de V.S. en de Volksrepubliek China tijdens deze ontwikkelingen. De dynamiek tussen deze twee actoren is een terugkerend element binnen deze masterproef.

Klimaatverandering is een zeer complex probleem. Dit niet alleen doordat het de meeste beleidsdomeinen overstijgt, maar ook door de schaal van impact.¹¹ Waar broeikasgassen uitgestoten worden maakt niet zozeer uit, het heeft hoe dan ook een effect op het globale klimaatsysteem. Daardoor is klimaatverandering eigenlijk een gezamenlijk actie probleem.¹² Hiermee wordt bedoeld dat iedereen voordeel haalt uit actie tegen klimaatverandering, maar dat wie deze actie dient te ondernemen en wat deze actie dan moet inhouden een moeilijk gegeven is. De uiteenlopende belangen van de verschillende actoren binnen internationale klimaatonderhandelingen zorgden ervoor dat een akkoord bereiken telkens een moeizaam proces bleek.¹³ De uitstoot van broeikasgassen is immers grotendeels aanwezig in bijna elk aspect van de globale economie. Hierdoor kan een internationale regulering over deze uitstoot, als beperking van de keuzevrijheid in hoe een land zijn economie runt, gezien worden als een aanval op de soevereiniteit van een land.¹⁴ Ondanks deze moeilijkheden slaagde de internationale gemeenschap er toch in tot een internationaal verdrag te komen. Dit klimaatverdrag, genaamd het United Nations Framework Convention on Climate Change (UNFCCC), luidde in 1992 het begin van het internationaal klimaatregime in en valt onder de bevoegdheid van de Verenigde Naties (VN/UN).¹⁵ Al in dit eerste verdrag werd een onderscheid gemaakt tussen ontwikkelende landen en ontwikkelde landen steunend op het Common But Differentiated Responsibilities-principe (CBDR-principe)¹⁶. In 1995 vond de eerste samenkomst van het bestuursorgaan van het Klimaatverdrag, de Conferentie van de Partijen (COP), plaats.¹⁷

¹¹ Hoffman (2011), p. 11.

¹² Biedenkopf (2017), p. 650.

¹³ Keohane and Victor (2011), p. 7 in Biedenkopf (2017), p. 651.

¹⁴ Yamin & Depledge, p. 3.

¹⁵ Yamin & Depledge, p. 2.

¹⁶ Principe dat inhoudt dat iedereen verantwoordelijkheid moet dragen, maar de ontwikkelende landen minder en trager dan de ontwikkelde landen aangezien hun historische koolstofemissies veel lager liggen.

¹⁷ Yamin & Depledge, p. 24.

Het UNFCCC werd in 1997 opgevolgd door het Kyoto Protocol, dat legaal bindende emissielimieten inhield voor de ontwikkelde landen.¹⁸ De V.S. trok zich, na de verkiezing van George W. Bush als president, terug uit het Kyotoprotocol. Dit werd gevolgd door een terugtrekking van Canada, Australië, Rusland en Japan. De reden voor de terugtrekking was dat emissiereducties van de ontwikkelende landen volgens de V.S. geen nut hadden indien de grote ontwikkelende landen geen verantwoordelijkheid moesten afleggen voor hun snelgroeiende emissies.¹⁹ Deze wens om ook aan de ontwikkelende landen emissiereductiedoelen op te leggen was de basis van de positie van de V.S. tijdens COP 15 (2009) in Kopenhagen. Er ontstond in de periode na Kyoto zo een verdeling tussen landen die de focus legden op de implementatie van bestaande beloftes onder het Klimaatverdrag en diegenen die focusten op een nieuw Klimaatverdrag waarin de ontwikkelende landen meer verantwoordelijkheid moeten dragen.²⁰ COP 15 werd gezien als een cruciaal moment in de evolutie van het internationaal klimaatregime. Als voorbereiding op het feit dat de eerste toewijdingsperiode binnen het Kyotoprotocol in 2012 verstreek, moest COP 15 een succes worden.²¹ De onderhandelingen liepen echter vast als resultaat van de te sterke verdeling tussen de ontwikkelende en ontwikkelende landen.²² Ze resulteerden in een politiek akkoord zonder enige juridische status.²³

Het Parijsakkoord was binnen de internationale klimaatonderhandelingen een keerpunt. Het doorbrak het moeizame proces en de cyclus van uitstel.²⁴ Het is een juridisch bindend klimaatverdrag dat sterk ondersteunt wordt door de internationale gemeenschap.²⁵ Het akkoord omvat verplichtingen op het vlak van de voorbereiding, neerlegging en actualisering van “nationaal vastgestelde (klimaat)doelstellingen”²⁶. Belangrijk hierbij is dat de NDC’s vrijwillig en niet-bindend zijn. Een land belooft een bepaald percentage als doelstelling, maar er volgt geen sanctie indien dit percentage niet behaald wordt.²⁷

Wat bij de historiek van het internationaal klimaatregime zeker ook vermeld moet worden is de dynamiek tussen China en de V.S. als meespelende factor tijdens zowel de

¹⁸ Yamin & Depledge, p. 24.

¹⁹ Clémenton, p. 5.

²⁰ Yamin & Depledge, p. 399.

²¹ Christoff (2010), p. 637.

²² Christoff (2016), p. 767.

²³ Christoff (2010), p. 640.

²⁴ Held & Charles (2018), p. 527.

²⁵ Christoff (2016), p. 781.

²⁶ In het Engels vertaald als ‘Nationally Determined Contributions’, kortaf NDC. Vandaar wordt deze afkorting vanaf nu gebruikt in dit werkstuk.

²⁷ Congressional Research Service (5.4.2019), p. 1.

onderhandelingen van COP 15 als die van COP 21. De worsteling bij de herdefinitie van de relatie tussen de twee actoren heeft een effect op hun aanpak in het internationaal klimaatregime. Hun onderhandelingsposities weerspiegelen een strategie gericht op concurrentie op vlak van economie, politiek, energieverbruik en -veiligheid, etc.²⁸ Ook tijdens COP 15 werden de onderhandelingen gehinderd door de keuze voor nationale politieke, sociale en economische belangen boven de ambities en normen van globale instituties.²⁹ In het geval van China werd de onderhandelingspositie onder meer bepaald door de voorrang die het land geeft aan interne ontwikkeling. In een economisch ontwikkelende context moet de regering de druk op het onderwijs, werkgelegenheid, huisvesting, etc. beheersen. Dit garandeert immers politieke stabiliteit en de legitimiteit van de CCP.³⁰ Ook de onderhandelingspositie van de V.S. werd beïnvloed door binnenlandse omstandigheden.³¹ De afhankelijkheid aan de politieke instituties, de economische crisis, en een binnenlandse politieke agenda die eerder focuste op onderwijs, gezondheidszorg, etc. waren factoren die hierin meespeelden.³² China en de V.S. bleven door deze nationale belangen vastzitten in een wedstrijd zonder winnaars, waarbij beide sceptisch zijn over de andere.³³

In de aanloop naar COP 21 vonden grote veranderingen plaats in de posities van beide landen.³⁴ In China werd de economische impact van klimaatverandering duidelijker. Daarbovenop zorgde de alsmaar stijgende uitstoot voor meer en meer internationale kritiek. Luchtvervuiling zorgde voor sociale spanningen in het land.³⁵ Tot slot begon de Chinese overheid steeds te beseffen dat een ecologisch klimaatbeleid kansen te bieden heeft.³⁶ In de V.S. kon president Obama, na zich eerst toegelegd te hebben op onder andere de economische crisis en gezondheidszorg, zich nu meer te focussen op het klimaatbeleid van de V.S. Hiervoor focuste hij zich onder meer op bilaterale samenwerking met India en China.³⁷ Desondanks was Obama nog steeds gebonden aan de goedkeuring van de senaat. Dit verklaart waarom de Amerikaanse regering tijdens COP 21 de nadruk legde op een Parijsakkoord dat zo ontworpen zou worden dat het geen goedkeuring van de senaat vereiste. Dit door het gebruik van principes uit eerder door de senaat goedgekeurde

²⁸ Christoff (2010), p. 644.

²⁹ Christoff (2010), p. 653.

³⁰ Christoff (2010), p. 645.

³¹ Christoff (2010), p. 649.

³² Christoff (2010), p. 650.

³³ Christoff (2010), p. 653.

³⁴ Schreurs (2016), p. 219.

³⁵ Schreurs (2019), p. 199.

³⁶ Schreurs (2019), p. 200.

³⁷ Schreurs (2016), p. 221.

klimaatverdragen.³⁸ De bilaterale verklaring over klimaatverandering tussen de V.S. en China in Washington (2014) maakte de weg vrij voor het Parijsakkoord.³⁹ Doordat de V.S. en China aangaven gemeenschappelijke raakvlakken gevonden te hebben, bepaalden zij in een zekere zin de agenda voor de onderhandelingen op COP 21. Dit doordat zij, als twee grote uitstoters, aangaven welke doelen haalbaar waren.⁴⁰ De aankondiging was er niet gekomen indien beide landen niet de bereidheid tot een vermindering van de uitstoot van broeikasgassen getoond hadden.⁴¹ Het had voor beide landen een grote waarde. Voor de V.S. betekende de aankondiging dat China bereid was een groeiende verantwoordelijkheid gelijktijdig met de V.S. op te nemen. Voor China leverde de aankondiging internationaal aanzien op. Het paste bij China's veranderde binnenlandse omstandigheden, en Xi Jinpings wens tot sterkere bilaterale samenwerking met de V.S.⁴²

Het eerste hoofdstuk van deze masterproef stond stil bij de complexiteit van de problematiek rond klimaatverandering. Daarnaast keek het naar de belangrijkste ontwikkelingen binnen het internationaal klimaatregime en de rol van de V.S. en China hierbij. De dynamiek tussen de V.S. en China die in dit deel beschreven werd, biedt meer inzicht over de achtergrond waartegen deze thesis geschreven is. In het tweede en derde hoofdstuk komen respectievelijk de literatuurstudie en het theoretisch kader waarop deze thesis steunt aan bod.

³⁸ Clémenton, p. 6.

³⁹ Eckersley, p. 2.

⁴⁰ Terhalle, p. 4.

⁴¹ Schreurs (2016), p. 221.

⁴² Eckersley, p. 14.

2. Literatuurstudie

Sinds de aankondiging van de V.S. over hun terugtrekking uit het Parijsakkoord op 1 juni 2017 werd al heel wat gepubliceerd over reacties op deze terugtrekking. Deze publicaties schonken reeds aandacht aan zowel nationale als internationale reacties. Ook de reactie van de Chinese overheid werd al door meerdere bronnen besproken. In deze tak van de literatuur werd door Michael Swaine een discrepantie aangegeven. Hij meent dat er een verschil zit in de Chinese reactie op de terugtrekking en hoe de Chinese reactie buiten China beschreven wordt.⁴³ Wat opvalt bij deze publicaties is dat er een gebrek is aan academische literatuur die de reactie van China op de terugtrekking analyseert, in plaats van deze te beschrijven of er adviezen over te geven. Daarnaast blijkt het merendeel van de literatuur die zich focust op framing en klimaatverandering, zich toe te leggen op hoe klimaatverandering geframed wordt in een bepaald land.⁴⁴ Slechts een klein deel focust zich op klimaatonderhandelingen en China, zoals Pan et al.⁴⁵ Deze literatuurstudie bestaat uit twee grote onderdelen. Eerst wordt de literatuur over reacties op de terugtrekking van de V.S. uit het Parijsakkoord onder de loep genomen. In het tweede deel wordt gekeken naar de literatuur over bestaande framingonderzoeken omtrent het klimaatverandering discours. Tot slot wordt aangegeven in welke zin dit onderzoek deze twee domeinen van literatuur verder kan verrijken.

2.1 Reacties op de terugtrekking van de V.S. uit het Parijsakkoord

In juni 2017 deelde Donald Trump mee dat “de Verenigde Staten zullen ophouden met de implementatie van het niet-bindende Parijsakkoord en de draconische financiële en economische last die de overeenkomst aan ons land oplegt”.⁴⁶ De mededeling van Trump lokte reactie uit, zowel in de V.S. zelf als op internationaal vlak. Wat opvalt in deze literatuurstudie is het gebrek aan academische literatuur die de reactie op de terugtrekking analyseert. Na de terugtrekking werd veel gepubliceerd binnen het literatuurdomein met betrekking tot de reacties op de terugtrekking. Deze publicaties bestaan echter vooral uit nieuwsartikels, commentaren, publicaties van denktanks en beleidspapers. Weliswaar zijn er wel bronnen vindbaar die de reactie op de terugtrekking kort beschrijven, maar het ontbreekt aan academische literatuur die op een systematische analytische manier de reactie

⁴³ Swaine (2017), p. 2.

⁴⁴ Schäfer & Schlichting (2014), p. 153.

⁴⁵ Pan et al. (2019), p. 519.

⁴⁶ “Statement by President Trump on the Paris Climate Accord”, The White House, 01.06.2019 [Laatst geraadpleegd op 25.6.2020, <https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2017/06/01/statement-president-trump-paris-climate-accord>] in Aldy (2017), p. 377.

van actoren op de terugtrekking onderzoekt. Wat volgt is een korte bespreking van deze publicaties die de reacties op de terugtrekking beschrijven.

De publicaties die kijken naar de reactie in de V.S. focussen enerzijds op de wetenschapsector en anderzijds op de bedrijfswereld. De algemene reactie vanuit de wetenschapsector was vooral teleurstelling.⁴⁷ Zo werd geschreven dat de zwaktes van het akkoord onthuld worden door de terugtrekking van de V.S. en dat de terugtrekking zal leiden tot een vermindering in kansen op vlak van onderzoek.⁴⁸ De reactie vanuit de bedrijfssector was eerder gemengd, hoewel een aanzienlijk aantal grote Amerikaanse bedrijven hun misnoegen over de terugtrekking reeds uitdrukten. Deze bedrijven gaven al aan dat zij zelf wel een koolstofarm beleid zullen blijven volgen. Dit zijn onder meer Apple, Google, Goldman Sachs, Tesla, Walmart, Walt Disney, ExxonMobil, etc.⁴⁹ Tot slot werd in de publicaties die kijken naar de reactie in de V.S. ook gefocust op de reactie vanuit andere subnationale actoren zoals gouverneurs. Er wordt voorspeld dat zowel enkele staten, als steden en andere subnationale gemeenschappen in de V.S. zullen blijven vasthouden aan het akkoord.⁵⁰ Hierbij werd ook de We Are Still In-campagne vermeld, die ontwikkeld is door onder andere 125 steden, 9 staten, 902 bedrijven en 183 universiteiten in de V.S. De campagne steunt het Parijsakkoord en redeneert dat actie ondernemen tegen klimaatverandering positieve gevolgen voor de V.S. zal hebben.⁵¹

Naast de reactie in de V.S. keek een deel van de publicaties rond de terugtrekking van de V.S. uit het Parijsakkoord naar de internationale reactie op deze gebeurtenis. Laura Smith-Spark schreef enkele nieuwsartikels waarin ze de internationale reactie op de terugtrekking samenvat door middel van een overzicht van tweets van politieke leiders na de terugtrekking te geven. Zij schrijft dat andere wereldleiders de beslissing van Trump veroordelen. Zo tweetten Justin Trudeau, eerste minister van Canada, en Malcolm Turnbull, toenmalig eerste minister van Australië, beiden over hun teleurstelling na de terugtrekking. Turnbull gaf daarnaast ook aan dat het besluit van Trump niet als een verrassing kwam. Beide landen gaven aan dat zij zich zullen blijven inzetten voor het Parijsakkoord. Naast deze twee landen geeft Smith aan dat er ook vanuit Brazilië vooral sprake is van teleurstelling en bezorgdheid om de terugtrekking. Vladimir Putin, president van Rusland, en Narendra Modi, eerste

⁴⁷ Rhodes (2017), p. 413.

⁴⁸ Kemp, Luke (2017), pp. 458–560 in Rhodes (2017), p. 413.

⁴⁹ Rhodes (2017), p. 414.

⁵⁰ Cui (2018), p. 250.

⁵¹ Rhodes (2017), p. 414.

minister van India, reageren minder negatief op het besluit van Trump, maar benadrukken wel het belang van maatregelen tegen klimaatverandering.⁵² Deze algemene teleurstelling werd bevestigd in andere publicaties die aanhalen dat alle G20-leden (behalve de V.S.) op de G20 in Hamburg in 2017 aangaven dat zij toegewijd blijven aan het Parijsakkoord, en dit akkoord zien als iets onomkeerbaar.⁵³ Ook wordt vermeld dat een herbevestiging van de steun voor het Parijsakkoord door de BASIC, een coalitie binnen de internationale klimaatonderhandelingen bestaande uit Brazilië, Zuid-Afrika, India en China, minstens even belangrijk is als de reacties van de andere grote actoren zoals de EU en China.⁵⁴

Over de reactie van deze laatste twee is al veel geschreven. Meerdere auteurs gingen hier reeds dieper op in. De reactie vanuit de EU was frustratie en ontzetting.⁵⁵ Net zoals na de terugtrekking van de V.S. uit het Kyoto protocol, herbevestigt de EU ook deze keer haar toewijding aan de globale maatregelen tegen klimaatverandering.⁵⁶ Dit is bijvoorbeeld zichtbaar in het feit dat Angela Merkel, bondskanselier van Duitsland, Paolo Gentiloni, toenmalig eerste minister van Italië, en de Franse president Emmanuel Macron na de terugtrekking samen een verklaring uitstuurden waarin ze aangaven dat het Parijsakkoord volgens hen cruciaal is voor onze planeet.⁵⁷ Deze gezamenlijke reactie wordt ook aangehaald door Smith-Spark. Daarbuiten vermeldt zij ook tweets en persberichten van andere Europese politici zoals Macron, Merkel, Jean-Claude Juncker, toenmalig voorzitter van de Europese Commissie en Margo Wallström, de Zweedse minister van Buitenlandse Zaken. Deze ondersteunen haar argument, namelijk dat de sterkste kritiek op de terugtrekking van de V.S. vanuit de EU kwam.⁵⁸ Een nuance hierbij is dat het vooral de reactie van een kleine groep met grote lidstaten was die sterk overkwam. Een gezamenlijke officiële reactie vanuit alle lidstaten kwam er pas twee weken na de mededeling van Trump, wat aantoont dat er wellicht wat interne coördinatie miste.⁵⁹ De auteurs die de reactie van de EU beschreven, haalden ook de gezamenlijke reactie van de EU en China aan. Door Chinese en Europese politieke leiders te parafaseren enerzijds en een gemeenschappelijke ontwerpovereenkomst die enkele dagen voor de China-EU top van 2017 gelekt werd aan te halen anderzijds, wordt aangegeven dat China en de EU het Parijsakkoord als verenigd front steunen, ondanks de

⁵² Smith-Spark (03.06.2017).

⁵³ Cui (2018), p. 249.

⁵⁴ Fehl & Thimm (2019), p. 35

⁵⁵ Schreurs (2017), p. 193.

⁵⁶ Schreurs (2017), p. 193.

⁵⁷ Schreurs (2017), p. 192.

⁵⁸ Smith-Spark (03.06.2017).

⁵⁹ Steinhauer (2018), p. 19.

terugtrekking van de V.S. In de gelekte ontwerpovereenkomst benadrukken beide actoren hun toewijding aan het Parijsakkoord en beloven ze hun samenwerking te versterken om het akkoord te ondersteunen.⁶⁰ Wel moet hierbij genuanceerd worden dat de overeenkomst door onenigheid op het vlak van handel pas aangenomen werd op de EU-China top van 2018.⁶¹

Tot slot beschreven meerdere auteurs de Chinese reactie op de terugtrekking. Smith-Spark argumenteert dat China reageert dat ze actief zullen blijven bijdragen aan de globale klimaatonderhandelingen. Ze citeert hiervoor Hua Chunying, de woordvoester van buitenlandse zaken voor China.⁶² Swaine gaat hiermee akkoord. De Chinese reactie vanuit de autoriteiten op de terugtrekking is volgens hem minder bekritisierend, er wordt een nadruk gelegd op het belang van collectief de klimaatverandering tegen te gaan.⁶³ Hij merkt enkele vaak voorkomende thema's op binnen dit soort reacties. Zo wordt vaak aangehaald dat klimaatverandering een globale uitdaging is. Wat andere actoren ook beslissen, China zal het Parijsakkoord blijven implementeren.⁶⁴ Chinese reacties die niet vanuit de overheid komen, zijn volgens Swaine kritischer ten opzichte van Trumps beslissing.⁶⁵ Verder stelt hij ook dat, hoewel veel auteurs al keken naar de implicaties van de terugtrekking, er echter maar weinigen al aandacht schonken aan de mening van de Chinese overheid hierover. Volgens Swaine schrijven deze bronnen ofwel over de groeiende Chinese steun in het gevecht tegen klimaatveranderingen en de wens om de terugtrekking te gebruiken om China meer als verantwoordelijke globale leider te weerspiegelen, ofwel over hoe China de terugtrekking wil gebruiken om de V.S. te vervangen als dominante globale leider.⁶⁶ Hij meent echter dat er geen Chinese bronnen zijn die Trumps beslissing als voordelig voor China zien. Volgens hem menen deze bronnen zeker niet dat de Chinese regering deze terugtrekking als een kans ziet om beslag te leggen op het wereldwijd leiderschap. In tegendeel, verschillende Chinese bronnen geven aan dat China momenteel niet in staat is zo'n actie te ondernemen.⁶⁷ Meerdere Chinese auteurs halen ook aan dat de relatie met de V.S. zeker behouden moet blijven.⁶⁸ China kan dit onder andere doen door het discours te veranderen van klimaatverandering naar energie-efficiëntie. Een andere optie is meer met de

⁶⁰ Smith-Spark (01.06.2017).

⁶¹ Steinhauer (2018), p. 20.

⁶² Smith-Spark (03.06.2017).

⁶³ Swaine (2017), p. 1.

⁶⁴ Swaine (2017), p. 3.

⁶⁵ Swaine (2017), p. 7.

⁶⁶ Swaine (2017), p. 2.

⁶⁷ Swaine (2017), p. 8.

⁶⁸ Luo & Gao (2018), p. 193.

V.S. proberen samenwerken op het vlak van traditionele energie zoals nucleaire energie of door samenwerking aan te gaan met subnationale actoren. Deze subnationale actoren kunnen bijvoorbeeld staten en steden binnen de V.S. zijn, zoals er nu al samenwerking plaatsvindt met Californië.⁶⁹ Ook in dit onderdeel van de publicaties over de reactie op de terugtrekking ontbreekt het aan academische literatuur die de Chinese reactie analyseert. Het artikel van Swaine onderzoekt weliswaar de reactie van zowel de Chinese autoriteiten als de Chinese reactie buiten de overheid, maar het is niet duidelijk hoe en met welke data hij zijn onderzoek uitvoerde.

Daarom kan deze masterproef een hiaat opvullen in de literatuur betreffende de reactie op de terugtrekking. De discrepantie, zoals aangegeven door Swaine tussen de Chinese reactie op de terugtrekking van de V.S. uit het Parijsakkoord en hoe de Chinese reactie op de terugtrekking gepercipieerd wordt buiten China, werd nog niet op een systematische, academische manier onderzocht. Het merendeel van de bestaande literatuur beschrijft de reacties door in een korte periode na de terugtrekking de reactie te belichten. Dit werd veeleer gedaan door een focus op Engelstalige statements. Dit onderzoek onderscheidt zich hiervan in drie opzichten. Ten eerste wordt in deze thesis niet enkel gefocust op de reactie meteen na de terugtrekking. Het onderzoek is longitudinaal van aard en omvat de periode vanaf de aankondiging van de terugtrekking op 1 juni 2017 tot en met 1 juni 2020. Daarnaast focust dit onderzoek zich niet op statements, maar op nieuwsartikels. Hierbij worden zowel Engelstalige als Chineestalige nieuwsartikels onderzocht.

2.2 Framingonderzoeken en het klimaatverandering discours

Heel wat literatuur onderzocht reeds hoe klimaatverandering in media geframed wordt in verschillende landen.⁷⁰ In het volgende hoofdstuk wordt uitgelegd wat framing precies inhoudt. Deze tak binnen de literatuur rond het klimaatverandering discours vergaart meer en meer academische aandacht. Hoewel de geografische verscheidenheid in de literatuur ook aan het toenemen is, blijft het zwaartepunt voorlopig wel op framing in Westerse landen liggen.⁷¹ De literatuur focust zich vaak op landen die verantwoordelijk zijn voor klimaatveranderingen, in plaats van op landen die kwetsbaar zijn voor de gevolgen van klimaatverandering.⁷² Ook binnen de literatuur die zich focust op China ligt de nadruk op

⁶⁹ Zhang, Dai, Lai & Wang (2017), p. 224.

⁷⁰ Chetty, Devadasb & Fleming (2015); Tynkkynen (2010); Gippner (2014).

⁷¹ Schäfer & Schlichting (2014), p. 153.

⁷² Schäfer & Schlichting (2014), p. 154.

hoe klimaatverandering geframed wordt in de media. Zo onderzochten Han, Sun en Lu in 2017 hoe klimaatverandering werd geframed in vijf Chinese kranten van 2000 tot 2015.⁷³ Tong Jingrong focuste op hoe milieurisico's geframed worden in Chinese media. Dit door een frame analyse uit te voeren op de rapportering rond milieuproblemen in tien Chineestalige kranten.⁷⁴ Ook werd al stilgestaan bij de manier waarop China geframed wordt in de globale nieuwsrapportering over klimaatverandering.⁷⁵ Het onderzoek van Pan et al. onderscheidt zich van reeds bestaand academisch onderzoek, omdat het zich toelegt op rapportering over het klimaatdebat in Chinese media door middel van een frame analyse van de nieuws rapportering in Amerikaanse, Britse en Chinese media over COP 21.⁷⁶ Het legt de focus op klimaatonderhandelingen, als aanvulling op het resem aan verschillende aspecten die al onderzocht werden binnen frame analyses van mediarapportering over klimaatverandering.⁷⁷ Daarnaast verschilt het van gelijkaardige literatuur, zoals een vergelijkende studie van framing van klimaatonderhandelingen tussen ontwikkelde en ontwikkelende landen door Pandey en Kurian in 2017, omdat Pan et al. niet enkel Engelstalige bronnen, maar ook Chineestalige bronnen gebruiken in hun frame analyse.⁷⁸ Deze thesis scheidt zich af van de reeds bestaande literatuur rond framing en het klimaatverandering discours doordat het onderzoek gebaseerd is op één bepaalde gebeurtenis die mogelijks de dynamiek tussen twee grote actoren binnen de internationale klimaatonderhandelingen beïnvloedde: de terugtrekking van de V.S. uit het Parijsakkoord.

⁷³ Han, Sun & Lu (2017), p. 2895.

⁷⁴ Tong (2014), p. 346.

⁷⁵ Wu (2009), p. 159.

⁷⁶ Pan, Opgenhaffen & Van Gorp (2019), p. 519.

⁷⁷ Pan et al. (2019), p. 521-522.

⁷⁸ Pan et al. (2019), p. 520.

3. Framing

Om te weten te komen welke frames in de rapportering over de terugtrekking van de V.S. uit het Parijsakkoord van 1 juni 2017 tot en met 1 juni 2020 in de *Renmin Ribao* en de *China Daily* voorkomen en in welke mate de frames voorkomen in welke krant, wordt in deze thesis een frame analyse uitgevoerd. Daarom wordt in dit hoofdstuk *frames* en *framing* uitgebreid besproken. Eerst komt een overzicht van de verschillende definities van framing aan bod, waarna besloten wordt welke definitie in deze thesis gehanteerd wordt. Daarna staat dit hoofdstuk stil bij framing als politiek instrument. Tot slot komen enkele kernbegrippen binnen de framing theorie aan bod.

3.1 Wat is framing?

Omdat er niet één algemene definitie van framing of frames bestaat, is een verduidelijking over de definitie die in deze thesis gehanteerd zal worden noodzakelijk. In deze thesis wordt gekozen voor de volgende definitie: “Framing is het proces waarbij een frame enerzijds bij de productie van een nieuwsbericht aangeeft welke elementen uit de waargenomen realiteit te selecteren, uit te sluiten, te benadrukken of aan te vullen, en anderzijds de ontvangers van context en betekenis suggestie te voorzien.”⁷⁹

Framing en frames zijn doorheen de jaren in verschillende onderzoeksdisciplines gebruikt.⁸⁰ Het concept is oorspronkelijk afkomstig uit de cognitieve psychologie en de antropologie.⁸¹ Tegenwoordig is het onder meer een psychologisch, sociologisch en taalkundig begrip, dat de opbouw van betekenis centraal stelt.⁸² Ook binnen communicatiewetenschappen is framing een groeiend onderzoeksdomein.⁸³ Maar telkens wanneer een (sub)discipline het concept oppikt, brengt dat mogelijk een verschuiving in betekenis met zich mee.⁸⁴ Een deel van de literatuur omtrent framing suggereert dat het in zekere zin een slachtoffer van zijn eigen succes is. Hoewel de verschillende invullingen meer inzicht kunnen brengen ten opzichte van elkaar, heeft de groeiende populariteit van het concept desalniettemin geleid tot een versnipperd begrip over wat framing nu eigenlijk

⁷⁹ Van Gorp (2006b), p. 46.

⁸⁰ D'Angelo (2010), p. 1

⁸¹ Van Gorp (2006a), p. 246.

⁸² Kapranov (2018), p.56.

⁸³ D'Angelo (2010), p. 1.

⁸⁴ Van Gorp (2006a), p. 246.

precies is en hoe het werkt.⁸⁵ Daarom wordt in dit onderdeel gekeken naar verschillende definities, en wordt voor één specifieke definitie gekozen die vanaf nu gehanteerd wordt.

Uit de vele definities van framing binnen de communicatiewetenschappen, werd in deze thesis gekozen voor de definitie van Baldwin Van Gorp.⁸⁶ Framing is een vaak gebruikt begrip binnen de communicatiewetenschappen.⁸⁷ Het concept werd in dit onderzoeksdomein geïntroduceerd in 1978 door de socioloog Tuchman.⁸⁸ Als één van de klassieke theorieën binnen communicatiewetenschappen, verklaart de framing theorie de manier waarop gebeurtenissen of zaken geframed worden door mediabronnen door middel van de communicatie in hun rapportering.⁸⁹ De meest geciteerde definitie van framing is die van communicatiewetenschapper Robert M. Entman.⁹⁰ Hij ziet framing als het selecteren van sommige aspecten van een waargenomen waarheid en deze aspecten meer *salient* maken. *Salience* definieert hij als het opvallender of betekenisvoller maken van bepaalde informatie. Het doel van framing binnen deze definitie is de definiëring van problemen, oorzaken determineren, een moreel oordeel vellen en tot slot oplossingen suggereren.⁹¹ De definitie van Scheufele & Tewksbury sluit hierbij aan, zij definiëren *media framing* als de verbinding tussen mentale stippen. Na blootstelling aan de geframede communicatie zou het publiek zich min of meer bewust moeten zijn van deze verbinding. Volgens hen is framing dus pas geslaagd wanneer er bij een bepaald publiek een link gemaakt wordt tussen wat de framing probeert te zeggen over een bepaalde zaak en de mentale verbinding door dat publiek.⁹² Ook Van Gorps definitie is gelijkaardig aan bovenstaande definities. Hij definieert framing vanuit een journalistiek perspectief.⁹³ Zo helpt framing volgens hem, als structurerend proces en sociale constructie, het publiek bepaalde complexe informatie beter begrijpen en plaatsen.⁹⁴ Ondanks de grote hoeveelheid en diversiteit in definities van framing, zijn er toch enkele gelijkaardige elementen op te merken. In de hierboven vermelde definities wordt framing gezien als de selectie en nadruk van bepaalde aspecten uit de waargenomen realiteit. Van Gorp voegt in zijn definiëring toe

⁸⁵ D'Angelo (2010), p. 3.

⁸⁶ Van Gorp (2006b), p. 46.

⁸⁷ D'Angelo (2010), p. 1.

⁸⁸ Pan et al. (2019), p. 522.

⁸⁹ Guan (2018), p. 604.

⁹⁰ Guan (2018), p. 604.

⁹¹ Entman (1993), p. 52.

⁹² Scheufele & Tewksbury (2007), in Nisbet (2010), p. 47.

⁹³ Van Gorp (2006b), p. 46.

⁹⁴ Van Gorp (2006b), p. 52

dat framing gebeurt tijdens de creatie van een nieuwsbericht.⁹⁵ Het is deze definitie die vanaf nu gehanteerd zal worden in deze thesis.

3.2 Framing als concept binnen de politieke wetenschappen

Hoewel binnen deze thesis framing gedefinieerd wordt vanuit een journalistiek perspectief is het binnen het kader van dit onderzoek ook relevant om stil te staan bij framing binnen de politieke wetenschappen. Binnen politieke communicatie wordt framing gezien als een centraal concept en een politiek instrument.⁹⁶ Hoe een bepaalde boodschap geframed is kan immers een effect hebben op de mening en attitude van het publiek tot wie de boodschap gericht is.⁹⁷ Het framingproces bestaat uit vier deelprocessen: *frame building*, *frame setting*, effect van framing op het individuele level en de link tussen *media frames* en individuele frames.⁹⁸ Hierbij verwijst *frame building* naar de ontwikkeling van frames door de journalist en de mate waarin frames aanwezig zijn in de nieuwsrapportering. *Frame setting* verwijst daarentegen naar de mate waarin de frames door het publiek effectief gebruikt worden om een bepaald onderwerp te begrijpen.⁹⁹ Het *frame setting* proces duidt met andere woorden op het effect van een frame op de overtuigingen en gevoelens over een bepaald onderwerp bij de ontvangers.¹⁰⁰ Er is sprake van een *frame effect* wanneer een bepaald media frame invloed heeft op de gedachtegang van een individu.¹⁰¹ Belangrijk hierbij is dat niet elk frame even sterk is, en dus een even sterk effect heeft. Zo heeft een frame een grotere impact wanneer het aangepast is aan de sociale en culturele waarden van het publiek waaraan het gericht is.¹⁰² Het effect van een bepaald frame is bovendien contextgebonden. Zo kan een sterk frame bijvoorbeeld een sterk effect hebben in een situatie waar het als enige naar voren geschoven wordt, maar zwak in een situatie waar het moet wedijveren met andere frames.¹⁰³

In een democratische staat zijn er vaak meerdere frames die met elkaar wedijveren aanwezig binnen het medialandschap. Hierbij wordt het publiek blootgesteld aan een verscheidenheid aan uiteenlopende frames over een bepaald onderwerp.¹⁰⁴ Het

⁹⁵ Van Gorp (2006b), p. 46.

⁹⁶ Boydston, Gross, Resnik & Smith (2013), p. 1.

⁹⁷ Krishen, Raschke, Kachroo, LaTour & Verma, (2014), p. 743.

⁹⁸ Scheufele (1999), pp. 114-115.

⁹⁹ Moy, Tewksbury & Rinke (2016), p. 7.

¹⁰⁰ Moy et al. (2016), p. 9

¹⁰¹ Druckman (2009), p. 7.

¹⁰² Hart (2011), p. 31.

¹⁰³ Chong & Druckman (2007), p. 107.

¹⁰⁴ Savin, Kashirskikh & Mavletova (2018), p. 472.

framingproces kan daarom vanuit politiek opzicht ook gezien worden als een kans voor een bepaalde politieke actor of organisatie om een frame naar voorkeur dominant te laten verschijnen in nieuwsrapportering.¹⁰⁵ Deze politieke actor of organisatie doet in dat geval, als *frame sponsor*, aan strategische framing. Door de ontwikkeling van een bepaald frame en de poging deze aanwezig te laten zijn in de media, hoopt de frame sponsor een bepaalde opinierespons te creëren bij het publiek.¹⁰⁶ De strategische rol van deze vorm van framing zit in de overtuiging of manipulatie van publieke opinie om steun te verzamelen voor een bepaalde politieke standpuntinname.¹⁰⁷ In deze situatie bestaat er bij het framingproces een wederzijds afhankelijke relatie tussen de politieke actor en de media. De politieke actor heeft de media nodig om in contact te komen met het publiek en de media heeft de input van politieke actoren nodig voor de productie van hun nieuwsrapportering.¹⁰⁸ Van Gorp voegt hieraan toe dat framing zowel door de media als via de media gebeurt. Framing door de media wijst op wanneer de journalist tijdens het rapporteren over een gebeurtenis zelf tot een bepaald frame komt. Bij framing via de media worden frames gebruikt die aangereikt worden door frame sponsors, bijvoorbeeld de regering.¹⁰⁹ In dat geval tracht deze sponsor van één specifiek frame de media aan te sporen aan rapportering te doen die met dat frame overeenstemt.¹¹⁰ Hoe krachtiger de politieke organisatie, hoe makkelijker hun frames worden overgenomen door de media.¹¹¹ Deze wederzijds afhankelijke relatie wordt soms ook in de context van een machtsstrijd geplaatst, waarbij de media en bijvoorbeeld de regering als politieke actor proberen door middel van hun frames de publieke opinie te beïnvloeden. Hoe succesvol de regering hierin is hangt af van het onderwerp van het frame en de nationale context van het medialandschap.¹¹² De mate waarin het medialandschap gecommmercialiseerd is, politieke parallelismes tussen media en politiek en de normen van journalisten zijn allemaal factoren die meespelen in de relatie tussen politiek en de media op vlak van framing.¹¹³

In een autocratische staat is de relatie tussen media en de autoriteiten een minder gebalanceerde machtsstrijd. De media worden er onder druk gezet door de autoriteiten.

¹⁰⁵ Hallahan, p. 4.

¹⁰⁶ Matthes, p. 127.

¹⁰⁷ Mintz & Redd (2003), p. 200.

¹⁰⁸ Hänggli (2011), pp. 2-3.

¹⁰⁹ Van Gorp (2006a), p. 250.

¹¹⁰ Van Gorp (2006a), p. 249.

¹¹¹ Hänggli (2011), p. 3.

¹¹² Yüksel (2013), p. 64.

¹¹³ Yüksel (2013), p. 57.

Wanneer de overheid de enige bron is voor nieuwsrapportering over een bepaald onderwerp, zorgt dit voor een afhankelijkheid die resulteert in het feit dat een bepaald onderwerp in feite geframed wordt door de autoriteiten, en niet langer door de media.¹¹⁴ Toegepast op Van Gorps definitie is er dus enkel sprake van framing via de media, en niet door de media. In een autocratische staat kan de overheid dus door middel van censuur en controle over de media op een directere manier het publiek blootstellen aan bepaalde frames.¹¹⁵ Zo kunnen de autoriteiten beïnvloeden hoe het publiek het beleid evalueert.¹¹⁶ Framing in een autocratische staat hoeft niet gericht te zijn op enkel een binnenlands publiek. Het kan ook gericht worden tot een internationaal publiek. Hierbij is het frame afhankelijk van aan welk publiek het gericht is.¹¹⁷ Gezien het ook gericht kan worden op een internationaal publiek, meent de auteur van deze thesis dat framing relevant kan zijn bij de analyse van internationale klimaatpolitiek. Hoe een bepaalde standpuntinname van een actor geframed wordt, kan in een complex regime met veel verschillende interessegroepen duidelijkheid bieden bij de interpretatie van het standpunt van een actor door de andere onderhandelingsactoren.

3.3 Kernbegrippen binnen de framing theorie

Één van de belangrijkste kernbegrippen binnen framing is een frame. Goffman zag een frame als een schema van interpretatie, bedoeld om een zaak te begrijpen en te bespreken.¹¹⁸ Van Gorp definieert het concept als “een standvastige, metacommunicatieve boodschap die het structurele denkbeeld weergeeft dat een nieuwsbericht samenhang en betekenis verleent”¹¹⁹. Met metacommunicatief wordt bedoeld dat het expliciet of impliciet een boodschap omvat die het publiek aanspoort het nieuwsbericht conform het frame te interpreteren.¹²⁰ Dit frame wordt door meerdere auteurs gezien als verankerd in cultureel gedeelde categorieën die helpen bij de interpretatie.¹²¹ De standvastigheid van frames wordt herhaald door andere auteurs zoals Stephen D. Reese, die frames beschrijft als “persistent over time”.¹²² Die resistentie zorgt ervoor dat een frame bij verschillende onderwerpen toegepast kan worden zonder al te grote veranderingen. Desondanks kunnen frames

¹¹⁴ Chen & Zhang (2016), p. 5499.

¹¹⁵ Edel & Josua (2018), p. 883.

¹¹⁶ Moy, Tewksbury & Rinke (2016), p. 10.

¹¹⁷ Edel & Josua (2018), p. 885.

¹¹⁸ Goffman (1986) in Pan et al. (2019), p. 522.

¹¹⁹ Van Gorp (2006b), p. 46.

¹²⁰ Van Gorp (2006b), p. 46.

¹²¹ Kapranov (2018), p. 56.

¹²² Reese (2001), p. 11 in Pan et al. (2019), p. 522.

mettertijd gedeeltelijk veranderen. De standvastigheid van de frames betekent echter niet dat framing even standvastig is. Framing wordt gezien als een dynamisch proces, bestaande uit frame-building, hoe frames tot stand komen enerzijds, en frame-setting, de wisselwerking tussen frames en het publiek, anderzijds.¹²³ Tot slot kan een onderscheid gemaakt worden tussen twee verschillende soorten frames. Aan de ene kant zijn er de algemene frames, dit zijn frames die “thematische limieten overstijgen”. Deze frames kunnen toegepast worden op verschillende onderwerpen, verschillende tijdsperiodes of in verschillende culturele contexten. De andere soort frames zijn de specifieke frames, waarvoor in deze thesis gekozen is, ze hebben betrekking tot een bepaald onderwerp of gebeurtenis.¹²⁴ Een voordeel van specifieke frames is dat ze meer details toelaten tijdens het onderzoek van hoe een bepaald onderwerp geframed is. Dit heeft echter ook als gevolg dat het moeilijker kan zijn om de resultaten van dit soort studies te veralgemenen en te vergelijken. Een voorbeeld van dit soort frames zijn “Clinton behavior scandal”, “Conservative attack scandal” en “Liberal response scandal” binnen een onderzoek naar frames gebruikt in de nieuwsrapportering tijdens de laatste periode van het presidentschap van Bill Clinton, president van de V.S. van 1993 tot 2001.¹²⁵ In dit onderzoek wordt gebruik gemaakt van specifieke frames, zoals bijvoorbeeld ‘China als leider’. Ondanks dat dit soort frames vergelijkingen tussen onderzoek moeilijker toelaat, kan het wel als aanzet dienen binnen verder onderzoek over China’s discours binnen de klimaatonderhandelingen van het UNFCCC en de rol van verschillende actoren binnen deze onderhandelingen.

Een frame is opgebouwd uit *framing devices* en *reasoning devices*.¹²⁶ Framing devices zijn de “tastbare” elementen in een nieuwsbericht die het frame helpen activeren bij het publiek.¹²⁷ In dit opzicht is de identificatie van de framing devices een belangrijke stap in een frame analyse onderzoek. Framing devices variëren in vorm en kunnen bijvoorbeeld metaforen, historische of culturele verwijzingen, slogans, etc. zijn.¹²⁸ Nisbet voegt hieraan toe dat veel studies frames en framing devices verwarren door als voorbeeld Al Gore’s klimaatcrisis te geven. Volgens hem wordt er hierbij niet gekeken naar de onderliggende betekenis, waarvan de slogan slechts één klein onderdeel is.¹²⁹ Naast framing devices

¹²³ De Vreese (2005), p. 51.

¹²⁴ De Vreese (2005), p. 54.

¹²⁵ De Vreese (2005), p. 55.

¹²⁶ Van Gorp (2006b), p. 46.

¹²⁷ Gamson & Modigliani (1989) in Pan et al. (2019), p. 522.

¹²⁸ Gamson & Modigliani (1989) in Reese (2010), p. 20.

¹²⁹ Nisbet (2010), p. 49.

bestaat een frame ook uit reasoning devices. Deze soort devices betrekken zich tot de functies van een frame.¹³⁰ Een belangrijk verschil tussen de twee is volgens Van Gorp dat reasoning devices in tegenstelling tot framing devices niet expliciet in het nieuwsbericht vermeld moeten worden. Zij zijn iets dat het publiek zelf kan bedenken tijdens de interpretatie van het nieuwsbericht.¹³¹ Kort gezegd zijn de elementen die het publiek helpen een bepaalde interpretatie te geven de framing devices, terwijl reasoning devices eerder de functies zijn die een frame vervult.¹³² Een voorbeeld hierbij is de “tikkende tijdbom”. Deze metafoor kan als framing device dienen om het publiek het idee te laten aannemen dat klimaatverandering een dringend probleem is. Klimaatverandering als dringend probleem is dan de reasoning device die het publiek uit zichzelf linkt aan de metafoor van de tijdbom.

Tot slot vermeldt Van Gorp nog een ander relevant begrip voor dit onderzoek. *Counterframes* definieert hij als frames die weerstand bieden tegen de frames die dominant aanwezig zijn in een nieuwsbericht. Volgens hem zijn deze counterframes vereist om op een genuanceerde manier het nieuws te berichten.¹³³ In dit onderzoek is er bijvoorbeeld sprake van “China geen leider” als counterframe bij “China als leider”. Door te onderzoeken of de rapportering vooral het frame of het counterframe omvat kan afgeleid worden of de Chinese overheid zichzelf al dan niet als leider profileert.

¹³⁰ Entman (1993) in Van Gorp (2010), p. 91.

¹³¹ Van Gorp (2010), p. 91.

¹³² Van Gorp (2006b), p. 53.

¹³³ Van Gorp (2018), p. 254.

4. Methodologie

Dit hoofdstuk gaat verder in op het soort onderzoek dat deze thesis hanteert. Het eerste deel staat stil bij het medialandschap in China. Dit deel toont aan waarom de analyse van kranten relevant kan zijn in een onderzoek naar de reactie van de Chinese overheid op een bepaalde gebeurtenis. Daarna volgt de verklaring voor de gekozen data, namelijk krantenartikels uit de *Renmin Ribao* 人民日报 (People's Daily) en de *China Daily*. Hierbij komt ook aan bod hoe deze data verzameld worden. Tot slot volgt uitleg over het proces van coderen als methode binnen dit onderzoek, en het gebruik van het programma Nvivo dat dit proces ondersteunt.

4.1 *De context van het Chinese medialandschap*

Waarom in een onderzoek dat kijkt naar de reactie van de Chinese overheid wordt gekozen voor een frame analyse van krantenartikels en daarbij aansluitend Van Gorp's definitie van framing die zich focust op de creatie van nieuwsberichten, is te wijten aan de dynamiek tussen de overheid en media in China. Zoals aangehaald in het vorig hoofdstuk, is de relatie tussen politieke actoren en de media van een andere aard in een autocratische staat dan die in democratische landen. Chinese door de staat beheerde nieuwsmedia kunnen gezien worden als een middel voor de Chinese regering om de eigen legitimiteit te versterken en de publieke perceptie te beïnvloeden.¹³⁴ Toegepast op de definitie van Van Gorp houdt dit dus in dat de overheid als frame sponsor dominant is en een substantiële rol heeft in de bepaling van welke frames in de media komen.¹³⁵ Dit wordt bevestigd in het feit dat Chinese kranten zoals de *Renmin Ribao* en de *China Daily* zichzelf beschrijven als een "spreekbuis" van de staat.¹³⁶ Deze relatie tussen staat en media resulteert in het feit dat de rapportering in nationale Chinese kranten meestal overeenkomt met de mening van de overheid.¹³⁷

Hoewel de invloed van de staat op de media minder sterk is dan in het verleden, is deze nog steeds zeer aanwezig bij de framing van bepaalde onderwerpen.¹³⁸ Ten tijde van Mao en de daaropvolgende decennia domineerde de Communistische Partij van China de Chinese media in bijna elk aspect. Recentelijk zijn de autoriteiten door ontwikkelingen in technologie en de sociale context in China niet meer de enige actor die aan media framing doet. Het

¹³⁴ Guan (2018), p. 605.

¹³⁵ Chen & Zhang (2016), p. 5499.

¹³⁶ Yue (2020), p. 307.

¹³⁷ Guan (2018), p. 605.

¹³⁸ Guan (2018), p. 606.

Chinese mediaveld is geëvolueerd naar een landschap waarin verscheidene actoren actief aan framing deelnemen. Verschillende nieuwsorganisaties spelen verschillende rollen, en naargelang de overheidssubsidies die een bepaalde krant ontvangt, kan deze een onderwerp kaderen op een manier die overeenstemt of verschilt van hoe de overheid het onderwerp kadert.¹³⁹

Deze grotere openheid van het mediaveld is echter wel voorwaardelijk. Indien nodig is de Chinese overheid in staat de teugels strakker aan te halen. Daarnaast verzekeren de Chinese autoriteiten de dominante positie van de door de staat beheerde media door bijvoorbeeld andere media-actoren te verbieden in de Chinese nieuwsindustrie of bepaalde digitale inhoud te censureren. Zo is het aan mediabedrijven in China (ongeacht of het om Chinese bedrijven of buitenlandse bedrijven gaat) niet toegelaten om zelf journalisten te huren om nieuws te rapporteren. Wel wordt er toegestaan om nieuws vanuit de officiële media over te nemen.¹⁴⁰ De *Renmin Ribao* vormt voor andere mediakanalen een bron voor een, naar de normen van China's autoriteiten, veilig model van framing over bepaalde politieke onderwerpen.¹⁴¹ Bovendien hebben journalisten van de door de staat beheerde media bij de rapportering rond klimaatverandering toegang tot bepaalde overheidsbronnen waar andere media geen toegang tot hebben.¹⁴² Hierdoor is de nieuwsrapportering in populaire media in China meestal een kopie van de berichtgeving in de door de staat beheerde media en blijft de invloed van de staat op nieuwsrapportering sterk aanwezig.¹⁴³ Door deze redenen kan geargumenteed worden dat de frames van de officiële, door de staat beheerde media in China over bepaalde kwesties, zoals onder andere klimaatverandering, het meest dominant zijn binnen het Chinese medialandschap.¹⁴⁴ Hierdoor werd besloten om in deze thesis te focussen op twee door de staat beheerde kranten: de *Renmin Ribao* en de *China Daily*.

4.2 Data

De frame analyse onderzoekt de nieuwsrapportering over de terugtrekking van de V.S. uit het Parijsakkoord binnen de *Renmin Ribao* en de *China Daily* vanaf 1 juni 2017, de datum waarop de terugtrekking werd aangekondigd, tot en met 1 juni 2020. De *China Daily* is de enige Engelstalige nationale krant in China en profileert zichzelf als “de stem van China” of

¹³⁹ Chen & Zhang (2016), p. 5494.

¹⁴⁰ Guan (2018), p. 605.

¹⁴¹ Yue (2020), p. 307.

¹⁴² Han, Sun & Lu (2017), p. 2894.

¹⁴³ Guan (2018), p. 605.

¹⁴⁴ Guan (2018), p. 606.

het luik naar China”.¹⁴⁵ De *Renmin Ribao* is een Chineestalige nationale krant, die in het bezit is van de Communistische Partij van China. De krant wordt gezien als een betrouwbare bron om de opinie van de overheid over bepaalde zaken, zowel op nationaal als internationaal vlak, te achterhalen.¹⁴⁶

De zoektocht naar artikels uit de *Renmin Ribao* gebeurde in de officiële databank van de krant door middel van een combinatie van de zoektermen *Meiguo* 美国 (V.S.), *Bali xieding* 巴黎协定 (Parijsakkoord) en *tuichu* 退出 (terugtrekken/terugtrekking) tussen de periode 1 juni 2017, de datum van de aankondiging over de terugtrekking, tot en met 1 juni 2020. Er werd zowel gezocht naar artikels waar de combinatie van zoektermen in de titel voorkwam, als naar artikels waar deze combinatie in de tekst van het artikel zelf voorkwam. Deze zoektocht resulteerde in 58 artikels. Hieruit werden na een handmatige selectie nog vijf artikels verwijderd, die na inspectie toch niet over de terugtrekking van de V.S. uit het Parijsakkoord bleken te gaan. Dit waren bijvoorbeeld artikels die spraken over de acties van China binnen het Parijsakkoord enerzijds en over de V.S. die terugtrekt uit een ander verdrag/multilaterale organisatie (bijvoorbeeld de Iran overeenkomst) anderzijds. Als resultaat onderzoekt deze thesis dus 53 artikels uit de *Renmin Ribao*.

Voor de artikels uit de *China Daily* werd dezelfde werkwijze gehanteerd. Eerst werd door een combinatie van de zoektermen *U.S.*, *Paris Agreement* en *withdraw** op de databank *Nexis Uni* naar artikels uit de periode vanaf 1 juni 2017 tot en met 1 juni 2020 gezocht. Ook hier omvatte de zoektocht zowel artikels met de zoektermen in de titel als in de hoofdtekst. Dit resulteerde in een totaal van 57 artikels, waar na een handmatige controle nog 56 artikels van overbleven. In totaal worden dus 109 artikels onderzocht binnen de frame analyse.

4.3 Hoe werkt een frame analyse?

Er bestaan twee verschillende strategieën waar tijdens de uitvoering van een frame analyse onderzoek gebruik van gemaakt kunnen worden, namelijk inductief of deductief.¹⁴⁷ De frame analyse in deze thesis volgt de inductieve strategie. Bij een inductieve analyse worden alle framing en reasoning devices in de krantenartikels geïdentificeerd.¹⁴⁸ Het doel hiervan is de frames bepalen die kunnen helpen bij de identificatie van een bepaald onderwerp.¹⁴⁹

¹⁴⁵ *China Daily*, z.d.

¹⁴⁶ Guan (2018), p. 606.

¹⁴⁷ Van Gorp (2006b), p. 99.

¹⁴⁸ Pan et al. (2019), p. 522.

¹⁴⁹ Van Gorp (2010), p. 92.

Deze identificatie leidt dan tot een exhaustieve lijst van frames, die in staat zijn de gebeurtenis in de rapportering volledig te dekken. Zo wordt vermeden dat frames van hun context gescheiden worden.¹⁵⁰ Dit in tegenstelling tot de deductieve strategie, waarbij op voorhand een gelimiteerde lijst van frames wordt opgesteld en tijdens de analyse gekeken wordt in welke mate welk frame voorkomt.¹⁵¹ Deze strategie kan gebruikt worden om te kijken in welke mate bepaalde frames voorkomen in nieuwsrapportering.¹⁵²

Crijns maakt de afweging tussen de twee verschillende methodes. Zij stelt dat een inductieve methode vaker gebaseerd is op een kleine steekproef vanwege de arbeidsintensiviteit en omdat het moeilijker is om dit soort frame analyse te herhalen.¹⁵³ De deductieve strategie kan daarentegen makkelijker herhaald worden, en is meer geschikt om verschillen binnen media (zoals populaire en kwaliteitskranten) en tussen verschillende media zoals kranten en televisie te onderzoeken. Een nadeel bij de deductieve strategie is echter dat het risico bestaat dat een bepaald frame niet opgemerkt wordt omdat het niet op voorhand vastgelegd is.¹⁵⁴

Meerdere auteurs, waaronder ook Van Gorp, gebruiken een combinatie van de twee strategieën in hun onderzoek. Op een systematische, inductieve manier frames bepalen, laat volgens hem onafhankelijke codeerders toe om in een later stadium de aanwezigheid van de frames op een deductieve manier vast te stellen. Zo vermindert het risico op subjectiviteit.¹⁵⁵ Een voorbeeld van een onderzoek dat beide strategieën combineert is dat van Pan, Opgenhaffen en Van Gorp (2019), dat eerst via een inductieve manier keek naar welke frames voorkwamen in de berichtgeving over de Verenigde Naties Klimaatbijeenkomst van 2015 (COP 21) in Amerikaanse, Britse en Chinese media en daarna via een deductieve manier onderzochten in welke mate de frames voorkwamen.¹⁵⁶

Ondanks de voordelen van een combinatie van beide strategieën wordt ervoor gekozen in dit onderzoek enkel de inductieve werkwijze te hanteren. Dit heeft verscheidene redenen. Ten eerste is de steekproef, van 109 artikels, qua schaal geschikt voor een inductief onderzoek. Daarnaast wordt verzekerd dat geen frames over het hoofd worden gezien door bij elke krant inductief de frames uit de rapportering te halen. Bij een gecombineerde werkwijze, waarbij

¹⁵⁰ Pan et al. (2019), p. 520.

¹⁵¹ Van Gorp (2010), p. 91.

¹⁵² Pan et al. (2019), p. 520.

¹⁵³ Crijns (2019), p. 14.

¹⁵⁴ Crijns (2019), p. 15.

¹⁵⁵ Van Gorp (2010), p. 92.

¹⁵⁶ Pan et al. (2019), p. 519.

bijvoorbeeld eerst inductief frames gedistilleerd worden uit de *Renmin Ribao* en deze daarna deductief toegepast worden op de artikels uit de *China Daily*, zou dit wel een risico kunnen vormen.

4.4 Methode

Binnen deze thesis vindt eerst een inductieve frame analyse plaats, door middel van een kwalitatieve inhoudsanalyse van krantenartikels uit de *Renmin Ribao* en de *China Daily* die spreken over de terugtrekking van de V.S. uit het Parijsakkoord. Het doel van de kwalitatieve inhoudsanalyse is de identificatie van welke frames voorkomen in de berichtgeving van beide kranten. Het proces van een kwalitatieve inhoudsanalyse houdt twee fases in: eerst worden documenten, bijvoorbeeld nieuwsartikels of interviews, doorlopen. Hierbij worden bepaalde elementen gecodeerd, in dit geval zijn deze elementen de verschillende frames die gelinkt worden aan fragmenten uit de nieuwsartikels. Daarna volgt de verzameling van alle tekstelementen die onder een bepaalde codering, in dit geval een bepaald frame, vallen. Belangrijk hierbij is dat, zelfs bij gebruik van software, de interpretatie van de elementen en de codering van deze elementen nog steeds door de onderzoeker zelf gebeurt.¹⁵⁷ Daarna volgt de tweede fase van het onderzoek, waarbij gekeken wordt welk frame in welke frequentie in welke bron voorkomt. De inductieve distillatie geeft eerst meer duidelijkheid over welke frames voorkomen in de *Renmin Ribao* en de *China Daily*. Door in de tweede fase te kijken naar de frequentie van de aanwezige frames per krant, kan licht geworpen worden op eventuele gelijkenissen en verschillen tussen beide kranten.

De kwalitatieve inhoudsanalyse in deze thesis gebeurt met ondersteuning van Nvivo, een programma dat behoort tot de Computer-assisterende Kwalitatieve Data Analyse Software, beter bekend onder de Engelse afkorting QAQDAS. Sommige onderzoekers hebben bedenkingen bij het gebruik van QAQDAS tijdens kwalitatieve inhoudsanalyses. Zo bestaat er onder andere de bezorgdheid dat dit soort software als gevolg kan hebben dat kwalitatief onderzoek “gekoloniseerd” zal worden door kwantitatief onderzoek. Dit omdat QAQDAS - software onderzoekers gemakkelijker toelaat om gecodeerde tekst te kwantificeren.¹⁵⁸ Verder zijn nog enkele bezorgdheden het mogelijk risico op decontextualisering van de data en de tijd die besteed moet worden om te leren werken met de software.¹⁵⁹ Ondanks deze

¹⁵⁷ Bryman (2012), p. 591.

¹⁵⁸ Hesse-Biber (1995) in Bryman (2012), p. 592.

¹⁵⁹ Bryman (2012), p. 592.

bezorgdheden zijn heel wat onderzoekers wel overtuigd van het gebruik van QAQDAS bij kwalitatief onderzoek. Zo menen zij onder andere dat het gebruik van QAQDAS het coderingsproces efficiënter en sneller kan maken en dat het de transparantie van het onderzoek kan verhogen.¹⁶⁰

Nvivo's rol bestaat erin het manuele aspect van de codering weg te halen. De gebruiker moet met andere woorden niet de verschillende artikels afprinten, knippen en verzamelen onder bepaalde groeperingen, maar kan dit proces digitaal uitvoeren.¹⁶¹ Het coderen in Nvivo gebeurt door middel van *nodes*.¹⁶² Een node wordt gedefinieerd als “een collectie referenties over een specifiek thema, specifieke plaats, persoon of ander gebied van interesse”.¹⁶³ Na de codering kan door middel van een overzicht van de aanwezigheid van de verschillende nodes onderzocht worden welke frames voorkomen in de nieuwsrapportering.

¹⁶⁰ Bryman (2012), p. 593.

¹⁶¹ Bryman (2012), p. 591.

¹⁶² Bryman (2012), p. 595.

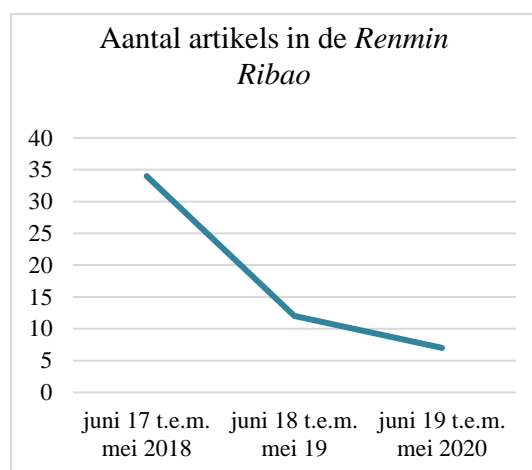
¹⁶³ Bryman (2012), p. 596.

5. Aanwezige frames in de *Renmin Ribao* en de *China Daily*

In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van de bekomen resultaten uit de frame analyse. Eerst komen de aanwezige frames binnen de *Renmin Ribao* aan bod. Daarna wordt eenzelfde overzicht gegeven voor de frames aanwezig in de *China Daily*. Tot slot wordt de frequentie van de aanwezige frames in de twee kranten met elkaar vergeleken in het derde onderdeel van dit hoofdstuk.

5.1 *Aanwezige frames in de Renmin Ribao*

Binnen dit onderzoek werden 53 Chineestalige artikels uit de *Renmin Ribao* onderzocht. Zoals zichtbaar in de grafiek rechts, werd de meerderheid van de artikels, 34 van de 53, gepubliceerd in het eerste jaar na de aankondiging over de terugtrekking. Daarna is het aantal artikels in een dalende trend, met nog 12 artikels in de tweede periode en 7 artikels sinds juni 2019 t.e.m. mei 2020.¹⁶⁴

Een meer volledig overzicht van het aantal artikels in de *Renmin Ribao* is te vinden in de Appendix in Bijlage 1. Uit dit volledig overzicht kunnen ook enkele observaties gemaakt worden. Zo was er naast een piek in juni 2017, net na de aankondiging, ook een piek van 5 artikels in december 2017. Een mogelijke verklaring hiervoor is het tweejarige jubileum van het Parijsakkoord in die periode. Verder is telkens een lichte verhoging te zien in de maand juni, die gelinkt kan worden aan het feit dat de oorspronkelijke aankondiging in juni was. Opmerkelijk is ook dat de effectieve start van de terugtrekking procedure in november 2019 niet tot een verhoging in artikels heeft geleid. Tot slot is ook op te merken dat in 2020 slechts één artikel gepost werd, op 31 mei 2020. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat de focus van de Chinese media in 2020 voornamelijk op COVID-19 ligt en er minder nadruk gelegd wordt op andere onderwerpen.

Tijdens de analyse van de 53 artikels kwamen verscheidene argumenten meermaals naar boven. Een categorisering van deze argumenten resulteerde in de distillatie van vijf frames

¹⁶⁴ Er werd gekozen voor de periode van juni t.e.m. mei om even lange periodes te bekomen enerzijds, en omdat er geen artikels gepubliceerd werden op 1 juni 2020 (de laatste dag die inbegrepen is in dit onderzoek) anderzijds.

in de nieuwsrapportering over de terugtrekking van de V.S. uit het Parijsakkoord in de *Renmin Ribao*. De tabel hieronder geeft een overzicht van deze vijf frames.

Frames		Counterframes	
F1	Stap terug in klimaatgevecht	F2	Gevecht blijft doorgaan
F3	V.S. als boosdoener		
F4	China als verantwoordelijke speler		
F5	China als leider		

In dit onderzoek werd elk frame verder opgedeeld in kleine onderdelen. Deze kunnen gezien worden als verschillende reasoning devices, die wel behoren tot hetzelfde frame. Deze verschillende onderdelen werden in Nvivo gecodeerd als child nodes. Elk reasoning device hoort samen met bepaalde framing devices. Wat nu volgt, is een meer gedetailleerde uitleg per frame over de toebehorende reasoning en framing devices. Een volledige opsomming van alle onderdelen per frame kan gevonden worden in de Appendix.

F1: “Stap terug in het klimaatgevecht”

De eerste frame bestaat uit twee onderdelen, die allemaal als boodschap hebben dat de terugtrekking van de V.S. uit het Parijsakkoord een stap terug is in het gevecht tegen klimaatverandering. Een eerste child node die werd gecodeerd is “de tijd tikt”. Hierbij wordt benadrukt dat klimaatverandering een ernstig probleem is. Fragmenten die tot deze node behoren spreken over het feit dat indien er niet snel gehandeld wordt, klimaatverandering een enorme impact op de volgende generatie zal hebben. Ze wijzen erop dat de effecten van klimaatverandering nu al meer en meer zichtbaar worden. Van metaforen, slogans of historische verwijzingen was bij deze eerste reasoning device geen sprake. Wel werd er in de fragmenten nadruk gelegd op de *weilairen* 未来人 (de toekomstige generatie) en de *yufa yanzhong de qihou bianhua yingxiang* 愈发严重的气候变化影响 (de groeiende hevige impact van klimaatverandering).¹⁶⁵

Het tweede luik binnen dit frame is “negatieve impact op multilaterale aanpak tegen klimaatverandering”. Dit onderdeel verwijst naar het feit dat de terugtrekking een effect zal hebben op hoe andere landen vechten tegen klimaatverandering.¹⁶⁶ Het brengt onzekerheid en vertraagt het proces van globaal klimaatbeheer.¹⁶⁷ Ook halen fragmenten binnen deze

¹⁶⁵ Kou & Jiang (05.12.2019).

¹⁶⁶ Li et al. (22.12.2017); Gao et al. (03.06.2017).

¹⁶⁷ Gao et al. (03.06.2017).

child node aan dat de terugtrekking een ondermijning is van de moeite die andere landen doen.¹⁶⁸

F2: “Het gevecht blijft doorgaan”

Het tweede frame is, aangezien zijn boodschap tegenovergesteld is aan die van F1, een counterframe van het eerste frame. Ook dit frame kan in twee child nodes opgedeeld worden. Ten eerste zijn er de fragmenten die een nadruk leggen op positieve acties die ondernomen worden door andere actoren zoals staten, internationale organisaties, subnationale actoren, etc. Ook wordt hierbij nadruk gelegd op het feit dat de andere partijen binnen het Parijsakkoord willen doorgaan en de impact van de terugtrekking dus beperkt zal zijn. De terugtrekking van de V.S. zal het proces van globaal klimaatbeheer als het ware niet blokkeren.¹⁶⁹ De acties van de internationale gemeenschap worden een *jiben qushi* 基本趋势 (fundamentele trend) genoemd.¹⁷⁰ Onder andere de herbevestigde steun voor het Parijsakkoord vanuit de Europese Unie (EU), Afrikaanse Unie (AU) en de groep van Least Developed Countries¹⁷¹ (LDC) wordt aangehaald.¹⁷² Ook individuele landen worden opgesomd in de fragmenten. Als internationale organisatie die positieve actie blijft ondernemen wordt bijvoorbeeld de Aziatische Infrastructuurinvesteringsbank (AIIB) vermeld.¹⁷³ Er zijn ook hier weinig herkenbare framing devices. Een uitzondering zijn drie slogans bij de beschrijving van de positieve acties van de EU. In dit fragment wordt namelijk verwezen naar het feit dat de EU een *qihou jinji zhuangtai* 气候紧急状态 (klimaatnoodtoestand) heeft uitgeroepen. Ook wordt *Ouzhou lüse xieyi* 欧洲绿色协议 (Europa's groene deal) en daarbij horend *tanzhonghe* 碳中和 (koolstofneutraliteit) vermeld.¹⁷⁴

Het tweede onderdeel van dit frame legt eerder de nadruk op een sterke samenwerking tussen actoren na de terugtrekking. Bij deze child node zien we een historische verwijzing als framing device, namelijk een verwijzing naar de speech van Xi Jinping, president van de Volksrepubliek China, waarin hij het belang van samenwerking tussen landen in het gevecht tegen klimaatverandering aanhaalt.¹⁷⁵ Daarnaast worden ook in dit tweede luik

¹⁶⁸ Gao & Hu (23.08.2018); Gao et al. (03.06.2017).

¹⁶⁹ Gao et al. (03.06.2017); Wu, Shang & Zhang (22.11.2018); Zhong (17.12.2019).

¹⁷⁰ Gao et al. (03.06.2017).

¹⁷¹ Groep van minst ontwikkelde landen.

¹⁷² Zhong (17.12.2019); Gao et al. (03.06.2017).

¹⁷³ Chen (18.06.17); Zhong (19.06.17).

¹⁷⁴ Zhong (17.12.2019).

¹⁷⁵ Zhong (07.06.2017).

internationale organisaties vermeld. De intentie van de Wereldbank om sterker samen te werken met de Verenigde Naties komt bijvoorbeeld ter sprake.¹⁷⁶ Verder wordt ook de samenwerking tussen de EU en de AU genoemd.¹⁷⁷ Tot slot gaat een groot deel van de fragmenten over de sterke samenwerking tussen de EU en China op vlak van klimaat.¹⁷⁸

F3: “V.S. als boosdoener”

Deze node bestaat uit drie verschillende luiken. Alle drie de onderdelen bestaan uit concrete kritiek op de V.S. waarbij het besluit van de Amerikaanse overheid en de V.S. zelf expliciet vermeld wordt. Het verschil tussen de delen is vanuit welke hoek de kritiek geuit wordt. Een eerste onderdeel benadrukt de kritiek die er in de V.S. zelf op de terugtrekking komt. Dit gebeurt onder andere door de vermelding van de *qihou shizang* 气候市长 (klimaatburgemeesters), een coalitie van meer dan 300 steden in de V.S. die het Parijsakkoord wel willen blijven implementeren.¹⁷⁹ Daarnaast wijzen de fragmenten er ook op dat meer en meer Amerikanen de ernst van klimaatverandering beseffen.¹⁸⁰ Verder is er ook één artikel dat Maurice Obstfeld, professor economie en voormalige hoofdeconoom bij het Internationaal Monetair Fonds (IMF) citeert. Hij uit sterke kritiek op het besluit van de Amerikaanse overheid en wijst erop dat de terugtrekking niet enkel de Amerikaanse economie maar ook de geloofwaardigheid van de V.S. in de internationale gemeenschap zal schaden.¹⁸¹ Ook wordt als framing device een foto gebruikt in het artikel met daarop inwoners van de V.S. die tegen de terugtrekking protesteren voor het Witte Huis in Washington D.C.^{182, 183}

Het tweede onderdeel binnen het frame “V.S. als boosdoener” focust op internationale kritiek en teleurstelling (exclusief China) op de terugtrekking. Het merendeel van de fragmenten vermeldt een internationale reactie van shock, teleurstelling en ongenoegen. Terugkerende zinsdelen zijn onder andere *quanqiu huaran* 全球哗然 (globale verontwaardiging) en *guoji shehui guangfan piping* 国际社会广泛批评 (wijdverspreide kritiek uit de internationale gemeenschap).¹⁸⁴ Specifiek wordt onder andere de kritische

¹⁷⁶ Wang & Gong (13.12.2017).

¹⁷⁷ Gao et al. (03.06.2017).

¹⁷⁸ Zheng (12.06.2017); Wu, Shang & Zhang (22.11.2018); Zhong (17.12.2019).

¹⁷⁹ Hu (13.10.2017).

¹⁸⁰ Hu (12.01.2018); Zhang (03.02.2018); “2017 Nián Meiguo qinfan renquan shi ji: Zhonghua renmin gongheguo guowuyuan xinwen bangongshi 2018 nian 4 yue” (25.04.2018)

¹⁸¹ Zhang (28.08.2019).

¹⁸² De woonst van de president van de Verenigde Staten.

¹⁸³ “2017 Guoji shi da xinwen” (29.12.2017).

¹⁸⁴ Wu (13.07.2017); Hu (13.10.2017).

reactie van Jean Claude Juncker, toenmalig president van de Europese Commissie, genoemd. Hij verwijst naar de terugtrekking als een grote fout.¹⁸⁵ Ook de kritiek van de eerste minister van Canada, Justin Trudeau, en de minister van buitenlandse zaken en milieu van Brazilië werden aangehaald.¹⁸⁶ Daarnaast wordt ook vermeld dat het huidig buitenlands beleid van president Trump, dat getypeerd wordt door *tuiqun* 退群 (terugtrekken uit een groep) en beschreven wordt als *feichang duanshi* 非常短视 (enorm kortzichtig) voor spanning zorgt tussen de V.S. en hun traditionele bondgenoten.¹⁸⁷ Als voorbeeld hierbij worden de verslechterde relatie met en kritiek vanuit het Verenigd Koninkrijk en de Europese Unie vermeld.¹⁸⁸

Tot slot spreekt een derde luik over de kritiek op de terugtrekking vanuit China. Eén fragment haalt aan dat de diplomatie van de V.S. tegenwoordig vol verrassingen zit.¹⁸⁹ Een ander artikel wijst erop dat de huidige regressie in het klimaatbeleid van de V.S. ongeëvenaard is. Hierbij wordt de terugtrekking uit het Parijsakkoord beschreven als *zuihou de fengkuang* 最后的疯狂 (de laatste waanzin).¹⁹⁰ Een opmerkelijk framing device dat in dit derde deel voorkomt, is de metafoer van het *hui xiniu* 灰犀牛 (“grijze nijlpaard”). Deze metafoer wijst op een situatie die gevaarlijk is maar waarvan het gevaar onderschat wordt. Door de terugtrekking van de V.S. komt het “grijze nijlpaard” op ons af.¹⁹¹ Een ander framing device dat bij deze child node voorkomt is een historische verwijzing naar de terugtrekking van de V.S. uit het Kyoto Protocol in 2001. Deze verwijzing wordt in het fragment gebruikt om erop te wijzen dat het niet de eerste keer is dat andere landen lijden door een besluit van de Amerikaanse overheid.¹⁹² Ten slotte ligt de focus bij het merendeel van de artikels in het derde deel op kritiek op het beleid van president Trump. Hierbij wordt de slogan *Meiguo youxian* 美国优先 [“America First”] meermaals gebruikt als framing device.¹⁹³ De slogan wordt negatief beschreven. In de fragmenten wordt naar “America First” verwezen als een unilateralistisch beleid dat voor een kloof zorgt tussen de V.S. en de internationale gemeenschap en hen in een geïsoleerde positie plaatst.¹⁹⁴ De terugtrekking uit

¹⁸⁵ Gao et al. (03.06.2017).

¹⁸⁶ Gao et al. (03.06.2017).

¹⁸⁷ Hu (20.01.2018); Zhong (17.12.2019).

¹⁸⁸ Qiang (19.01.2018).

¹⁸⁹ “2017, Women qinli shijie fengyun bianhuan:...” (27.12.2017).

¹⁹⁰ Hu (12.01.2018).

¹⁹¹ Wu, Wang & Li (07.08.2017).

¹⁹² Gao & Hu (23.08.2018).

¹⁹³ “2017, Women qinli...” (27.12.2017); “2017 Guoji...” (29.12.2017); “2018 Nian Meiguo de renquan jilu :” (15.03.2019); Zhong (16.05.19).

¹⁹⁴ “2017 Guoji...” (29.12.2017).

het Parijsakkoord wordt in het bredere kader van een terugtrekbeleid, in een fragment een *tuiqun chengyin* 退群成癮 (terugtrekverslaving) genoemd, waarbij de V.S. probeert de internationale regels naar hun eigen wil te buigen door te dreigen met een terugtrekking.¹⁹⁵ Hierbij wordt de vergelijking gemaakt met Brexit, met als verschil dat de V.S. niet enkel terugtrekt maar ook echt wijzigingen in de internationale orde wil aanbrengen.¹⁹⁶ Deze *tuichuwaijiao* 退出外交 (terugtrekdiplomatie) zorgt niet enkel voor onzekerheid in deze wereld, maar betekent ook dat de V.S. geleidelijk aan hun internationale verantwoordelijkheden opgeven.¹⁹⁷ Er wordt de V.S. verweten van het America First beleid een *Meiguo weiyi* 美国唯一 (America only) beleid te maken.¹⁹⁸ Volgens de kritiek kan dit beleid leiden tot een vicieuze cirkel van handel protectionisme, een soort van unilaterale *Lengzhan xianjing* 冷战陷阱 (Koude Oorlog-valstrik).¹⁹⁹ Verder wordt de V.S. ook verweten een dubbele standaard te hanteren waarbij een *'bu zunshou guize' de maozi* “不遵守规则”的帽子 (“regels niet naleven”-hoedje) wordt opgezet maar wel verwacht wordt van andere actoren de internationale regels te volgen.²⁰⁰ Ten laatste wordt ook de metafoor van “de kudde verlaten” aangehaald.²⁰¹ Men wijst hierbij op het feit dat de V.S. een internationale orde dat het zelf actief heeft mee heeft gesticht na de Tweede Wereldoorlog (1940-1945) de rug toekeert. In deze fragmenten wordt op verschillende manieren naar de V.S. verwezen. De Amerikaanse regering wordt onder andere een *mafanzhizaozhe* 麻烦制造者 (onruststoker), de grootste vernielers van internationaal recht en de echte dreiging voor internationale vrede en veiligheid genoemd.²⁰²

F4: “China als verantwoordelijke speler”

Ook binnen het frame “China als verantwoordelijke speler” zijn er drie luiken te onderscheiden. Een eerste benadrukt de internationale erkenning over acties die China ondernam op vlak van klimaat. Het tweede luik is de positieve beschrijving over de houding en acties van China. Met andere woorden, China die zichzelf als een verantwoordelijke speler profileert. Tot slot benadrukt het derde deel dat elk land verantwoordelijkheid moet opnemen voor dit globaal probleem. In het eerste onderdeel wordt veeleer andere

¹⁹⁵ “Shei dedaoduo zhu, shei shi dao gua zhu?” (18.10.2018).

¹⁹⁶ Li et al. (24.12.2018).

¹⁹⁷ “2017 Guoji...” (29.12.2017).

¹⁹⁸ Zhong (16.05.2019).

¹⁹⁹ “Jingt Meiguo dan bian baohu zhuyi she xia de ‘lengzhan xianjing’” (11.07.2018).

²⁰⁰ Zhong (12.06.2019).

²⁰¹ “2017 Guoji...” (29.12.2017); Yin (21.06.2018); “Jingt Meiguo...” (11.07.2018); Zhong (10.10.2018); Li et al. (24.12.2018); “2018 Nian Meiguo...” (15.03.2019); Zhong (16.05.2019).

²⁰² Zhong (10.10.2018); “2018 Nian Meiguo...” (15.03.2019).

internationale media geciteerd.²⁰³ Er wordt bijvoorbeeld aangehaald dat de acties van China een staande ovatie van internationaal publiek ontvingen.²⁰⁴ Ook positief commentaar op het 13de vijfjarenplan van China, dat een ambitieus plan voor energie- en milieubeheer bevat, wordt vermeld.²⁰⁵ Een vaak terugkerende verwoording is China's *jianshexing zuoyong* 建设性作用 (constructieve rol). Dit gaat onder meer over China's rol in de klimaatonderhandelingen en China's succes in de vertaling van politieke wil naar concrete actie.²⁰⁶

Een tweede onderdeel omvat positief commentaar op/een positieve beschrijving van China's houding en acties op het vlak van klimaatbeleid. Ook in deze fragmenten komt de vermelding van China's constructieve rol voor.²⁰⁷ Hierbij wordt ook meermaals verwezen naar de constructie van een *renlei mingyun gongtongti* 人类命运共同体 (een gemeenschap van menselijke lotsbestemming).²⁰⁸ Daarnaast wordt in deze fragmenten onder andere naar China verwezen als een actieve deelnemer in globaal klimaatbeheer en een verantwoordelijk ontwikkelend land in de internationale gemeenschap. Hierbij wordt aangegeven dat ondanks dat het land blijft werken aan economische ontwikkeling, het desalniettemin vastberaden is klimaatverandering tegen te gaan.²⁰⁹ Ongeacht welke veranderingen plaatsvinden in de wereld en ongeacht de houding van andere landen, zal China een *xingdong pai* 行动派 (actie-ondernemende partij) blijven in het gevecht tegen klimaatverandering.²¹⁰ Verder worden ook enkele concrete voorbeelden gegeven van China's acties, zoals China's investering in groene energie, zijn leiderspositie in de verkoop van elektrische voertuigen en het 13de vijfjarenplan.²¹¹

Het derde onderdeel benadrukt sterk het gegeven dat iedereen verantwoordelijkheid moet opnemen in het gevecht tegen klimaatverandering. Die strijd wordt in deze fragmenten onder andere een *renlei mianlin de gongtong tiaozhan* 人类面临的共同挑战 (gemeenschappelijke uitdaging voor de mensheid) en een *renlei gongtong de shiye* 人类共同的事业 (een gezamenlijke onderneming van de mensheid) genoemd.²¹² Klimaatverandering is een zaak

²⁰³ Bai et al. (15.07.2017); Luo & Ge (22.11.2017); Zhong (17.12.2019).

²⁰⁴ Zhong (07.06.2017).

²⁰⁵ Zheng (12.06.2017).

²⁰⁶ Luo & Ge (22.11.2017).

²⁰⁷ Kou & Jiang (05.12.2019).

²⁰⁸ Li (14.12.2017); Zhong (10.10.2018); "Shei dedaoduo zhu, shei shi dao gua zhu?" (18.10.2018).

²⁰⁹ Zheng (12.06.2017).

²¹⁰ "Shouzhu lü shui qingshan" (23.07.2017).

²¹¹ Zhong (06.07.2017); Zheng (12.06.2017); Bai et al. (15.07.2017).

²¹² Zhong (07.06.2017).

die door alle landen serieus genomen moet worden, geen enkel land kan dit alleen aanpakken. De fragmenten wijzen erop dat de lotsbestemming van de mensheid in die zin verenigd is. Klimaatverandering is een gemeenschappelijk probleem waarvoor samen verantwoordelijkheid gedragen moet worden.²¹³

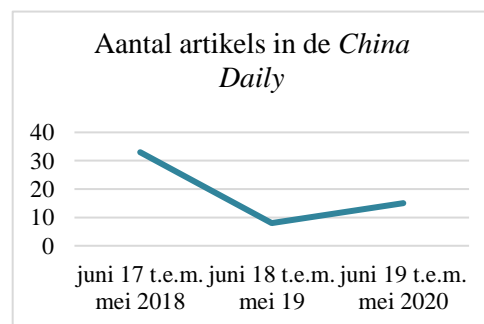
F5: “China als leider”

Dit laatste frame betreft “China als leider” en kan in twee delen opgesplitst worden. Een eerste deel gaat over fragmenten waarin China zichzelf als leider profileert. Het tweede deel omvat artikels die spreken over de internationale wens om China in de leidersrol te plaatsen. In dit eerste deel wordt aangehaald dat de transitie naar een leider meer en meer zichtbaar zal worden.²¹⁴ China zal volgens deze fragmenten een sleutelrol spelen in de verbetering van het globaal klimaatbeheer. Hierbij wordt naar China als *huotie de dongli* 活跃的动力 (actieve drijfkracht) verwezen.²¹⁵

Het tweede luik betreft de internationale profilering van China als leider in het globaal klimaatbeheer. Hierbij wordt aangegeven dat er vol verwachting gekeken wordt naar China. Een meermaals voorkomende zin is dat de wereld na de terugtrekking van de V.S. de ogen richt op China.²¹⁶ Niet alle fragmenten duiden op dezelfde mate van leiderschap. Zo haalt één artikel aan dat China sterk voorloopt op het vlak van leiderschap en actie ondernemen, terwijl een ander artikel erop wijst dat China een leidersrol kan innemen (maar dit dus nog niet per se doet).²¹⁷ Ook de leidersrol van China in samenwerking tussen de BRICS-landen²¹⁸ wordt aangehaald.²¹⁹

5.2 Aanwezige frames in de China Daily

Binnen dit onderzoek werden 56 Engelstalige artikels uit de *China Daily* onderzocht. De grafiek rechts toont dat de meerderheid van de artikels, 33 van de 56, gepubliceerd werd in het eerste jaar na de aankondiging van de terugtrekking. In

²¹³ Zhong (17.12.2019).

²¹⁴ Zheng (12.06.2017).

²¹⁵ Han et al. (26.01.2018).

²¹⁶ Zheng (12.06.2017); Bai et al. (15.07.2017); Kou & Jiang (05.12.2019).

²¹⁷ Luo & Ge (22.11.2017); Li (14.12.2017); Kou & Jiang (05.12.2019).

²¹⁸ Coalitie van ontwikkelende landen met een snel opkomende economie, bestaande uit Brazilië, Rusland, India, China en Zuid-Afrika.

²¹⁹ Chen (12.08.2017).

tegenstelling tot de rapportering in de *Renmin Ribao* is in de *China Daily* geen sprake van een volledige dalende trend, maar van een sterke daling gevolgd door een lichte stijging. In de tweede periode werden 8 artikels gepubliceerd. In de derde periode nam dit aantal toe tot 15 artikels.²²⁰ Een volledig overzicht van het aantal artikels in de *China Daily* is opnieuw te vinden in de Appendix in Bijlage 1.

Ook in dit geval kunnen op basis van het volledige overzicht enkele observaties gemaakt worden. De rapportering in de *China Daily* is, in vergelijking met die in de *Renmin Ribao*, minder gespreid. Zo werden er bijvoorbeeld van februari 2018 tot en met juni 2018 geen artikels gepubliceerd. Ook in de rapportering in de *China Daily* zijn pieken op te merken, in dit geval drie. Deze hebben wellicht een andere verklaring. De drie pieken vinden niet jaarlijks rond juni plaats, maar lijken overeenkomstig te zijn met de Conference of the Parties (COP's), de jaarlijkse formele vergadering binnen het UNFCCC. Zo werden er zes artikels gepubliceerd in november 2017, de maand waarin COP 23 in Bonn plaatsvond. De stijging in december 2018 is minder groot, maar toch beduidend gezien er in de rest van 2018 nauwelijks artikels gepubliceerd werden over de terugtrekking. Tot slot is er ook een piek in november 2019, de maand waarin COP 25 in Madrid plaatsvond. Daarnaast startte de V.S. in november 2019 officieel de terugtrekprocedure uit het Parijsakkoord. Deze piek stijgt verder in december, een mogelijke verklaring hiervoor is het driejarig jubileum van het Parijsakkoord.

De analyse van de 56 artikels volgde dezelfde werkwijze als bij het eerste deel van dit hoofdstuk. Meermaals terugkerende argumenten werden gegroepeerd per thema. Deze categorisering had zes frames als resultaat, elk met verschillende reasoning devices en framing devices. Een overzicht is te zien in de tabel hieronder.

Frames		Counterframes	
F1	Stap terug in klimaatgevecht	F2	Gevecht blijft doorgaan
F3	V.S. als boosdoener		
F4	China als verantwoordelijke speler		
F5	China als leider	F6	China geen leider

²²⁰ Ook in de *China Daily* werd op 1 juni 2020 geen artikel omtrent de terugtrekking gepost, waardoor voor de periode t.e.m. mei 2020 gekozen is.

Vijf van de zes frames waren ook aanwezig in de *Renmin Ribao*. Hoewel de reasoning devices overeenkomen, is er wel sprake van andere framing devices gezien de taal van de artikels verschilt. Daarom worden deze vijf frames nogmaals kort overlopen in de meer gedetailleerde uitleg die hieronder volgt.

F1: “Stap terug in het klimaatgevecht”

In het eerste onderdeel “de tijd tikt” worden in de Engelstalige rapportering enkele specifieke metaforen gebruikt als framing devices. “De klok tikt voor de klimaatbom ontploft die catastrofale gevolgen heeft voor ieder levend wezen op deze aarde.”²²¹ Er is geen tijd op overschot om het probleem aan te pakken, de deadline is nu. Er is geen tijd voor “klimaattreuzelaars”.²²² Net zoals in de Chineestalige rapportering wordt ook hier aangehaald dat de effecten van klimaatverandering reeds zichtbaar zijn en dat de actie die nu ondernomen wordt gevolgen zal creëren voor de toekomstige generatie. Daarbij wordt benadrukt dat het Parijsakkoord een “belofte is aan onze kinderen”.²²³ Ook de forse stijging in temperatuur wordt aangehaald.²²⁴ Tot slot wordt naar klimaatverandering verwezen als één van de meest prangende globale uitdagingen, een gevecht dat de wereld momenteel dreigt te verliezen.²²⁵

Ook het tweede onderdeel van F1, “negatieve impact op multilaterale aanpak tegen klimaatverandering”, is aanwezig in de Engelstalige rapportering. Meermaals wordt in deze fragmenten aangehaald dat de terugtrekking van de V.S. een “gat” laat in het Klimaatfonds, een mechanisme dat gesticht werd om ontwikkelende landen te ondersteunen bij aanpassingen omtrent klimaat.²²⁶ Verder kwamen ook enkele beeldspraken meermaals voor, bijvoorbeeld dat de terugtrekking “een schaduw heeft geworpen op een historisch klimaatakkoord”, dat het “de internationale solidariteit in de omgang met klimaatverandering ondermijnt” en dat de terugtrekking “het wereldwijde momentum in het gevecht tegen klimaatverandering verzwakt”.²²⁷

Tot slot is er in de rapportering in de *China Daily* nog een derde luik op te merken binnen het eerste frame dat in de Chineestalige rapportering niet te vinden was. Dit onderdeel kreeg

²²¹ “Climate change leaves us no time for talking without action” (14.12.2018).

²²² Wang (15.11.2017).

²²³ “Icy response to Trump climate move” (03.06.2017).

²²⁴ Chen (10.08.2017); Op (03.12.2018); Zhao (11.01.2019); Xing (16.12.2019).

²²⁵ Fu (14.12.2017).

²²⁶ Chen (09.06.2017); Fu (09.08.2017).

²²⁷ Zhao (11.01.2019); Zhang (24.09.2019); Chen (27.09.2019); Chen (13.12.2019).

de naam “negatief effect op het klimaat”, waarmee gewezen wordt op het feit dat de terugtrekking van de V.S., als grote actor met veel koolstofuitstoot, uit het Parijsakkoord een negatieve impact zal hebben op het klimaat.²²⁸ Hierbij wordt vermeld dat president Trump een klimaatveranderingontkenner is en dat hij al beloofde de steenkoolindustrie in de V.S. te doen heropleven.²²⁹

F2: “Het gevecht blijft doorgaan”

Bij het eerste luik in dit frame wordt net zoals bij de Chineestalige rapportering benadrukt dat “het Parijsakkoord zal doorgezet worden”. Ook in de *China Daily* worden verschillende landen opgenoemd die het akkoord blijven steunen, zoals Rusland en Nieuw-Zeeland.²³⁰ Ook wordt gewezen op de herbevestigde steun voor het akkoord vanuit de G20.²³¹ Overeenkomstig met de *Renmin Ribao* wordt de rol die het groen maatschappelijk middenveld in de V.S. kan spelen vermeld.²³² Ook in het tweede luik van het tweede frame is de rapportering in beide kranten heel gelijkaardig. Wel ligt de nadruk in de Engelstalige rapportering vooral op samenwerking tussen China en andere actoren, zoals bijvoorbeeld samenwerking tussen China en de EU, al dan niet met Canada erbij.²³³ Ook de samenwerking tussen China en subnationale Amerikaanse actoren wordt meermaals vermeld.²³⁴

F3: “V.S. als boosdoener”

Binnen het eerste deel dat spreekt over nationale kritiek op het besluit van de Amerikaanse overheid wordt vermeld dat het besluit leidde tot een “vuurstorm op het thuisfront” en tot “een opstand van de grote bedrijven”.²³⁵ Ook worden enkele voorbeelden van bedrijven en wetenschappers die niet akkoord zijn met het besluit aangehaald.²³⁶ Voormalig president van de V.S. Barack Obama wordt geciteerd, zeggend dat de Amerikaanse overheid deel wordt van “een klein clubje staten dat de toekomst afwijst”.²³⁷ Tot slot kan ook een quote van Arnold Schwarzenegger, voormalig gouverneur van Californië in de V.S., als framing device

²²⁸ Wang (29.08.2017).

²²⁹ Peterson (10.01.2017); Chen (27.09.2019).

²³⁰ “Icy response to Trump climate move” (03.06.2017); Op (18.11.2017).

²³¹ Liu (08.07.2017).

²³² Hou (22.11.2019); Fu (09.08.2017); Wang, “China urges...” (13.11.2017).

²³³ Fu (01.06.2017); Wang (03.06.2017); Fu (15.06.2017); Liu (08.07.2017); Fu (09.08.2017); Wang (15.11.2017); Op (18.11.2017); Wang (20.11.2017)

²³⁴ “California Governor Further Extends Int'l Outreach on Climate Action” (10.06.2017); “Alaska Sees Natural Gas New Catalyst for Closer Ties with China” (25.09.2017); Hou (22.11.2019); Xing (16.12.2019).

²³⁵ “Trump Climate Move Backfires” (07.06.2017).

²³⁶ “Trump Climate Move Backfires” (07.06.2017); Wang (03.06.2017); Chen (10.08.2017); “China Plays Big Climate Role on Global Stage” (13.12.2017).

²³⁷ Zhao (02.06.2017).

gezien worden om de Amerikaanse kritiek op het besluit duidelijk te maken: “Donald Trump trok de V.S. niet terug uit het Parijsakkoord. Donald Trump trok Donald Trump terug uit het Parijsakkoord.”²³⁸ De fragmenten waarin het tweede onderdeel van het frame “V.S. als boosdoener” aanwezig is in de *China Daily* kunnen gezien worden als een spiegel ten opzichte van de rapportering in de *Renmin Ribao*. Enkele verwoordingen die als framing device kunnen gezien worden zijn de verwijzing naar de terugtrekking als “een trieste dag voor de globale gemeenschap”, “een fout voor zowel de V.S. als onze planeet” en “een enorme teleurstelling voor de wereldwijde inspanningen in koolstofreductie”.²³⁹

Ook de kritiek vanuit China op de terugtrekking is in de *China Daily* in dezelfde lijn als die in de *Renmin Ribao*. Ook in de *China Daily* wordt naar het besluit verwezen als “kortzichtig” en wordt aangehaald dat dit besluit zal leiden tot de isolatie van de V.S. in de globale gemeenschap.²⁴⁰ Daarnaast wordt in de Engelstalige rapportering ook vermeld dat Trumps America First-beleid eigenlijk zal leiden tot “America last”.²⁴¹ Ook in de Engelstalige rapportering wordt meermaals verwezen naar unilateralisme en het feit dat de V.S. een regelbreker is van de internationale orde.²⁴² Dit “regel breken”, met als doel de eigen interesses te beschermen en hegemonie te behouden, zal ervoor zorgen dat de V.S. in de “hall of shame” in de geschiedenisboeken terecht komt.²⁴³ Tot slot wordt ook de link gelegd met de behandeling van Huawei door de Amerikaanse overheid. Zowel deze behandeling als de terugtrekking uit het Parijsakkoord getuigen volgens de *China Daily* van een gebrek aan respect voor regels en een gevoel van despotisme als de werelds enige supermacht.²⁴⁴

F4: “China als verantwoordelijke speler”

Het eerste onderdeel van het vierde frame is gelijklopend met de Chineestalige rapportering. Wel ligt de nadruk in deze fragmenten eerder op internationale lof over de vastberaden houding van China om na de terugtrekking wel aan het Parijsakkoord te blijven vasthouden. Deze houding verdient volgens de internationale media die geciteerd wordt in de *China Daily* “een luid applaus” en “wereldwijde erkenning”.²⁴⁵ De nadruk ligt minder op concrete

²³⁸ Fu (14.12.2017).

²³⁹ “Icy Response to Trump Climate Move” (03.06.2017); Chen (10.08.2017).

²⁴⁰ Peterson (10.06.2017); Finamore (19.06.2017); Fu (10.07.2017); Chen (06.11.2019).

²⁴¹ Finamore (19.06.2017).

²⁴² “US Betrays all its Ugliness with its Attacks on Huawei” (21.05.2019); Zhong (13.06.2019).

²⁴³ Kong, (13.12.2019).

²⁴⁴ “US Betrays all its Ugliness with its Attacks on Huawei” (21.05.2019).

²⁴⁵ Fu (14.12.2017); Zhang (24.09.2019); Hou (22.11.2019).

acties die China neemt op het vlak van klimaatbeleid. Enkel China's inspanningen in de ontwikkeling van zonne-energie worden specifiek vermeld.²⁴⁶

Ook het tweede onderdeel van “China als verantwoordelijke speler” toont gelijkenissen met de rapportering in de *Renmin Ribao*. “De gemeenschap van menselijke lotsbestemming” is ook in deze fragmenten als framing device aanwezig.²⁴⁷ Ook wordt er verwezen naar de sleutelrol van China in de onderhandelingen.²⁴⁸ Daarnaast wordt ook in de Engelstalige rapportering benadrukt dat China ondanks het feit dat het een ontwikkelend land is, zich actief inzet in het gevecht tegen klimaatverandering.²⁴⁹ Tot slot worden ook hier concretere voorbeelden zoals China's focus op groene energie en elektrische voertuigen en China's financiële bijdrage in de Zuid-Zuid samenwerking aangehaald.²⁵⁰

Ook het derde deel van het “China als verantwoordelijke speler” luik is aanwezig, waarbij de nadruk wordt gelegd op het feit dat iedereen verantwoordelijkheid moet opnemen. Wel wordt in de Engelstalige fragmenten veel meer verwezen naar het Common But Differentiated Responsibilities-principe.²⁵¹ Meermaals wijzen de fragmenten erop dat de ontwikkelde landen hun beloftes moeten nakomen, zowel op het vlak van koolstofemissiereductie als financiering van de ontwikkelende landen.²⁵² Een opmerkelijk framing device in de rapportering over dat iedereen verantwoordelijkheid moet dragen, is het gebruik van taal afkomstig uit de Mao-periode. Dit taalgebruik is terug te vinden in de volgende zin: “Wat betreft klimaat, is de revolutie nog niet geslaagd, de kameraden moeten nog hard werken.”²⁵³

F5: “China als leider”

Het eerste onderdeel van dit frame komt in de *China Daily* uitgebreider aan bod. Er wordt verwezen naar de “vlek van vernedering” die er kwam na de mislukte onderhandeling op COP 15 2009 in Kopenhagen. China kreeg destijds grotendeels de schuld van deze mislukte onderhandelingen. Deze “vlek van vernedering” is nu verwijderd doordat China een globale leiderschapsrol inneemt. Andere beeldspraak die gebruikt wordt is dat China “het vacuüm

²⁴⁶ Hou (11.12.2019).

²⁴⁷ Dzodin (10.10.2017).

²⁴⁸ Wang (18.11.2017)

²⁴⁹ Zhao (02.06.2017); Anbumozhi (14.12.2018); Chen & Ai (06.11.2019).

²⁵⁰ Chen (09.06.2017); Fu (10.07.2017); Fu (09.08.2017); Wang (29.08.2017); “China Plays Big Climate Role on Global Stage” (13.12.2017); Fu (14.12.2017); Anbumozhi (14.12.2018); Chen (27.09.2019).

²⁵¹ Chen (13.12.2019); Wang (15.11.2017).

²⁵² Wang, “Talks go...” (13.11.2017); Wang, “China urges...” (13.11.2017).

²⁵³ Hou (22.11.2019).

nagelaten door de V.S. opvult” en China als “toortsdrager” in het globale gevecht tegen klimaatverandering.²⁵⁴ Er wordt ook meer specifiek uitgelegd in welke zin China zich als leider profileert. Ten eerste argumenteert één van de artikels dat China actiever nieuwe ideeën in het globaal klimaatdebat plaatst, zoals bijvoorbeeld de constructie van een gemeenschap van menselijke lotsbestemming en de promotie van een ecologische samenleving.²⁵⁵ Ten tweede wordt naar China verwezen als “brug” in de onderhandelingen. Doordat het land in sommige opzichten neutraal blijft, is het in staat groepen met verschillende interesses samen te brengen en tot een compromis te laten komen.²⁵⁶ Tot slot leidt China volgens de *China Daily* ook door middel van voorbeeld, door inspanningen te leveren op het vlak van klimaatbeleid en de Chinese economie om te vormen naar een duurzamer model.²⁵⁷

Het tweede onderdeel loopt grotendeels gelijk met de Chineestalige rapportering. Ook hier wordt de zin “er wordt gekeken naar China” gebruikt.²⁵⁸ Nog een gelijkenis is dat ook deze fragmenten op verschillende stadia van leiderschap duiden. Sommige fragmenten halen aan dat China meer en meer een leiderschapsrol inneemt, anderen applaudisseren de nu al consistente leiderschapsrol van China en enkele artikels vermelden tot slot enkel het feit dat China een leiderschapsrol kan innemen.²⁵⁹

F6: “China geen leider”

In de rapportering in de *China Daily* over de terugtrekking van de V.S. duikt een extra frame op dat niet aanwezig is in de rapportering in de *Renmin Ribao*. Het gaat om het “China geen leider”-frame, dat als counterframe voor F5 “China als leider” fungeert. Verwachten dat de leiderschapsrol die de V.S. achterliet na de terugtrekking door China zal opgevuld worden is een foute aanpak, is de algemene boodschap van dit frame.²⁶⁰ Er wordt aangehaald dat het Common But Differentiated Responsibilities-principe nog steeds gevolgd wordt.²⁶¹ Hierbij wordt China nog altijd gezien als een ontwikkelend land, dat eerst moet focussen op de eigen ontwikkeling.²⁶² China is niet “wanhopig” op zoek naar de leiderschapsrol en heeft zelf ook

²⁵⁴ Dzodin (10.10.2017); Fu (14.12.2017).

²⁵⁵ Zhang (24.09.2019).

²⁵⁶ Wang (18.11.2017); Wang (20.11.2017); Zhang (24.09.2019).

²⁵⁷ “China plays big climate role on global stage” (13.12.2017); Zhao (11.01.2019); Zhang (24.09.2019).

²⁵⁸ Wang (29.08.2017); Anbumozhi (14.12.2018).

²⁵⁹ “From Hangzhou to Hamburg, G20 Sees Rising Difficulties in Pushing Forward Global Agenda” (09.07.2017); Wang (29.08.2017); Wang (20.11.2017); Hou (11.12.2019).

²⁶⁰ Chen (09.06.2017).

²⁶¹ Wang (07.06.2017); Wang (18.11.2017); Wang (20.11.2017).

²⁶² Zhang, Wang, Pan & Wang (02.01.2019).

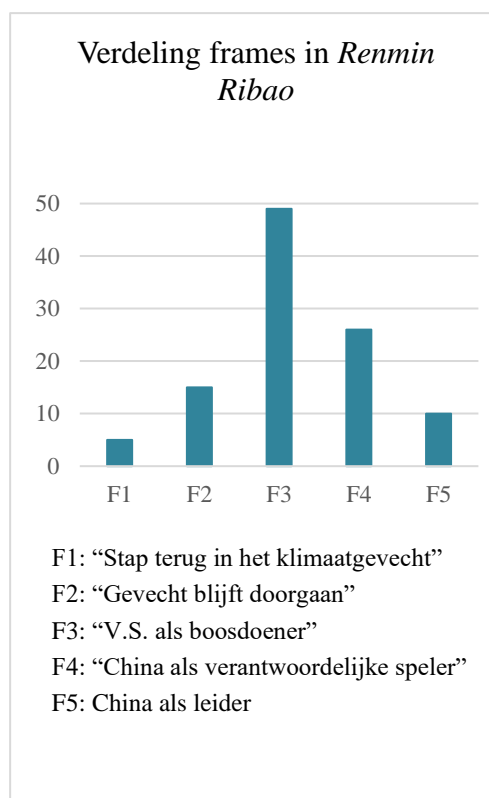
niet beweerd een globale leider in het klimaatbeheer te zijn staat in de fragmenten.²⁶³ China is niet klaar om op zijn eentje de leiderschapsrol in de internationale gemeenschap op te vullen.²⁶⁴

5.3 Frequentie van de frames in de twee kranten

In dit tweede deel van de analyse, dat als doel heeft de derde deelvraag van de onderzoeksvraag te beantwoorden, wordt gekeken naar de frequentie van elk frame per krant. Eerst wordt gefocust op de verdeling in aanwezigheid van de verschillende frames in de rapportering in de *Renmin Ribao*. Hetzelfde wordt vervolgens gedaan voor de rapportering in de *China Daily*. Deze aanwezigheid van frames bij beide kranten ondergaat daarna een vergelijking, waarbij ook stilgestaan wordt naar het verschil in frequentie van de verschillende onderdelen binnen de aanwezige frames. Tot slot wordt gekeken naar de frequentie van de verschillende frames tussen verschillende periodes per krant.

5.3.1 Verdeling frames binnen de rapportering in de *Renmin Ribao*

Uit de analyse blijkt dat binnen de nieuwsrapportering in de *Renmin Ribao* over de terugtrekking van de V.S. uit het Parijsakkoord “de V.S. als boosdoener” het meest aanwezige frame is. Dit frame is aanwezig in 49 van de 53 artikels. Het daaropvolgend meest aanwezig frame, “China als verantwoordelijke speler”, is in 26 artikels aanwezig. Als derde volgt daarop “Het gevecht blijft doorgaan”. Daarna komt “China als leider” met 10 artikels. “Een stap terug in het klimaatgevecht” komt op de laatste plaats en is in 5 artikels aanwezig. Een volledig overzicht van de frequentie van de frames, opgedeeld in de verschillende delen per frame, in de *Renmin Ribao* is als Bijlage 2 te vinden in de Appendix.

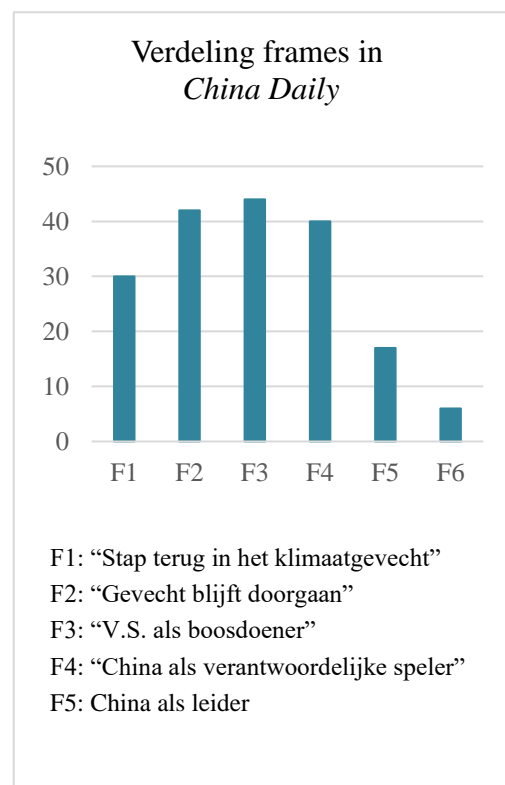
²⁶³ Chen (09.06.2017); Peterson (10.06.2017).

²⁶⁴ Wang (07.06.2017).

Uit deze resultaten kan afgeleid worden dat de rapportering rond de terugtrekking eerder focust op de positieve acties die andere actoren nog steeds ondernemen en de sterkere samenwerking tussen deze actoren. Minder wordt de terugtrekking als een stap terug in het klimaatgevecht gekaderd. Het argument van Swaine dat de Chinese overheid niet rechtstreeks kritiek uit op de V.S. lijkt in de analyse in het geval van de *Renmin Ribao* niet te kloppen, gezien het “V.S. als boosdoener”-frame vaakst voorkomt. Wel klopt, bij de analyse van de *Renmin Ribao*, de aanname dat China zichzelf niet heel actief als leider profileert. Hoewel het “China als leider”-frame wel degelijk aanwezig is, ligt de nadruk in de rapportering in de *Renmin Ribao* eerder op China als verantwoordelijke speler, als tweede meest aanwezige frame. Daarbovenop omvat het merendeel van de artikels waarin het “China als leider”-frame aanwezig is het deel waarin gesproken wordt over China als leider door de internationale gemeenschap. Slechts in drie artikels was framing aanwezig waarin China zichzelf als leider profileert.

5.3.2 Verdeling frames binnen de rapportering in de *China Daily*

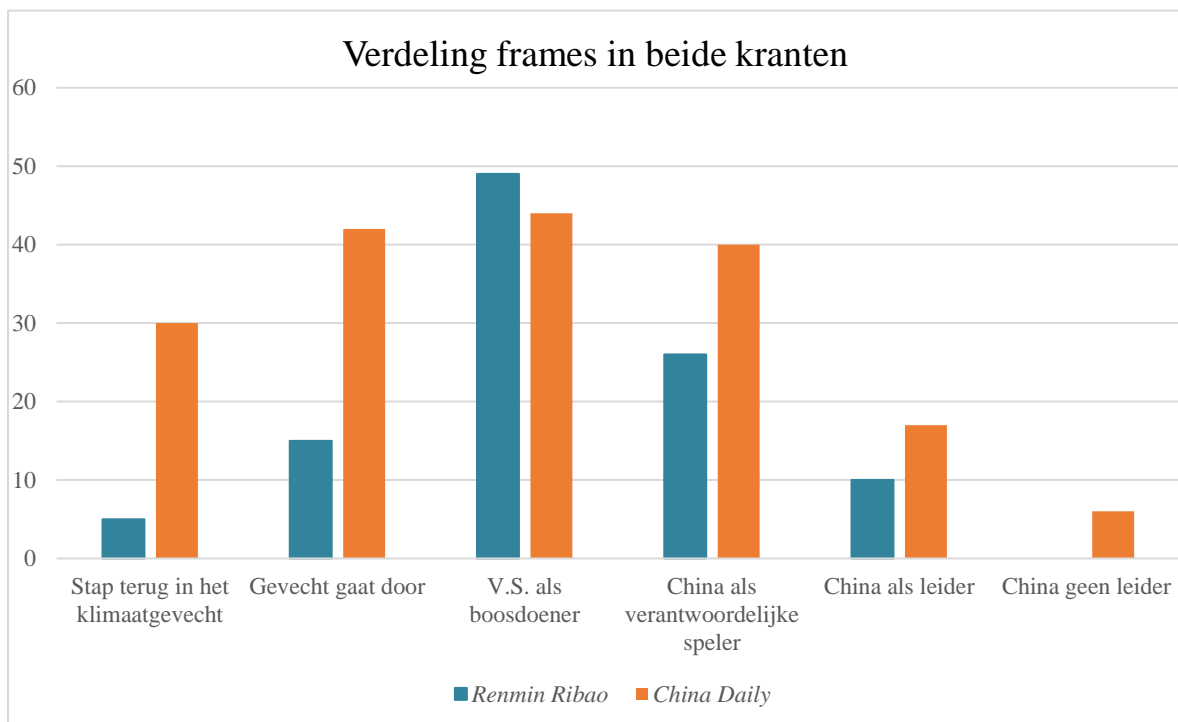
Binnen de nieuwsrapportering over de terugtrekking in de *China Daily* is het “V.S. als boosdoener”-frame het meest aanwezig, in 44 van de 56 artikels. Nipt op de tweede plaats komt het “Het gevecht blijft doorgaan”-frame met vermeldingen in 42 artikels. Met een aanwezigheid in 40 artikels komt daarna het “China als verantwoordelijke speler”-frame op de derde plaats. Opmerkelijk is dat de verschillen tussen de drie meest aanwezige frames klein zijn. Het “Stap terug in het klimaatgevecht”-frame komt op de vierde plaats met vermeldingen in 30 artikels. Op de voorlaatste en laatste plaats komen tot slot de “China als leider”- en “China geen leider”-frames met respectievelijk vermeldingen in 17 artikels en 6 artikels.

Ook voor de rapportering in de *China Daily* werd een overzicht gemaakt van de frequentie van de frames, opgedeeld in de verschillende delen per frame. Dit overzicht is te raadplegen als Bijlage 3 in de Appendix. Uit dit overzicht kunnen nog enkele observaties gemaakt

worden. Binnen het eerste frame blijkt “de tijd tikt” het meest aanwezige luik. Bij F2 blijkt het “positieve acties van andere actoren” onderdeel meer aanwezig. Bij “V.S. als boosdoener” is de kritiek vanuit China zelf het vaakst voorkomend, gevolgd door kritiek uit internationale hoek en tot slot nationale kritiek. De drie onderdelen liggen onderling qua aantal artikels waarin ze vermeld worden niet heel ver van elkaar. Bij F4 “China als verantwoordelijke speler” is een piek te zien bij het luik dat China’s eigen beschrijving over positieve acties en houding bevat. Tot slot wordt er bij het vijfde frame in de *China Daily* meer gesproken over China dat zichzelf als leider profileert dan de internationale gemeenschap die dit verlangt van China of China zo profileert. Dat de Chinese overheid niet rechtstreeks kritiek uit op de V.S, zoals aangegeven door Swaine, lijkt ook in de analyse in het geval van de *China Daily* niet te kloppen, gezien het “V.S. als boosdoener”-frame opnieuw het meest aanwezig is. Ook de aanname dat China zichzelf niet actief als leider profileert blijkt niet te kloppen bij de analyse van de *China Daily*. Hoewel het “China geen leider”-frame wel aanwezig is, ligt het aantal artikels waarin dit frame aanwezig is lager dan het aantal artikels waarin het “China als leider” aanwezig is.

5.3.3 Vergelijking tussen de frequentie in beide kranten

Wanneer de frame analyses van beide kranten vergeleken worden, valt op dat elk frame meer aanwezig is in de *China Daily*, behalve het “V.S. als boosdoener”-frame. De aanwezigheid van dit frame in beide kranten toont aan dat Swaine’s argument dat de Chinese overheid

probeert specifieke kritiek op de Amerikaanse overheid te vermijden niet klopt in het geval van de nieuwsrapportering in de *China Daily* en de *Renmin Ribao*. Ook het idee dat China zichzelf niet als leider profileert klopt niet helemaal. Hoewel de nuancering gemaakt moet worden dat het frame bij de *Renmin Ribao* en de *China Daily* respectievelijk op de vierde plaats (10 artikels) en de vijfde plaats (17 artikels) komt. Daarnaast is er in de *China Daily* ook geen “China geen leider” counterframe aanwezig. Bovendien is de nadruk op China als verantwoordelijke speler in de internationale orde (maar dus niet per se als leider) een sterker aanwezig frame. Desondanks kan niet ontkend worden dat over China als leider nagedacht wordt na de terugtrekking van de V.S. uit het Parijsakkoord. Het feit dat in de *China Daily*, een Engelstalige krant, het deelframe “China profileert zichzelf als leider” vaker voorkomt dan in de *Renmin Ribao*, kan mogelijk verklaren waarom niet Chinese bronnen ervan uitgaan dat China de leidersrol in het globaal klimaatbeheer wil opnemen. Bij de vergelijking tussen Bijlage 2 en 3 (zie Appendix) kan voor elke krant een top drie gemaakt worden van de meest aanwezige deelframes. Die vergelijking resulteert in volgende tabel:

	<i>Renmin Ribao</i>	<i>China Daily</i>
1.	F3C: Chinese kritiek op de terugtrekking (22)	F4B: Chinese positieve beschrijving van China’s acties en houding (25)
2.	F3B: int. kritiek op de terugtrekking (21)	F2A: Nadruk positieve acties andere actoren (24)
3.	F4B: Chinese positieve beschrijving van China’s acties en houding (12)	F2B: Nadruk op sterkere samenwerking + F3C: Chinese kritiek op de terugtrekking (18)

Uit deze tabel kunnen nog twee zaken afgeleid worden. Bij de *Renmin Ribao* is sprake van een eerder negatieve rapportering, waarbij de focus ligt op kritiek op de terugtrekking. Als derde meest aanwezige frame wordt daarnaast een lichtere focus gelegd op China die wel een verantwoordelijke speler is. Deze manier van framing kan een polariserend resultaat met zich meebrengen. De *China Daily* daarentegen gebruikt een positievere manier van framing. Hoewel in het algemeen ook in deze krant het “V.S. als boosdoener”-frame het meest aanwezig is, valt bij de top drie van de deelframes op te merken dat de twee populairste deelframes zich focussen op de positieve acties die China en andere actoren wel ondernemen en hun sterkere samenwerking onderling. Pas op de derde plaats staat een deelframe dat negatieve kritiek geeft op de Amerikaanse overheid.

6. Duiding resultaten

Zoals Van Gorp aanhaalt is het “voor het verloop van het framingproces van belang in welke historische, economische, politieke en sociale context het plaatsvindt”.²⁶⁵ Daarom worden in dit voorlaatste hoofdstuk de resultaten van beide kranten geduid door ze in een bredere context te plaatsen. De verschillende contexten bieden een mogelijke verklaring voor de bekomen resultaten. In dit hoofdstuk komen eerst mogelijke verklaringen voor de framing binnen de *Renmin Ribao* aan bod. Daarna volgt een overzicht van mogelijke verklarende contexten voor de framing binnen de *China Daily*.

6.1 *Duiding rapportering Renmin Ribao*

6.1.1 Het milieu-autoritarisme in China

Er is in China sprake van ‘milieu-autoritarisme’. De term verwijst naar de manier waarop de klimaatproblematiek wordt aangepakt in China. Het milieu-autoritarisme van de Chinese overheid wordt getypeerd door gecentraliseerde beleidsontwikkeling (bijvoorbeeld in het vijfjarenplan) en de gelimiteerde rol voor China’s groen maatschappelijk middenveld (dit omvat onder andere niet-gouvernementele organisaties die werken rond het milieu).²⁶⁶ De Chinese overheid “vergroent” de staat door top-down wetgeving in combinatie met lokale proefprojecten²⁶⁷, groene investeringen en een relatie met China’s groen maatschappelijk middenveld dat gebaseerd is op voorwaardelijke tolerantie. Deze voorwaardelijke tolerantie heeft onder andere als gevolg dat NGO’s die werken rond milieu eerder gaan meewerken met de overheid, dan kritisch te kijken naar het beleid op vlak van klimaatverandering. Data gepubliceerd door NGO’s volgen met andere woorden het officiële discours en de framing van de Chinese overheid.²⁶⁸

Milieu-autoritarisme heeft als voordeel dat het toelaat een snel, gecentraliseerd antwoord te bieden op dringende milieuproblemen. Er ontstaan echter problemen bij de implementatie van het klimaatbeleid op provinciaal en lokaal vlak.²⁶⁹ De implementatie van klimaatbeleid kan op lokaal vlak falen omdat de economische ontwikkeling in de ogen van de lokale autoriteiten belangrijker is.²⁷⁰ Zo prioriteerden de provincies in West-China, die nog minder

²⁶⁵ Van Gorp (2006b), p. 250.

²⁶⁶ Tang, Chen & Wu (2018), p. 3.

²⁶⁷ Zoals bijvoorbeeld lokale systemen van emissiehandel.

²⁶⁸ Hess (2011), p. 47.

²⁶⁹ Gilley (2012), p. 300.

²⁷⁰ Li, Yang, Wei & Zhang (2019), p.86.

ontwikkeld zijn dan de rijkere kustprovincies, enkel milieudoelstellingen als deze in lijn lagen met hun wens tot economische groei.²⁷¹ Als reactie op dit probleem kwamen reeds enkele nieuwe maatregelen. Zo bundelen lokale overheden vaak beleidsmaatregelen op verschillende vlakken samen, die een beloning inhouden indien de milieudoelstellingen gehaald worden. Zo verzamelt de overheid steun voor een maatregel die niet populair is bij de bevolking en wordt de kloof tussen lokale interesses en nationaal beleid gedicht.²⁷² Daarnaast werden vanuit de centrale overheid ook maatregelen genomen ten voordele van de implementatie. Zo worden meer en meer administratieve maatregelen en middelen ingevoerd ter verbetering van de uitvoering van het nationaal beleid. Een voorbeeld hiervan zijn de verplichte milieudoelstellingen voor lokale overheden en overheidsbedrijven, bijvoorbeeld op vlak van energie-efficiëntie en koolstofemissie reductie. Gezien deze doelstellingen van belang zijn om promotie te krijgen binnen de politieke carrière, moedigen ze politici op elk niveau aan het nationaal beleid uit te voeren.²⁷³ Naast de problematiek rond de implementatie kan het gebrek aan een kritisch groen maatschappelijk middenveld een lage publieke bezorgdheid over problemen zoals klimaatverandering met zich meebrengen.²⁷⁴

Deze twee problemen kunnen deels een verklaring zijn voor de rapportering binnen de *Renmin Ribao*. Lokale overheden focussen hun aandacht op de houding van de centrale overheid op vlak van een bepaald beleid bij de selectie van de beleidsvlakken waar lokaal op gefocust zal worden.²⁷⁵ Naast het feit dat de centrale overheid de verplichte milieudoelstellingen oplegt op subnationaal niveau, kan ook framing als een maatregel ten voordele van implementatie gezien worden. Door de nadruk op China als verantwoordelijke speler wordt enerzijds benadrukt dat iedere actor, inclusief China, verantwoordelijkheid moet nemen, en anderzijds dat deze verantwoordelijkheid ook economisch positief kan zijn gezien de positieve beschrijving van China's ontwikkeling van onder andere groene energie en elektrische voertuigen. Hierbij werd ook de gemeenschap van menselijke lotsbestemming meermaals vermeld, een term die vasthangt aan Xi Jinpings beleid. De framing over de terugtrekking kan in dit geval door de nadruk op de verantwoordelijkheid van China gezien worden als een strategische poging om invloed te hebben op de beleidskeuzes op

²⁷¹ Kostka & Mol (2013), p. 7.

²⁷² Kostka & Mol (2013), p. 6.

²⁷³ Kostka & Mol (2013), p. 7.

²⁷⁴ Gilley (2012), p. 300.

²⁷⁵ Li, Yang, Wei & Zhang (2019), p. 86.

subnationaal vlak. Daarnaast kan deze framing die verantwoordelijkheid benadrukt ook een hulpmiddel zijn voor de lokale overheden. Beleidsmaatregelen met emissiereductie als doel, kunnen negatief ontvangen worden door het publiek doordat er vaak kortetermijnkosten aan vasthangen zonder de zekerheid dat de langetermijndoelstelling gehaald zal worden.²⁷⁶ Het frame effect van de nadruk op het idee dat iedereen zijn steentje moet bijdragen tegen klimaatverandering kan een gedragsverandering (bijvoorbeeld ecologischer leven) bij een deel van de bevolking teweegbrengen. Dit vergemakkelijkt op zijn beurt de implementatie van klimaatmaatregelen door lokale overheden omdat zij op minder publieke weerstand botsen.

6.1.2 Legitimiteit van de CCP

Ernstige incidenten van luchtvervuiling in 2011-2013 leidden tot publieke verontwaardiging in China. Het gevecht tegen milieuproblemen (waaronder ook klimaatverandering)²⁷⁷ werd van nationaal belang.²⁷⁸ In dit geval reageerde de Chinese overheid, zelfs als is er sprake van milieu-autoritarisme in China, op de publieke vraag naar een beter klimaat/milieubeleid. Vervuiling wordt momenteel door de CCP gezien als één van de drie “gevechten”²⁷⁹ die moeten overwonnen worden tegen eind 2020.²⁸⁰ De legitimiteit van de Partij rust in China op de tevredenstelling van de bevolking. Concreet houdt dit in dat de Partij de problemen die in China voorkomen, aanpakt. Gezien framing als politiek instrument gericht op een binnenlands publiek kan zorgen voor een positieve evaluatie van het beleid van de politieke actor, kan de sterke aanwezigheid van F4B “China’s positieve beschrijving van China’s acties en houding” verklaard worden als manier van China om op nationaal vlak te tonen dat de overheid actie onderneemt tegen milieuproblemen. Het kan op die manier gezien worden als een strategische tool om het publiek waaraan het gericht is tevreden te stellen en de legitimiteit als politieke actor te garanderen.

6.2 *Duiding rapportering China Daily*

6.2.1 De veranderde houding van China binnen het UNFCCC

De houding van China binnen het UNFCCC heeft altijd op dezelfde drie fundamentele principes gesteund: het beschermen van de soevereiniteit van China, de nationale belangen

²⁷⁶ Hart (2011), p. 30.

²⁷⁷ Gezien de uitstoot van koolstof resulteert in luchtvervuiling.

²⁷⁸ Finamore (2018), pp. 22-29.

²⁷⁹ De andere twee zijn armoedebestrijding en financieel risicobeheer.

²⁸⁰ Kostka & Zhang (2018), p. 778.

beschermen en China's internationaal imago verbeteren.²⁸¹ Deze principes zijn gelinkt met China's prioriteiten op vlak van buitenlands beleid en economische ontwikkeling. China's veranderde positie in 2016 tijdens de onderhandelingen van het Parijsakkoord op COP21 was volgens Finamore niet te wijten aan een wijziging van deze principes, maar wel aan een wijziging in de toepassing van de principes.²⁸² Door de opbouw van het Parijsakkoord heeft China niet het gevoel dat de eigen soevereiniteit bedreigd wordt.²⁸³ Daarnaast werd, zoals eerder besproken, het gevecht tegen klimaatverandering op binnenlands vlak van nationaal belang. Dit resulteert in een verandering in houding op internationaal vlak met als beweegreden de bescherming van China's nationale belangen.²⁸⁴ Tot slot wordt het internationale imago verbeterd door van internationale samenwerking tegen klimaatverandering een belangrijk element in het buitenlands beleid te maken.²⁸⁵

Deze drie principes kunnen een context bieden voor de aanwezigheid van bepaalde frames in de rapportering. De sterke aanwezigheid van F4B "China's positieve beschrijving van China's acties en houding" kan tevens verklaard worden als een manier om op internationaal vlak erkenning te krijgen en zo het internationale imago te verbeteren. De veelvuldige vermelding van het Common But Differentiated Responsibilities-principe kan verklaard worden als een manier om te verzekeren dat de eigen soevereiniteit beschermd wordt en China geen extra limieten opgelegd wordt.

6.2.2 China's Striving For Achievement-strategie

De verwijzingen naar de "gemeenschap van menselijke lotsbestemming" in zowel de Chineestalige als Engelstalige rapportering kunnen gelinkt worden aan China's Striving For Achievement-strategie (SFA-strategie). De SFA-strategie verwijst naar de nieuwe stijl in buitenlands beleid die China is begonnen te hanteren sinds 2013.²⁸⁶ Het beleid zet zich af van de Keeping a Low Profile-strategie (KLP-strategie) die er voordien gehanteerd werd. Bij de vergelijking tussen beide strategieën wordt duidelijk hoe de SFA-strategie een mogelijke verklaring kan zijn voor de aanwezigheid van bepaalde frames. Ten eerste zit er een verschil in de oriëntatie van de strategieën. Terwijl KLP economisch georiënteerd was, is SFA politiek gericht. Deze verandering in doelen van China's buitenlands beleid resulteert in een

²⁸¹ Finamore (2018), p. 12.

²⁸² Finamore (2018), p. 22.

²⁸³ Finamore (2018), p. 30.

²⁸⁴ Finamore (2018), pp. 22-29.

²⁸⁵ Finamore (2018), pp. 31-32.

²⁸⁶ Yan (2014), p. 154.

actievere houding waarbij China meer initiatief neemt om de internationale orde mee te vormen.²⁸⁷ Deze actievere houding kan teruggevonden worden in de beschrijving van “China die zichzelf als leider profileert” (F5A) in de *China Daily*.

Een tweede verschil is dat de KLP-strategie “geen leiderschap ondernemen” hanteerde als principe, terwijl bij de SFA-strategie de focus gelegd wordt op “verantwoordelijkheid opnemen”.²⁸⁸ Dit kan de sterke aanwezigheid van het “China als verantwoordelijke speler”-frame in beide kranten verklaren. Deze verandering kwam er doordat de SFA-strategie onder andere de focus legt op ‘betrouwbaarheid’ van China. Een andere term die de strategie illustreert binnen het principe van verantwoordelijkheid opnemen is “voordeel halen”. Hiermee wordt verwezen naar China’s economische hulp aan ontwikkelende landen.²⁸⁹ Deze economische hulp wordt specifiek vermeld bij het frame “China als verantwoordelijke speler”, wanneer de fragmenten de Zuid-Zuid samenwerking aanhalen.

Ten derde zit er een verschil in het soort samenwerking. Beide strategieën moedigen samenwerking aan, maar bij de SFA-strategie gebeurt dit actiever. Bovendien was de samenwerking in de KLP-strategie vooral economisch, terwijl dit bij de SFA-strategie ook samenwerking op andere vlakken zoals culturele of politieke samenwerking omvat. Het is in het kader van de SFA-strategie dat voor het eerst de constructie van een gemeenschap van menselijke lotsbestemming vermeld werd. Hiermee verwijst Xi Jinping naar onderling politiek en strategisch vertrouwen, nieuwe concepten van samenwerking op vlak van veiligheid, uitgebreide sociale en culturele uitwisselingen en wederzijds respect voor elkanders samenleving.²⁹⁰

De SFA-strategie kan echter geen verklarende context bieden voor alle frames die aanwezig zijn in de rapportering in de *China Daily*. Yan argumenteert dat de SFA-strategie zorgde voor een stabilisering in de relaties tussen de V.S. en China.²⁹¹ De relatie zou nu stabiel en dieper zijn omdat beide landen toegeven elkaars concurrent te zijn. Wanneer de tegenpartij als concurrentie gezien wordt zijn de verwachtingen ten opzichte van de andere om een gunstig te beleid te hanteren minder hoog.²⁹² De sterke aanwezigheid van het “V.S. als boosdoener”-frame in beide kranten wijst echter niet echt op een stabiele relatie tussen de

²⁸⁷ Yan (2014), p. 167.

²⁸⁸ Yan (2014), p. 167.

²⁸⁹ Yan (2014), p. 168.

²⁹⁰ Yan (2014), p. 169.

²⁹¹ Yan (2014), p. 171.

²⁹² Yan (2014), p. 174.

twee landen. De aanwezigheid van het “V.S. als boosdoener”-frame, binnen zowel de *Renmin Ribao* als binnen de *China Daily*, en dus zowel gericht op een internationaal als een binnenlands publiek, kan wel verklaard worden door de bredere context van de competitiviteit tussen de V.S. en China.

6.3 Duiding sterke aanwezigheid “V.S. als boosdoener”-frame in beide kranten

De framing van “V.S. als boosdoener kan in de eerste plaats gekoppeld worden aan het China beleid onder president Trump. Maar de wortel van het probleem, competitiviteit tussen de V.S. en China op verschillende vlakken, gaat ver terug.²⁹³ Onder George W. Bush (2001-2009) werd China al een strategische mededinger genoemd.²⁹⁴ De China-strategie van de V.S. hield toen in handelsrelaties met China te versterken met de gedachte dat deze China zouden aansporen zich aan te passen aan het Amerikaanse, liberale systeem.²⁹⁵ Obama (2009-2017) zag, net zoals Bush, China als zowel een uitdaging als een kans.²⁹⁶ Het China beleid was gefocust op “strategische geruststelling”, waarbij de V.S. eerst China geruststelde over het feit dat er geen intenties waren om de soevereiniteit van China te bedreigen²⁹⁷. Na deze geruststelling konden gemeenschappelijke beleidsproblemen zoals klimaatverandering de basis voor een sterkere relatie vormen.²⁹⁸ Tijdens de regeerperiode van Obama groeide de Aziatisch-Pacifische regio aan belang.²⁹⁹ Onder Xi Jinping, die in 2013 president van China werd, kreeg het Chinees buitenlands beleid een nationalere en actievere agenda. Verder werd ook vastgehouden aan de sleutelwaarden van zijn voorgangers, zoals de focus op China’s nationale heropleving en het behoud van de positie van de CCP.³⁰⁰

Het Chinabeleid onder Trump verschilt in verschillende opzichten van het beleid onder zijn voorgangers. Vier concrete verschillen zijn hierbij op te merken. Ten eerste hangt de huidige relatie tussen de V.S. en China sterk af van de persoonlijke relatie tussen Donald Trump en Xi Jinping. Het gebrek aan ondersteuning vanuit bilaterale organen en communicatie buiten de persoonlijke relaties zorgt voor een vermindering in stabiliteit. Hierbij samenhangend is een tweede verschil dat de hoofdkanalen in de relatie nauwelijks samenkomen, waardoor telefoongesprekken en ontmoetingen tussen Trump en Xi de enige manier worden om de

²⁹³ Schmitt (2020), p. 140.

²⁹⁴ Schmitt (2020), p. 144.

²⁹⁵ Oliva & Shanahan (2018), p. 231.

²⁹⁶ Oliva & Shanahan (2018), p. 231.

²⁹⁷ Bijvoorbeeld door mensenrechten in China aan te halen.

²⁹⁸ Schmitt (2020), p. 144.

²⁹⁹ Brands (2018), p. 59.

³⁰⁰ Schmitt (2020), p.150-151.

relatie te beheren. Daarnaast is een derde verschil dat het China beleid onder president Trump een samenhangende strategie mist.³⁰¹ Tot slot, een vierde verschil is dat president Trump geen meerwaarde ziet in samenwerking met China maar verkiest druk te zetten om de Chinese houding aan te passen.³⁰² Het beleid vermindert dus de rol van samenwerking in de relatie en benadrukt de competitie met China op allerhande vlakken.³⁰³

Op economisch vlak focust Trump op protectionisme dat unilateraal voordeel moet opleveren over handelsconcurrenten zoals China.³⁰⁴ Op militair vlak werd China een bedreiging voor de veiligheid van de V.S. genoemd.³⁰⁵ De V.S. verklaart in een machtsstrijd te zijn met China op militair, economisch en politiek vlak. De strijd gaat ook over technologie en is in se een wedstrijd tussen twee verschillende bestuursystemen.³⁰⁶ Het beleid van Xi en Trump hebben de competitie tussen de twee landen waarschijnlijk opgedreven, maar deze competitiviteit heerste al langer. De oorsprong ervan is het verlangen van een staat om een internationaal systeem op te richten waarbij de veiligheid en welvaart van diens eigen systeem ondersteund wordt. Gezien de fundamentele verschillen tussen het autocratische Chinese systeem en het democratische Amerikaanse systeem zijn de huidige spanningen tussen de twee actoren niet verwonderlijk.³⁰⁷

Het is in de context van deze competitiviteit dat de kritische framing binnen de *Renmin Ribao* en *China Daily* geplaatst kan worden. De kritische framing ten opzichte van de V.S. naar een internationaal publiek toe kan een manier zijn om de superioriteit van het eigen systeem van regeren aan te tonen. Meermaals wordt aangehaald dat de V.S. uit een internationale orde stapt die het zelf geschapen heeft. De terugtrekking van de V.S. naar de internationale gemeenschap toe bekritisieren kan gezien worden als een poging om het internationaal publiek aan te sporen dezelfde kritische houding aan te nemen ten opzichte van de V.S. Ten opzichte van het binnenlands publiek kan deze kritische framing verklaard worden door een ander strategisch doel. China werd namelijk al meermaals negatief geframed door president Trump, met één van de meest recente voorbeelden zijnde dat COVID-19 door hem “het China-virus” genoemd wordt.³⁰⁸ De kritische framing van de V.S. door de Chinese overheid

³⁰¹ Medeiros (2019), p. 107.

³⁰² Medeiros (2019), p. 108.

³⁰³ Medeiros (2019), p. 107.

³⁰⁴ Brands (2018), p. 107.

³⁰⁵ Kolmaš & Kolmašová (2019), p. 67.

³⁰⁶ Schmitt (2020), pp. 156-157.

³⁰⁷ Schmitt (2020), p. 161.

³⁰⁸ “Remarks by President Trump in Press Briefing” (08.08.2020).

kan gezien worden als respons hierop, met als doel aan het binnenlands publiek duidelijk te maken dat China niet zomaar met zich laat sullen door de V.S.

Conclusie

De literatuurstudie scheen licht op een discrepantie tussen de reactie van de Chinese overheid op de terugtrekking en hoe deze reactie gezien wordt door een niet-Chineestalgig publiek.³⁰⁹ Om de reactie van de Chinese overheid op de terugtrekking te onderzoeken werd besloten een frame analyse uit te voeren op Chinese nieuwsartikels over de terugtrekking. De onderzoekshypothese in deze thesis hield in dat, indien de framing bij een Engelstalige Chinese krant, gericht op een buitenlands publiek, en een Chineestalgige Chinese krant, gericht op een binnenlands publiek, over de terugtrekking van de V.S. uit het Parijsakkoord verschilde, dit het verschil in perceptie over de reactie van de Chinese overheid op de terugtrekking zou kunnen verklaren.

Door de uitvoering van een kwalitatieve inhoudsanalyse aan de hand van een frame analyse op 53 artikels uit de Chineestalgige krant *Renmin Ribao* en de Engelstalige krant *China Daily* werd onderzocht of er een verschil zit in de manier waarop de terugtrekking van de V.S. uit het Parijsakkoord geframed werd in de *Renmin Ribao* en de *China Daily* van 1 juni 2017 tot en met 1 juni 2020. De analyse toonde dat er wel degelijk verschillen zitten in de framing tussen beide kranten. In beide kranten is het “V.S. als boosdoener”-frame het meest aanwezige frame, wat verklaard kan worden door de bredere context van de competitiviteit tussen de V.S. en China. Als tweede bleek China zichzelf niet volledig als leider te profileren, in tegenstelling tot de internationale perceptie. Het “China als leider”-frame staat bij de *Renmin Ribao* en de *China Daily* respectievelijk op de vierde plaats (10 artikels) en de vijfde plaats (17 artikels). Daarnaast is er in de *China Daily* ook het counterframe “China geen leider” aanwezig. Tot slot is het “China als verantwoordelijke speler” een veel sterker aanwezig frame dan “China als leider”, wat past bij de context van de huidige SFA-strategie van China. Het feit dat in de *China Daily* het deelframe “China profileert zichzelf als leider” vaker voorkomt dan in de *Renmin Ribao*, kan mogelijk wel verklaren waarom niet-Chineestalgige bronnen ervan uitgaan dat China de leidersrol in het globaal klimaatbeheer wil opnemen. Tot slot bleek de rapportering in de *Renmin Ribao* over de terugtrekking eerder negatief van aard en gefocust op kritiek op de terugtrekking. Ook wordt daarnaast een lichtere focus gelegd op het feit dat China wel een verantwoordelijke speler is. Deze manier van framing kan een polariserend resultaat met zich meebrengen, dat opnieuw in de context van de relatie tussen de V.S. en China geplaatst kan worden. Bij de *China Daily* is in tegenstelling eerder sprake van een positievere manier van framing. Hoewel in het algemeen ook in deze krant het “V.S. als boosdoener”-frame het meest

³⁰⁹ Swaine (2017), p. 8.

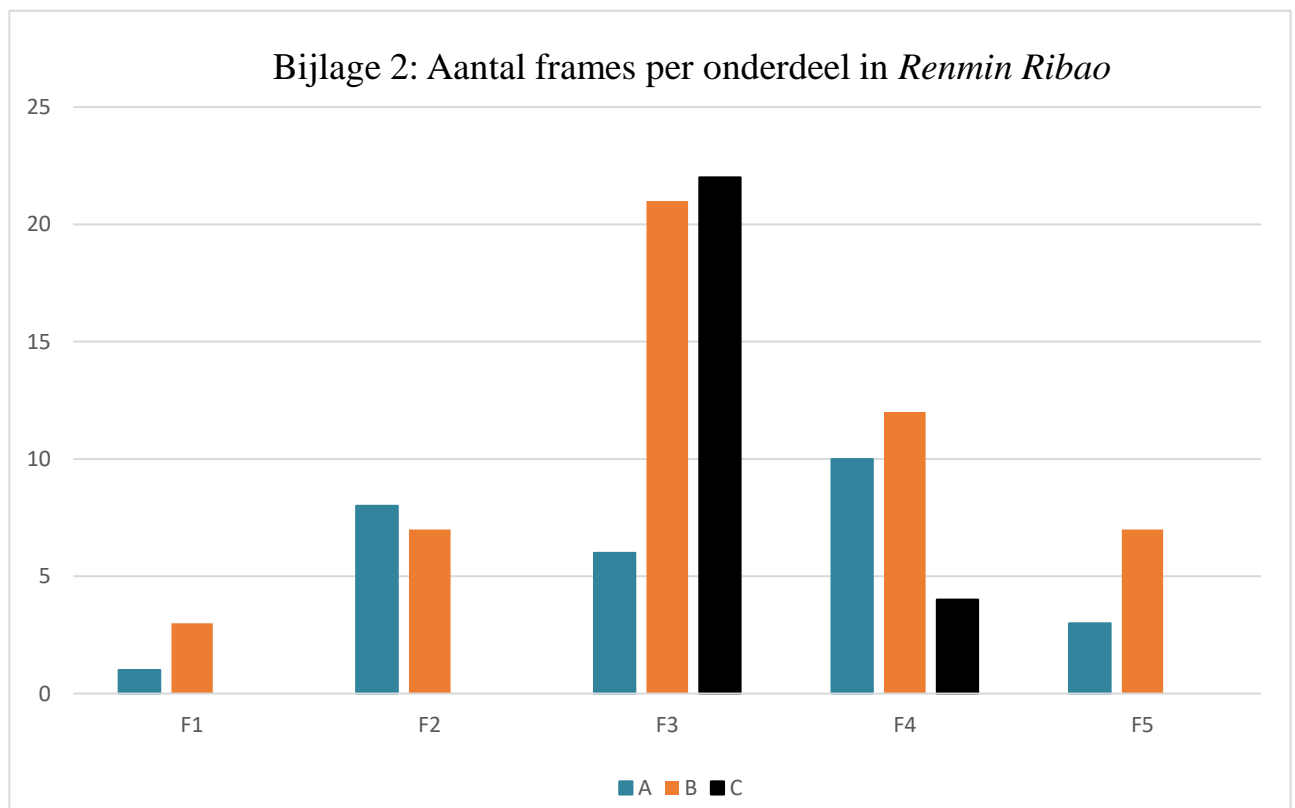
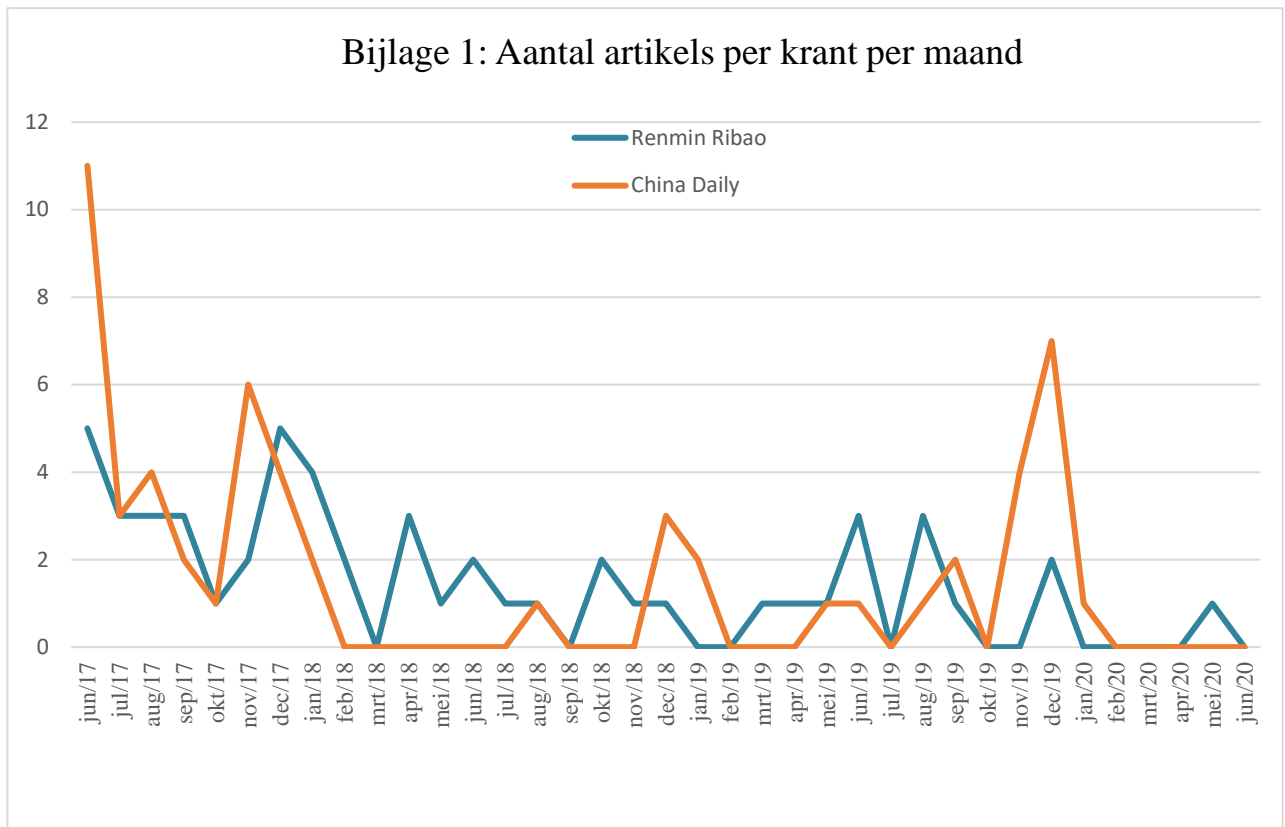
voorkomt, focussen de twee populairste deelframes in de top drie van meest aanwezige deelframes zich op de positieve acties die China en andere actoren wel ondernemen en de sterkere onderlinge samenwerking. Deze sterkere focus op de acties van China als verantwoordelijke speler die openstaat voor samenwerking, kunnen in de context van de veranderde houding van China binnen de UNFCCC geplaatst worden, waarbij China meer belang hecht aan zijn internationaal imago.

Wat vaststaat, is dat de terugtrekking van de V.S. een impact heeft gehad op de dynamiek tussen de V.S. en China die bijdroeg aan het succes van het Parijsakkoord in de eerste plaats. De Chinese overheid kon de keuze om mee te stappen in het Parijsakkoord verantwoorden door het feit dat de andere grote uitstoter ook meedeed. De terugtrekking van de V.S. bracht China in een moeilijke situatie, maar het was ook een kans voor China om zelf als meer verantwoordelijke actor gezien te worden op internationaal vlak. Door de snelle reactie die de V.S. bekritiseerde en de nadruk legde op een China dat wel zijn plichten nakomt, is China in staat zichzelf moreel als superieure actor te profileren, en zo zijn invloed in de internationale orde te vergroten.³¹⁰ Er kan in vraag gesteld worden of China deze positie van morele superioriteit zal blijven behouden. De economische impact van COVID-19 zal de prioriteit op ecologie boven economie misschien bemoeilijken. Daarnaast kunnen ook de verkiezingen in de V.S. een impact hebben. Het is moeilijk voorspelbaar hoe China zal reageren indien de V.S. na november 2020 nog steeds uit het Parijsakkoord blijft.

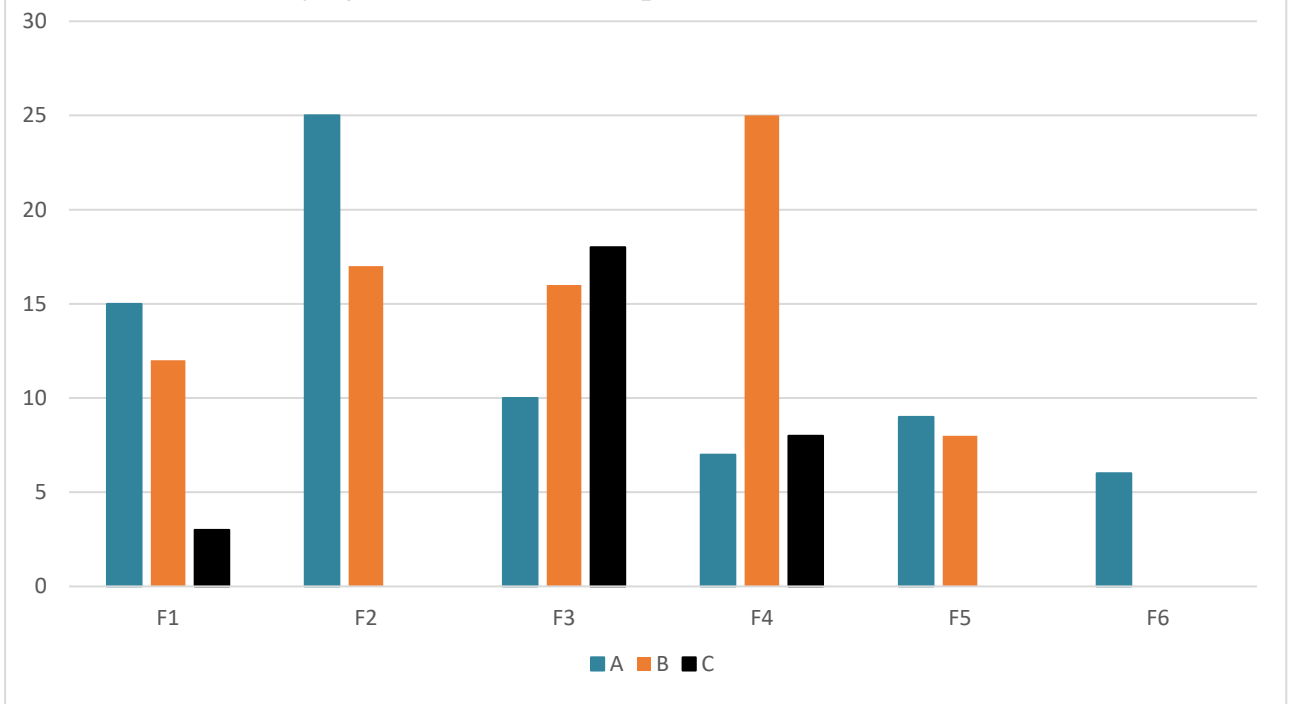
Tot slot volgt eerst een reflectie over tekortkomingen van deze thesis. Ten eerste focust deze thesis zich op een onderwerp dat veranderlijk is van aard. Indien president Trump in 2020 niet herverkozen wordt, kan er mogelijks een terugdraaiing in het Amerikaanse klimaatbeleid plaatsvinden onder een andere president. Daarnaast heeft de aanpak waarvoor gekozen werd in deze thesis ook enkele tekortkomingen. Doordat de frame analyse op inductieve manier, manueel en door één persoon werd uitgevoerd is het risico op subjectiviteit of fouten reëel. Daarnaast leidt de keuze voor specifieke frames in deze frame analyse ertoe dat de frames minder gemakkelijk kunnen overgenomen worden in later onderzoek. Gezien het feit dat China een grote speler is binnen het globaal klimaatbeheer kan deze thesis desondanks een meerwaarde bieden voor later onderzoek. Dit omdat het uitgevoerde onderzoek kan helpen meer inzicht verwerven in China's algemene houding en gedrag binnen het globaal klimaatbeheer.

³¹⁰ Oliva & Shanahan (2018), p. 240.

Appendix

Bijlage 3: Aantal frames per onderdeel in *China Daily*

Bij bijlage 2 en 3 hoort volgende legende:

F1: “Stap terug in het klimaatgevecht”

- A: de tijd tikt
- B: negatieve impact op multilaterale aanpak tegen klimaatverandering
- C: negatieve impact op het klimaat

F2: “Het gevecht blijft doorgaan”

- A: Nadruk positieve acties andere actoren (staten, organisaties, ...), feit dat ze willen blijven doorgaan
- B: Nadruk op sterkere samenwerking

F3: “V.S. als boosdoener”

- A: Kritiek in de V.S. zelf
- B: Internationale kritiek en teleurstelling
- C: Chinese kritiek

F4: “China als verantwoordelijke speler”

- A: Internationaal lof over acties China
- B: Positieve beschrijving houding/acties China
- C: Iedereen moet verantwoordelijkheid opnemen

F5: “China als leider”

- A: China die zichzelf als leider profileert
- B: Internationale wens om China in de leidersrol te profileren

F6: “China geen leider”

Bibliografie

"About Us", *China Daily*, z.d. [Laatst geraadpleegd op 4.7.2020, <https://www.chinadaily.com.cn/english/static/aboutchinadaily.html>].

Aldy, Joseph, "Real World Headwinds for Trump Climate Change Policy", *Bulletin of the Atomic Scientists* 73:6 (2017), pp. 376-381.

Biedenkopf, Katja, "Relations between International Organizations in Combating Climate Change", in Rafael Biermann & Joachim A. Knoops, *Palgrave Handbook of Inter-organisational Relations in World Politics*, London: Palgrave Macmillan, 2017, pp. 649-676.

Boydston, Amber E., Justin H. Gross, Philip Resnik & Noah A. Smith, "Identifying Media Frames and Frame Dynamics within and across Policy Issues", *Proceedings of New Directions in Analyzing Text as Data Workshop* (2013), pp. 1-13.

Brands, Hal, *American Grand Strategy in the Age of Trump*, La Vergne: Brookings Institution Press, 2018.

Bryman, Alan, *Social Research Methods*, Oxford: Oxford University Press, 2012.

Chen, Michelle & Christina Zhang, "Framing Corruption in the Chinese Government: A Comparison of Frames Between Media, Government, and Netizens", *International Journal of Communication* 10 (2016), pp. 5494-5513.

Chetty, Kavithan, Vijay Devadas & Jean S. Fleming, "The Framing of Climate Change in New Zealand Newspapers from June 2009 to June 2010", *Journal of the Royal Society of New Zealand* 45:1 (2015), pp. 1-20.

Christoff, Peter, "Cold Climate in Copenhagen: China and the United States at COP15", *Environmental Politics* 19:4 (2010), pp. 637-656.

Christoff, Peter, "The Promissory Note: COP 21 and the Paris Climate Agreement", *Environmental Politics* 25:5 (2016), pp. 765-787.

Chong, Dennis & James N. Druckman, "A Theory of Framing and Opinion Formation in Competitive Elite Environments", *Journal of Communication* 57 (2007), pp. 99-118.

Cléménçon, Raymond, "The Two Sides of the Paris Climate Agreement", *The Journal of Environment & Development* 25:1 (2016), pp. 3-24.

Crijns, Elinor, *Framing Facebook: Een kwalitatieve framingsanalyse van het sociale netwerk tijdens het Cambridge Analytica-schandaal*, Antwerpen: KU Leuven, 2019.

Cui, Shunji, "China-US Climate Cooperation: Creating a New Model of Major-Country Relations?", *Asian Perspective* 42:2 (2018), pp. 239-263.

D'Angelo, Paul & Jim A. Kuypers, "Introduction", in Paul D'Angelo & Jim A. Kuypers, (reds.), *Doing News Framing Analysis: Empirical and Theoretical Perspectives*, New York, N.Y.: Routledge, 2010, pp. 1-13.

De Matteis, Pietro, "EU-China Cooperation in the Field of Energy, Environment and Climate Change", *Journal of Contemporary European Research* 6:4 (2010), pp. 449-477.

De Vreese, Claes H., "News Framing: Theory and Typology", *Information Design Journal + Document Design* 13:1 (2005), pp. 51-62.

Druckman, James N., "What's it all about? Framing in Political Science", in Gideon Keren, (red.), *Perspectives on Framing*, New York, N.Y.: Taylor & Francis, 2011, pp. 279-301.

Eckersley, Robyn, "Rethinking Leadership: Understanding the Roles of the US and China in the Negotiation of the Paris Agreement", *European Journal of International Relations* (2020), pp. 1-25.

Entman, Robert M., "Framing: Toward Clarification of a Fractured Paradigm", *Journal of Communication* 43:4 (1993), pp. 51-58.

Erreygers, Elisabeth, *China: Van vervuiler naar leider: Een onderzoek naar de evolutie van de positie van China in de internationale klimaatonderhandelingen tussen 2009 en 2015*, Leuven: KU Leuven, 2017.

Fehl, Caroline & Johannes Thimm, "Dispensing with the Indispensable Nation?", *Global Governance* 25:1 (2019), pp. 23-46.

Feng Cunwan 冯存万 & Zhu Hui 朱慧, "Oumeng qihou waijiao: Zhanluè kunjing ji zhengce zhuanxing" 欧盟气候外交: 战略困境及政策转型 [EU Climate Diplomacy: Strategic Dilemma and Policy Transformation], *Social Science Digest* 社会科学文摘 (2016:1), pp. 19-21.

Finamore, Barbara, *Will China save the planet?*, Cambridge: Polity, 2018.

Gilley, Bruce, "Authoritarian Environmentalism and China's Response to Climate Change", *Environmental Politics* 21:2 (2012), pp. 287-307.

Gippner, Olivia, "Framing It Right: China–EU Relations and Patterns of Interaction on Climate Change", *Chinese Journal of Urban and Environmental Studies* 2:1 (2014), pp. 1-22.

Guan, Tianru, "Framing the Boundary of Sino-Japanese Conflicts in China's Communication Sphere: a Content Analysis of the News Coverage of Japan and Sino-Japanese Controversies by the *People's Daily* between 2001 and 2015", *Journal of Chinese Politics* 23 (2018), pp. 603-618.

Haas, Peter M., "Parxit, the United States, and the World", *Chinese Journal of Population Resources and Environment* 15:3 (2017), pp. 186-188.

Hallahan, Kirk, "Strategic Framing", in Wolfgang Donsbach, (red.), *The International Encyclopedia of Communication: Vol. 10: Rhetoric in Western Europe: France-Structuration Theory*, Malden Mass Oxford: Blackwell Pub, 2008, pp. 4855-4860.

Han, Jingjing, Sun Shaojing & Lu Yanqin, "Framing Climate Change: A Content Analysis of Chinese Mainstream Newspapers from 2005 to 2015", *International Journal of Communication* 11 (2017), pp. 2889–2911.

Hänggli, Regula, *Frame Building and Framing Effects in Direct-democratic Campaigns*, Zurich: University of Zurich, Faculty of Arts, 2011.

Hart, Philip S., "One or Many? The Influence of Episodic and Thematic Climate Change Frames on Policy Preferences and Individual Behavior Change", *Science Communication* 33:1 (2010), pp. 28-51.

Held, David & Roger Charles, "Three Models of Global Climate Governance: From Kyoto to Paris and Beyond.", *Global Policy* 9:4 (2018), pp. 527-537.

Hess, Steve, "Environmental Protest and the Greening of the State", *Problems of Post-Communism* 58:2 (2011), pp. 45-47.

Hoffman, Matthew J., *Climate Governance at the Crossroads: Experimenting with a Global Response to Kyoto*, Oxford: Oxford University Press, 2011.

Kapranov, Oleksander, "The Framing of Climate Change Discourse by Statoil", *Topics in Linguistics* 19:1 (2018), pp. 54-68.

Kolmaš, Michal & Šárka Kolmašová, "A 'Pivot' that never Existed: America's Asian Strategy under Obama and Trump", *Cambridge Review of International Affairs* 32:1 (2019), pp. 61-79.

Kostka, Genia & Arthur P.J. Mol, "Implementation and Participation in China's Local Environmental Politics: Challenges and Innovations", *Journal of Environmental Policy & Planning* 15:1 (2013), pp. 3-16.

- Kostka, Genia & Zhang Chunman, "Tightening the Grip: Environmental Governance under Xi Jinping", *Environmental Politics* 27:5 (2018), pp. 769-781.
- Krishen, Anjala S., Robyn Raschke, Pushkin Kachroo, Michael LaTour & Pratik Verma, "Promote me or Protect us? The Framing of Policy for Collective Good", *European Journal of Marketing* 48:3/4 (2014), pp. 742-760.
- Li, Xiaoliang, Yang Xiaojin, Wei Qi & Zhang Bing, "Authoritarian Environmentalism and Environmental Policy Implementation in China", *Resources, Conservation & Recycling* 145 (2019), pp. 86-93.
- Liu Yuanling 刘元玲, "Xin xingshi xia de quanqiu qihou zhili yu Zhongguo de jueuse" 新形势下的全球气候治理与中国的角色 [Global climate governance and China's role under new circumstances], *Contemporary World* 当代世界 (2018:4), pp. 50-53.
- Liu, Lei, Wan Ziqianhong & Wu Tong, "The EU-China Relationship in a New Era of Global Climate Governance.", *Asia Europe Journal* 17:2 (2019), pp. 243-254.
- Luo Lixiang 罗丽香 & Gao Zhihong 高志宏, "Meiguo tuichu Bali xieding de yingxiang ji Zhongguo yingdui yanjiu" 美国退出《巴黎协定》的影响及中国应对研究 (The Impact of the U.S. Withdrawal from the Paris Agreement and China's Response), *Jiangsu Social Sciences* 江苏社会科学 (2018:5), pp. 184-193.
- Matthes, Jörg, "Frames in Political Communication: Towards Clarification of a Research Program", in Stuart Allan, (red.), *Rethinking Communication: Keywords in Communication Research*, New York: Hampton Press, 2010, pp. 123-136.
- Medeiros, Evan S., "The Changing Fundamentals of US-China Relations", *The Washington Quarterly* 42:3 (2019), pp. 93-119.
- Mintz, Alex & Steven B. Redd, "Framing Effects in International Relations", *Synthese* 135:2 (2003), pp. 193-213.
- Moy, Patricia, David Tewksbury & Eike M. Rinke, "Agenda-Setting, Priming, and Framing", *The International Encyclopedia of Communication Theory and Philosophy* (2016), pp. 1-13.
- Nisbet, Matthew C., "Knowledge Into Action: Framing the Debates Over Climate Change and Poverty", in Paul D'Angelo & Jim A. Kuypers, (reds.), *Doing News Framing Analysis: Empirical and Theoretical Perspectives*, New York, N.Y.: Routledge, 2010, pp. 43-83.
- Pan, Yeheng, Michaël Opgenhaffen & Baldwin Van Gorp, "Negotiating Climate Change: A Frame Analysis of COP21 in British, American and Chinese News Media", *Public Understanding of Science* 28:5 (2019), pp. 519-533.

“Potential Implications of U.S. Withdrawal from the Paris Agreement on Climate Change”, *Congressional Research Service*, 5.4.2019 [Laatst geraadpleegd op 1.8.2020, <https://fas.org/sgp/crs/misc/IF10668.pdf>].

Oberthür, Sebastian, “Hard or Soft Governance? The EU’s Climate and Energy Policy Framework for 2030”, *Politics and Governance* 7:1 (2019), pp. 17-27.

Oliva, Mara & Mark Shanahan, *The Trump Presidency: From Campaign Trail to World Stage*, Cham: Palgrave Macmillan, 2018.

Rauchfleisch, Adrian & Mike S. Schäfer, “Climate Change Politics and the Role of China: A Window of Opportunity to Gain Soft Power?”, *International Communication of Chinese Culture* 5:1 (2018), pp. 39-59.

Reese, Stephen D., “Finding Frames in a Web of Culture: The Case of the War on Terror”, in Paul D’Angelo & Jim A. Kuypers, (reds.), *Doing News Framing Analysis: Empirical and Theoretical Perspectives*, New York, N.Y.: Routledge, 2010, pp. 17-42.

“Remarks by President Trump in Press Briefing”, The White House, 08.08.2020 [Laatst geraadpleegd op 11.08.2020, <https://www.whitehouse.gov/briefings-statements/remarks-president-trump-press-briefing-bedminster-nj/>].

Rhodes, Christopher J., "US Withdrawal from the COP21 Paris Climate Change Agreement, and Its Possible Implications.", *Science Progress* 100:4 (2017), pp. 411-419.

Savin, Nikita, Oleg Kashirskikh & Aigul Mavletova, “Fragility of Strong Media Effects in Authoritarian Environment (Evidence from Russia)”, *European Journal of Communication* 33:5 (2018), pp. 471-488.

Schäfer, Mike S. & Inga Schlichting, “Media Representations of Climate Change: A Meta-Analysis of the Research Field”, *Environmental Communication* 8:2 (2014), pp. 142-160.

Scheufele, Dietram A., “Framing as a Theory of Media Effects”, *Journal of Communication* 49:1 (1999), pp. 103-122.

Schmitt, Gary J., “The China Dream: America’s, China’s and the Resulting Competition”, in Maud Quessard, Frédéric Heurtebize & Frédéric Gagnon, (reds.), *Alliances and Power Politics in the Trump Era*, Cham: Palgrave Macmillan US, 2020, pp. 139-162.

Schreurs, Miranda A., “Climate Change Politics in the US, China, and the EU: Climate Science and the Framing of Climate Action”, in Jing Men, Simon Schunz & Duncan Freeman (reds.), *The Evolving Relationship between China, the EU and the USA*, Milton: Routledge, 2019, pp. 192-211.

Schreurs, Miranda A., "The European Union and the Paris Climate Agreement: Moving Forward without the United States", *Chinese Journal of Population Resources and Environment* 15:3 (2017), pp. 192-195.

Schreurs, Miranda A., "The Paris Climate Agreement and the Three Largest Emitters: China, the United States, and the European Union", *Politics and Governance* 4:3 (2016), pp. 219-223.

Smith-Spark, Laura, "EU, China Unite behind Paris Climate Deal despite Trump Withdrawal", *CNN*, 01.06.2017 [Laatst geraadpleegd op 16.07.2020, <https://edition.cnn.com/2017/06/01/europe/eu-us-climate/index.html>].

Smith-Spark, Laura, "World Leaders Condemn Trump's Decision to Quit Paris Climate Deal", *CNN*, 03.06.2017 [Laatst geraadpleegd op 01.06.2020, <https://www.cnn.com/2017/06/02/world/us-climate-world-reacts/index.html>].

Steinhauer, Valentin, "Leaving the Paris Agreement: The United States' Disengagement from the Global Climate Regime and its Impact on EU Climate Diplomacy", *EU Diplomacy Paper* 4 (2018), pp. 1-38.

Swaine, Michael D., "Chinese Attitudes toward the U.S. Withdrawal from the Paris Climate Accords", *China Leadership Monitor* 54 (2017), pp. 1-13.

Tang, Xiao, Chen Weiwei & Wu Tian, "Do Authoritarian Governments Respond to Public Opinion on the Environment? Evidence from China", *International Journal of Environmental Research and Public Health* 15:266 (2018), pp. 1-15.

Terhalle, Maximilian, "Facilitating Global Climate Governance: The Role of Major Powers before the COP 2015 at Paris", in Maximilian Terhalle & Charlotte Streck, (reds.), *The New Power Politics of Global Climate Governance*, London: Routledge, 2018, pp. 1-10.

Tong, Jingrong, "Environmental Risks in Newspaper Coverage: A Framing Analysis of Investigative Reports on Environmental Problems in 10 Chinese Newspapers", *Environmental Communication* 8:3 (2014), pp. 345-367.

Tynkkynen, Nina, "A Great Ecological Power in Global Climate Policy? Framing Climate Change as a Policy Problem in Russian Public Discussion", *Environmental Politics* 19:2 (2010), pp. 179-195.

Yan, Xuotong, "From Keeping a Low Profile to Striving for Achievement", *The Chinese Journal of International Politics* 7:2 (2014), pp. 153-184.

Urpelainen, Johannes & Thijs Van de Graaf, "United States Non-Cooperation and the Paris Agreement", *Climate Policy* 18:7 (2018), pp. 839-851.

Van Gorp, Baldwin, “Een constructivistische kijk op het concept framing”, *Tijdschrift voor Communicatiewetenschap* 34:3 (2006a), pp. 246-256.

Van Gorp, Baldwin, *Framing asië: Indringers en slachtoffers in de pers*, Leuven: Acco, 2006b.

Van Gorp, Baldwin, “Strategies to Take Subjectivity out of Framing Analysis”, in Paul D’Angelo & Jim A. Kuypers, (reds.), *Doing News Framing Analysis: Empirical and Theoretical Perspectives*, New York, N.Y.: Routledge, 2010, pp. 84-109.

Van Gorp, Baldwin, “Verdraaid! Het nieuws anders bekeken”, Kalmthout: Pelckmans Pro, 2018.

Wu, Yan, “The Good, the Bad and the Ugly: Framing of China in News Media Coverage of Global Climate Change”, in Tammy Boyce & Justin Lewis, (reds.), *Climate Change and the Media*, New York: Peter Lang, 2009, pp. 158-173.

Yamin, Farhana & Joanna Depledge, *The International Climate Change Regime*, Cambridge: Cambridge University Press, 2004.

Yu, Hongyuan, "The U.S. Withdrawal from the Paris Agreement: Challenges and Opportunities for China.", *China Quarterly of International Strategic Studies* 4:2 (2018), pp. 281-300.

Yue, Hu, “Refocusing Democracy: the Chinese Government’s Framing Strategy in Political Language”, *Democratization* 27:2 (2020), pp. 302-320.

Zhang, Haibin, Dai Hancheng, Lai Huaxia & Wang Wentao, "U.S. Withdrawal from the Paris Agreement: Reasons, Impacts, and China's Response.", *Advances in Climate Change Research* 8:4 (2017), pp. 220-225.

Zhang, Yongxiang, Chao Qingchen, Zheng Qiuhong & Huang Lei, "The Withdrawal of the U.S. from the Paris Agreement and its Impact on Global Climate Change Governance.", *Advances in Climate Change Research* 8:4 (2017), pp. 213-219.

Zhao Bin 赵斌, "Xin shidai Zhongguo qihou waijiao: Tiaozhan, fengxian yu zhanlüe yingdui" 新时代中国气候外交：挑战、风险与战略应对 [China’s Climate Diplomacy in the New Era: Challenges, Risks and Strategic Response], *Contemporary World* 当代世界 (2019:3), pp. 30-35.

Geanalyseerde artikels uit de *Renmin Ribao*

“2017 Guoji shi da xinwen” 2017 国际十大新闻 [Top tien internationaal nieuws uit 2017], *Renmin wang* 人民网, 29.12.2017 [Laatst geraadpleegd op 07.08.2020, <http://world.people.com.cn/n1/2017/1229/c1002-29734872.html>].

“2017 Nián Meiguo qinfan renquan shi ji: Zhonghua renmin gongheguo guowuyuan xinwen bangongshi 2018 nian 4 yue” 2017 年美国侵犯人权事记: 中华人民共和国国务院新闻办公室 2018 年 4 月 [Mensenrechtenschendingen in de Verenigde Staten in 2017: Informatiebureau van de Staatsraad van de Volksrepubliek China, april 2018], *Renmin wang* 人民网, 25.04.2018 [Laatst geraadpleegd op 07.08.2020, <http://www.gov.cn/xinwen/2018-04/24/content5285553.htm#1>].

“2018 Nian Meiguo de renquan jilu: Zhonghua renmin gongheguo guowuyuan xinwen bangongshi 2019 nian 3 yue” 2018 年美国的人权纪录: 中华人民共和国国务院新闻办公室 2019 年 3 月 [De mensenrechtensituatie van de Verenigde Staten in 2018: Informatiebureau van de Staatsraad van de Volksrepubliek China, maart 2019], *Renmin wang* 人民网, 15.03.2019 [Laatst geraadpleegd op 07.08.2020, <http://world.people.com.cn/n1/2019/0315/c1002-30976776.html>].

Bai Yang 白阳, Huang Peizhao 黄培昭, Ren Yan 任彦, Gao Shi 高石; Tian Hong 田泓 & Li Yongqun 李永群, “Zhongguo lingpao quanqiu qingjie nengyuan fazhan (wai mei kan Zhongguo)” 中国领跑全球清洁能源发展 (外媒看中国) [China leidt de ontwikkeling van wereldwijde schone energie, buitenlandse kijk op China], *Renmin wang* 人民网, 15.07.2017 [Laatst geraadpleegd op 07.08.2020, <http://world.people.com.cn/n1/2017/0715/c1002-29406549.html>].

Chen Shangwen 陈尚文, “Yatouxing, ke chixu fazhan de jianding zhichi zhe” 亚投行, 可持续发展的坚定支持者 [AIIB, een groot voorstander van duurzame ontwikkeling], *Renmin wang* 人民网, 18.06.2017 [Laatst geraadpleegd op 07.08.2020, <http://world.people.com.cn/n1/2017/0618/c1002-29346027.html>].

Chen Xiaowei 陈效卫, “Xiangxin jin zhuan jingshen de liliang (quanqiu zhili Zhongguo dandang) ——fang Baxi Zhongguo wenti yanjiu zhongxin zhuren Luoni·Linsi” 相信金砖精神的力量 (全球治理·中国担当) ——访巴西中国问题研究中心主任罗尼·林斯 [Geloof in de kracht van de BRIC-geest (Global Governance · China heeft de leiding) —— Interview met Ronny Lins, directeur van Brazil China Research Center], *Renmin wang* 人民网, 12.08.2017 [Laatst geraadpleegd op 07.08.2020, <http://world.people.com.cn/n1/2017/0812/c1002-29466179.html>].

Gao Shi 高石 & Hu Zexi 胡泽曦, “‘Tui qun’, huiyue, tiao qi maoyi zhengduan…… Meiguo zai danbian zhuyi daolu shangyue zou yue yuan” “退群”、毁约、挑起贸易争端……美国在单边主义道路上越走越远 [‘Terugtrekken uit de groep’, contracten verbreken, handelsconflicten uitlokken ... De Verenigde Staten bewandelt steeds verder de weg van unilateralisme], *Renmin wang* 人民网, 23.08.2018 [Laatst geraadpleegd op 07.08.2020, <http://world.people.com.cn/n1/2018/0621/c1002-30070191.html>].

Gao Shi 高石, Huang Peizhao 黄培昭, Wu Gang 吴刚 & Han Bingchen 韩秉宸, “Meiguo ‘tui qun’, Yihe wenti xuannian zaiqi (guoji shidian)” 美国“退群”，伊核问题悬念再起（国际视点） [De VS ‘trekt zich terug uit de groep’, de spanning rond de Iraanse nucleaire kwestie herleeft, (internationaal perspectief)], *Renmin wang* 人民网, 10.05.2018 [Laatst geraadpleegd op 07.08.2020, <http://world.people.com.cn/n1/2018/0510/c1002-29975641.html>].

Gao Shi 高石, Li Bingxin 李秉新, Yin Miao 殷淼, Xu Liqun 许立群, Ren Yan 任彦, Feng Xuejun 冯雪珺, Li Yongqun 李永群, ... Zhang Yuannan 张远南, “Zhongduo guojia he guoji zuzhi dui Meiguo tuichu *Bali xieding* biaoshi yihan he shiwang: quanqiu qihou zhili xuyao qieshi danze” 众多国家和国际组织对美国退出《巴黎协定》表示遗憾和失望：全球气候治理需要切实担责 [Veel landen en internationale organisaties uit hun spijt en teleurstelling over de terugtrekking van de Verenigde Staten uit het *Parijsakkoord*: globaal klimaatbeheer moet verantwoordelijkheid nemen], *Renmin wang* 人民网, 03.06.2017 [Laatst geraadpleegd op 07.08.2020, <http://world.people.com.cn/n1/2017/0603/c1002-29315288.html>].

Gao Shi 高石 & Ren Yan 任彦, “‘Meiguo youxian’ gei Mei Ou guanxi tiandu (guoji shidian)” “美国优先”给美欧关系添堵（国际视点） [‘America First’ zorgt voor hindernissen bij de relatie tussen de VS en Europa (internationaal perspectief)], *Renmin wang* 人民网, 05.02.2018 [Laatst geraadpleegd op 07.08.2020, <http://world.people.com.cn/n1/2018/0205/c1002-29804832.html>].

Han Mo 韩墨, Han Liang 韩梁, Dang Qi 党琦, Ling Xin 凌馨, Deng Qian 邓茜 & Nie Xiaoyang 聂晓阳, “Zhiyin renlei jinbu yu biange de lilian: Ji Xi Jinping zhuxi zai ruishi fabiao renlei mingyun gongtongti yanjiang yi zhounian” 指引人类进步与变革的力量——记习近平主席在瑞士发表人类命运共同体演讲一周年 [De kracht om menselijke vooruitgang en verandering te sturen: Denk aan de eerste verjaardag van de toespraak van president Xi Jinping over de Community of Shared Future for Mankind in Zwitserland], *Renmin wang* 人民网, 26.01.2018 [Laatst geraadpleegd op 07.08.2020, http://www.xinhuanet.com/politics/2018-01/24/c_1122310031.html].

Hu Zexi 胡泽曦, “Dan bian qingxiang jiaju, zhengce piaohu buding ‘Meiguo youxian’ gei shijie dai lai geng duo bu queding xing (guoji shidian)” 单边倾向加剧, 政策飘忽不定“美国优先”给世界带来更多不确定性 (国际视点) [Intensievere eenzijdige tendens, grillig beleid, ‘America First’ brengt meer onzekerheid in de wereld (internationaal perspectief)], *Renmin wang* 人民网, 20.01.2018 [Laatst geraadpleegd op 07.08.2020, <http://world.people.com.cn/n1/2018/0120/c1002-29776244.html>].

Hu Zexi 胡泽曦, “Xuanpiao zhengzhi kun zhu Meiguo huanbao shoujiao (huanqiu zoubi)” 选票政治捆住美国环保手脚 (环球走笔) [Stempolitiek verbindt de Amerikaanse milieubescherming van kop tot teen (globale rapportering)], *Renmin wang* 人民网, 12.01.2018 [Laatst geraadpleegd op 07.08.2020, <http://world.people.com.cn/n1/2018/0112/c1002-29760522.html>].

Hu Zexi 胡泽曦, “Zhengshi feichu Aobama zhengfu tuichu de *Qingjie dianli jihua*: Meiguo qihou zhengce zai kai ‘daoche’” 正式废除奥巴马政府推出的《清洁电力计划》: 美国气候政策再开“倒车” [Formeel afschaffen van het *Clean Power Plan*, gelanceerd door de regering-Obama: het Amerikaanse klimaatbeleid zal weer ‘in achteruit rijden’], *Renmin wang* 人民网, 13.10.2017 [Laatst geraadpleegd op 07.08.2020, http://www.xinhuanet.com/world/2017-10/13/c_129719663.html].

“Jingtǐ Meiguo danbian baohu zhuyi she xia de ‘lengzhan xianjing’” 警惕美国单边保护主义设下的“冷战陷阱” [Wees op uw hoede voor de ‘Koude Oorlog-valstrik’, opgesteld door het unilaterale protectionisme van de VS.], *Renmin wang* 人民网, 11.07.2018 [Laatst geraadpleegd op 07.08.2020, <http://opinion.people.com.cn/n1/2018/0710/c1003-30138842.html>].

Kou Jiangze 寇江泽 & Jiang Bo 姜波, “Xin yi jie Lianheguo qihou bianhua dahui kaimu, yuhui renshi biaoshi: ‘Zhongguo wei quanqiu huanjing zhili zuochu chong yao gongxian’” 新一届联合国气候变化大会开幕, 与会人士表示——“中国为全球环境治理作出重要贡献” [Bij de opening van de nieuwe VN-klimaatconferentie zeiden de deelnemers: ‘China heeft een belangrijke bijdrage geleverd aan het wereldwijde milieubeheer’], *Renmin wang* 人民网, 05.12.2019 [Laatst geraadpleegd op 07.08.2020, <http://world.people.com.cn/n1/2019/1205/c1002-31490467.html>].

Li Liang 李凉, “Mei, Ying shitu tuidong anlihui taolun she gang guo'an lifa de tumou yi shibai gaozhong” 美、英试图推动安理会讨论涉港国安立法的图谋以失败告终 [De pogingen van de Verenigde Staten en Groot-Brittannië om de Veiligheidsraad ertoe aan te zetten de nationale veiligheidswetgeving van Hongkong te bespreken, liepen op een mislukking uit], *Renmin wang* 人民网, 30.05.2020 [Laatst geraadpleegd op 07.08.2020, <http://world.people.com.cn/n1/2020/0530/c1002-31729722.html>].

Li Yingqi 李应齐, Hu Zexi 胡泽曦, Feng Xuejun 冯雪珺, Yu Yichun 俞懿春, Wu Lejun 吴乐珺, Gao Shi 高石 & Ni Tao 倪涛, “Da fazhan da biange da tiaozheng huhuan lixing he dandang: Shijie, bu queding zhong yunyuzhe xiwang” 大发展大变革大调整呼唤理性和担当:世界, 不确定中孕育着希望 [Grote ontwikkeling, grote veranderingen, grote aanpassingen vragen om rationaliteit en verantwoordelijkheid: Wereld, uit onzekerheid wordt hoop geboren], *Renmin wang* 人民网, 22.12.2017 [Laatst geraadpleegd op 07.08.2020, <http://world.people.com.cn/n1/2017/0911/c1002-29526124.html>].

Li Yingqi 李应齐, Yang Xun 杨迅, Wang Rujun 王如君, Wu Gang 吴刚, Wang Hui 王慧, Wu Lejun 吴乐珺,... Wang Teng 王腾, “Guoji zhixu zheng chu zai zhuanxing qi, biange guocheng chongman fengxian tiaozhan: Shijie mianlin bainian wei you zhi da bianju” 国际秩序正处在转型期, 变革过程充满风险挑战: 世界面临百年未有之大变局 [De internationale orde bevindt zich in een periode van transformatie en het veranderingsproces zit vol risico's en uitdagingen: De wereld staat voor grote veranderingen die in een eeuw niet zijn gezien], *Renmin Wang* 人民网, 24.12.2018 [Laatst geraadpleegd op 07.08.2020, <http://world.people.com.cn/n1/2018/1224/c1002-30482989.html>].

Li Yongqun 李永群, “Shijie yue lai yue danyou Meiguo dan bian zhuyi xingjing: Fang Faguo Bali zhengzhi xueyuan Yazhou wenti yanjiu zhuanjia Bo Da'an” 世界越来越担忧美国单边主义行径 ——访法国巴黎政治学院亚洲问题研究专家博大安 [De wereld maakt zich steeds meer zorgen over het unilateralisme van de Verenigde Staten: Interview met Bo Daan, een expert op het gebied van Aziatische kwesties aan de School of Political Sciences in Parijs, Frankrijk], *Renmin wang* 03.09.2019 [Laatst geraadpleegd op 07.08.2020, <http://world.people.com.cn/n1/2019/0903/c1002-31332574.html>].

Li Zheng 李拯, “Rang ren ren xiangyou lü shui qingshan: Xieshou jianshe gengjia meihao de shijie” 让人人享有绿水青山——携手建设更加美好的世界 [Laat iedereen genieten van het groene water en de groene bergen: Werk samen om een betere wereld te bouwen], *Renmin wang* 人民网, 14.12.2017 [Laatst geraadpleegd op 07.08.2020, <http://theory.people.com.cn/n1/2017/1214/c40531-29705718.html>].

Liu Yi 刘毅 & Zhao Beijia 赵贝佳, “7 Yuefen, quanguo pingjun qiwen chuang 1961 nian yilai zuigao: Jinxia wei sha zheme re?” 7月份, 全国平均气温创1961年以来最高: 今夏为啥这么热”, 究竟什么来头? [In juli de hoogste gemiddelde temperatuur sinds 1961: Waarom is het deze zomer zo warm?], *Renmin wang* 人民网, 12.08.2017 [Laatst geraadpleegd op 07.08.2020, <http://jx.people.com.cn/n2/2017/0812/c186330-30600806.html>].

Luo Qing 骆青 & Ge Wenbo 葛文博, “Yingdui qihou bianhua, shijie xuyao Zhongguo (wai mei kan Zhong guo)” 应对气候变化, 世界需要中国 (外媒看中国 [Om de klimaatverandering aan te pakken heeft de wereld China nodig, buitenlandse kijk op China], *Renmin wang* 人民网, 22.11.2017 [Laatst geraadpleegd op 07.08.2020, <http://politics.people.com.cn/n1/2017/1122/c1001-29660279.html>].

Qiang Wei 强薇, “Telangpu quexi zhu ying xin shiguan kai guan yishi yingmei ‘teshu guanxi’ shou kaoyan” 特朗普缺席驻英新使馆开馆仪式英美“特殊关系”受考验 [Trump is afwezig bij de openingsceremonie van de nieuwe ambassade in het Verenigd Koninkrijk: de ‘speciale relatie’ tussen de V.S. en het V.K. wordt getest], *Renmin wang* 人民网, 19.01.2018 [Laatst geraadpleegd op 07.08.2020, http://www.xinhuanet.com/world/2018-01/19/c_129794530.htm].

Ren Yan 任彦, “Guanshui weixie jiaju Oumei daxiyang liehen” 关税威胁加剧欧美大西洋裂痕 [Tariefbedreiging verergert de kloof tussen Europa, Amerika en de Atlantische Oceaan], *Renmin wang* 人民网, 06.04.2018 [Laatst geraadpleegd op 07.08.2020, <http://world.people.com.cn/n1/2018/0205/c1002-29804832.html>].

Ren Yan 任彦, “Mei Ou tongmeng guanxi liehen jiashen (guoji shidian)” 美欧同盟关系裂痕加深 (国际视点) [De kloof in de alliantie tussen de VS en de EU wordt groter (internationaal perspectief)], *Renmin wang* 人民网, 01.06.2018 [Laatst geraadpleegd op 07.08.2020, <http://world.people.com.cn/n1/2018/0601/c1002-30026896.html>].

“Shei dedaoduozhu, shei shi dao gua zhu?” 谁得道多助, 谁失道寡助? [Wie krijgt er meer hulp en wie verliest er meer hulp?], *Renmin wang* 人民网, 18.10.2018 [Laatst geraadpleegd op 07.08.2020, <http://world.people.com.cn/n1/2018/1018/c1002-30347592.html>].

Wang Xiaobo 王骁波, “Sanfang fenbie hua ding hongxian hexin yiti nan you jinzhan: Beimei zi mao xieding tanpan qiantu weibu” 三方分别划定红线 核心议题难有进展: 北美自贸协定谈判前途未卜 [De drie partijen hebben afzonderlijk rode lijnen getrokken. Het is moeilijk om vooruitgang te boeken op kernpunten: De toekomst van de NAFTA-onderhandelingen is onzeker.], *Renmin wang* 人民网, 29.11.2017 [Laatst geraadpleegd op 07.08.2020, http://www.xinhuanet.com/world/2017-11/29/c_129751700.html].

Wang Yuan 王远 & Gong Ming 龚鸣, “Yige xingqiu’ qihou xingdong rongzi fenghui zai Bali juxing: Cujin lüse rongzi tuidong di tan fazhan” “一个星球”气候行动融资峰会在巴黎举行: 促进绿色融资 推动低碳发展 [De ‘One Planet’-top inzake financiering van klimaatactie vindt plaats in Parijs: Bevorder groene financiering om koolstofarme ontwikkeling te bevorderen], *Renmin wang* 人民网, 13.12.2017 [Laatst geraadpleegd op 07.08.2020, http://www.cssn.cn/gj/gj_gjzl/gj_ggzl/201712/t20171213_3779206.shtml].

Wu Lejun 吴乐珺, “Chutai duo xiang xingzheng xunqiu nengyuan zhudao: Meiguo nengyuan chanye neng fou jinru ‘huangjin shidai’” 出台多项新政 寻求能源主导: 美国能源产业能否进入“黄金时代” [Introductie van een aantal nieuwe beleidsmaatregelen om energiedominantie te zoeken: kan de Amerikaanse energiesector de 'gouden eeuw' binnengaan], *Renmin wang* 人民网, 13.07.2017 [Laatst geraadpleegd op 07.08.2020, <http://world.people.com.cn/n1/2017/0713/c1002-29401277.html>].

Wu Lejun 吴乐珺, Shang Kaiyuan 尚凯元 & Zhang Fangman 张芳曼, “Quanqiu qihou bianhua wenti dang youyi ben jingji zhang” 全球气候变化问题当有一本经济账 [Wereldwijde klimaatveranderingskwesities moeten een economische rekening hebben], *Renmin wang* 人民网, 22.11.2018 [Laatst geraadpleegd op 07.08.2020, <http://world.people.com.cn/n1/2018/1122/c1002-30414530.html>].

Wu Qiuyu 吴秋余, Wang Guan 王观 & Li Ziyue 李姿阅, “Fasheng gailü gao, pohuai xing ji qiang, keneng chongji jinrong fengxian dixian ‘hui xiniu’, jiuqing shenme laitou?” 发生概率高、破坏性极强, 可能冲击金融风险底线“灰犀牛”, 究竟什么来头? [Grote kans op gebeuren en uiterst destructief, wat kan resulteren in financiële risico's: wat is een ‘Grijze neushoorn’?], *Renmin wang* 人民网, 07.08.2017 [Laatst geraadpleegd op 07.08.2020, <http://finance.people.com.cn/n1/2017/0807/c1004-29452635.html>].

Yan Huan 颜欢, Zhang Xiaodong 张晓东, Zou Song 邹松, Wang Hailin 王海林 & Li Zhiwei 李志伟, “Qidai you yige ‘jinse shi nian’” 期待又一个“金色十年” [Opnieuw uitkijken naar een ‘gouden decennium’], *Renmin wang* 人民网, 11.09.2017 [Laatst geraadpleegd op 07.08.2020, <http://world.people.com.cn/n1/2017/0911/c1002-29526124.html>].

Yao Qian 姚茜 & Cheng Hongyi 程宏毅, “Shouzhu lü shui qingshan: Zhenglun zhuanti pian jiang gaige jinxing daodi jieshuo ci (di liu ji)” 守住绿水青山: 政论专题片《将改革进行到底》解说词 (第六集) (外媒看中国) [De groene rivieren en bergen behouden: Commentaar op de speelfilm *Jiang gaige jinxing daodi* (deel 6)], *Renmin wang* 人民网, 23.07.2017 [Laatst geraadpleegd op 07.08.2020, <http://cpc.people.com.cn/n1/2017/0723/c412690-29422433.html>].

Yin Miao 殷淼, “Meiguo tuichu Lianheguo renquan lishi hui zao piping” 美国退出联合国人权理事会遭批评 [Kritiek op terugtrekking van de VS uit de VN-Mensenrechtenraad], *Renmin wang* 人民网, 21.06.2018 [Laatst geraadpleegd op 07.08.2020, <http://world.people.com.cn/n1/2018/0621/c1002-30070191.html>].

Zhang Mengxu 张梦旭, Yuan Jirong 苑基荣, Zou Song 邹松, Yu Yichun 俞懿春, Zhang Zhiwen 张志文 & Zhou Hanbo 周翰博, “Tazhan jin zhuan yingxiang, goujian guangfan huoban guanxi (jin zhuan hezuo zai chufa)” 拓展金砖影响, 构建广泛伙伴关系 (金砖合作再出发) [Vergroot de invloed van de BRICS en bouw een breed partnerschap op (herstart de BRICS-samenwerking)], *Renmin wang* 人民网, 10.09.2017 [Laatst geraadpleegd op 07.08.2020, <http://world.people.com.cn/n1/2017/0911/c1002-29526497.html>].

Zhang Niansheng 章念生, “Meiguo yi xianru juda de ‘xinyu honggou’: Fang Jiazhou daxue Bokeli fenxiao jiaoshou Aobusitefeierde” 美国已陷入巨大的“信誉鸿沟”——访加州大学伯克利分校教授奥布斯特费尔德 [De Verenigde Staten zijn in een enorme ‘geloofwaardigheidskloof’ gevallen: Interview met professor Obstfeld, University of California, Berkeley], *Renmin wang* 28.08.2019 [Laatst geraadpleegd op 07.08.2020, <http://world.people.com.cn/n1/2019/0828/c1002-31321078.html>].

Zhang Niansheng 章念生, Li Yingqi 李应齐, Wang Di 王迪, Wang Xiaobo 王骁波, Chen Shangwen 陈尚文 & Li Zhiwei 李志伟, “2017, Women qinli shijie fengyun bianhuan (women jianzheng-huanyu): Renmin ribao she zhu wai jizhe ganyan (shang)” 2017, 我们亲历世界风云变幻 (我们见证·寰宇) —— 人民日报社驻外记者感言 (上) [In 2017 hebben we persoonlijk de veranderingen in de wereld meegemaakt (we zijn getuige van de wereld): Opmerkingen van buitenlandse correspondenten van de Renmin Ribao (deel 1)], *Renmin wang* 人民网, 27.12.2017 [Laatst geraadpleegd op 07.08.2020, <http://world.people.com.cn/n1/2017/1227/c1002-29730463.html>].

Zhang Niansheng 章念生 & Ren Yan 任彦, “Juyu buduan, Mei Ou fenqi chixu jia da (guoji shidian)” 龃龉不断, 美欧分歧持续加大 (国际视点) [De onenigheid gaat door, de verschillen tussen de Verenigde Staten en Europa blijven toenemen (internationaal perspectief)], *Renmin wang* 08.04.2019 [Laatst geraadpleegd op 07.08.2020, http://paper.people.com.cn/rmrb/html/2019-04/08/nw.D110000renmrb_20190408_1-16.html].

Zhang Penghui 张朋辉, “580 Wan hu jiating duan dian 700 wan ren jinji cheli qiang jufeng ‘Ai er ma’ chongji Meiguo Fozhou” 580 万户家庭断电 700 万人紧急撤离强飓风“艾尔玛”冲击美国佛州 [5,8 miljoen huishoudens zaten zonder stroom en 7 miljoen mensen werden met spoed geëvacueerd. Sterke orkaan ‘Irma’ treft Florida, VS.], *Renmin wang* 人民网, 12.09.2017 [Laatst geraadpleegd op 07.08.2020, <http://world.people.com.cn/n1/2017/0912/c1002-29528896.html>].

Zhang Penghui 张朋辉, “Zhengzhi ji hua si lie Meiguo (guoji shidian)” 政治极化撕裂美国 (国际视点) [Politieke polarisatie verscheurt de VS (internationaal perspectief)], *Renmin*

wang 人民网, 03.02.2018 [Laatst geraadpleegd op 07.08.2020, <http://world.people.com.cn/n1/2018/0203/c1002-29803573.html>].

Zhao Qiang 赵强, “Toushi Xifang chuanbo quanli zhuanyi de beihou” 透视西方传播权力转移的背后 [Inzicht in de achtergrond van de verschuiving van de Westerse communicatiekracht], *Renmin wang* 人民网, 16.04.2018 [Laatst geraadpleegd op 07.08.2020, <http://theory.people.com.cn/n1/2018/0416/c40531-29927076.html>].

Zheng Bin 郑彬, “Zhongguo de chengnuo juyou zhongyao yiyi” 中国的承诺具有重要意义 [Het engagement van China is aanzienlijk], *Renmin wang* 人民网, 12.06.2017 [Laatst geraadpleegd op 07.08.2020, <http://world.people.com.cn/n1/2017/0612/c1002-29332072.html>].

Zhong Sheng 钟声, “Daguo qi neng bu fu zeren: Ping Meiguo yixie ren de beixinqi yi ③” 国际规则不容破坏——评美国一些人的背信弃义 ③ [Hoe kan een groot land onverantwoordelijk zijn?: Reactie op het verraad van sommige Amerikanen], *Renmin wang* 人民网, 06.08.2019 [Laatst geraadpleegd op 07.08.2020, <http://world.people.com.cn/n1/2019/0806/c1002-31277209.html>].

Zhong Sheng 钟声, “Daoyi gaodi rong buxia beixinqi yi: Kan qing Meiguo mou xie zhengke ‘he ze yong, buhe ze qi’ de zhenmianmu” 道义高地容不下背信弃义——看清美国某些政客“合则用、不合则弃”的真面目 [Het morele hoogland kan geen verraad tolereren: Aanschouw het ware gezicht van Amerikaanse politici die ‘gebruiken naar wens, en wegsnijten indien het niet naar wens is’], *Renmin wang* 人民网, 11.06.2019 [Laatst geraadpleegd op 07.08.2020, <http://world.people.com.cn/n1/2019/0611/c1002-31128383.html>].

Zhong Sheng 钟声, “Guoji guize burong pohuai: ping Meiguo yixie ren de beixinqi yi ②” 国际规则不容破坏——评美国一些人的背信弃义 ② [Internationale regels mogen niet worden overtreden: Reactie op het verraad van sommige Amerikanen], *Renmin wang* 人民网, 05.08.2019 [Laatst geraadpleegd op 07.08.2020, <http://world.people.com.cn/n1/2019/0805/c1002-31274859.html>].

Zhong Sheng 钟声, “Guoji guize bushi ti xian mu'ou: Kan qing Meiguo mou xie zhengke ‘he ze yong, buhe ze qi’ de zhenmianmu” 国际规则不是提线木偶——看清美国某些政客“合则用、不合则弃”的真面目 [Internationale regels zijn geen houten marionetten: Aanschouw het ware gezicht van Amerikaanse politici die ‘gebruiken naar wens, en wegsnijten indien het niet naar wens is’], *Renmin wang* 人民网, 12.06.2019 [Laatst geraadpleegd op 07.08.2020, <http://world.people.com.cn/n1/2019/0612/c1002-31131556.html>].

Zhong Sheng 钟声, “Quanguo qihou zhili reng shi jinxing shi” 全球气候治理仍是进行时 [Gloobaal klimaatbeheer is nog in volle gang], *Renmin wang* 人民网, 17.12.2019 [Laatst geraadpleegd op 07.08.2020, <http://world.people.com.cn/n1/2019/1217/c1002-31508776.html>].

Zhong Sheng 钟声, “Shei zai ‘chu er’, shei zai ‘fan er’: ‘Zhongguo chu'erfan'er lun’ keyi xiuyi” 谁在“出尔”，谁在“反尔”——“中国出尔反尔论”可以休矣 [Wie is ‘uit’, wie komt ‘terug’: ‘China’s rebellietheorie’ kan stoppen], *Renmin wang* 人民网, 16.05.2019 [Laatst geraadpleegd op 07.08.2020, <http://world.people.com.cn/n1/2019/0516/c1002-31087458.html>].

Zhong Sheng 钟声, “Yu ren tan ‘qiyue’, yu ji mang ‘qi yue’: kan qing Meiguo mou xie zhengke ‘he ze yong, buhe ze qi’ de zhenmianmu” 于人谈“契约”，于己忙“弃约”——看清美国某些政客“合则用、不合则弃”的真面目 [Praten over ‘aan het contract houden’ met anderen, zelf ‘het contract opzeggen’: aanschouw het ware gezicht van Amerikaanse politici die ‘gebruiken naar wens, en wegslijten indien het niet naar wens is’], *Renmin wang* 人民网, 10.06.2019 [Laatst geraadpleegd op 07.08.2020, <http://world.people.com.cn/n1/2019/0610/c1002-31126286.html>].

Zhong Sheng 钟声, “Lüse fazhan, chuxin bu bian” 绿色发展, 初心不变 [Groene ontwikkeling, de oorspronkelijke intenties blijven ongewijzigd], *Renmin wang* 人民网, 07.06.2017 [Laatst geraadpleegd op 07.08.2020, <http://world.people.com.cn/n1/2017/0607/c1002-29322258.html>].

Zhong Sheng 钟声, “Yatouxing shouhuo laizi shijie de xinxin” 亚投行收获来自世界的信心 [AIIB krijgt vertrouwen van de wereld], *Renmin wang* 人民网, 19.06.2017 [Laatst geraadpleegd op 07.08.2020, <http://ydy1.people.com.cn/n1/2017/0619/c411837-29347630.html>].

Zhong Xuanli 钟轩理, “Jing wei youlai liang qing zhuo: gei zhongguo dui shijie de gongxian suan suanzhang” 泾渭由来两清浊——给中国对世界的贡献算算账 [De oorsprong van Jingwei en Wei zijn beide duidelijk: ze bieden duidelijkheid over China’s bijdrage aan de wereld], *Renmin wang* 人民网, 10.10.2018 [Laatst geraadpleegd op 07.08.2020, <http://opinion.people.com.cn/n1/2018/1010/c1003-30331227.html>].

Geanalyseerde artikels uit de *China Daily*

“Alaska Sees Natural Gas New Catalyst for Closer Ties with China”, *China Daily*, 25.09.2017 [Laatst geraadpleegd op 08.08.2020, http://www.chinadaily.com.cn/business/2017-09/25/content_32451940.htm].

Anbumozhi, Venkatachalam, “Tariffs a Threat to Clean Energy Future of Asia”, *China Daily*, 14.12.2018 [Laatst geraadpleegd op 08.08.2020, http://www.chinadaily.com.cn/cndy/2018-12/14/content_37406175.htm].

“California Governor Further Extends Int'l Outreach on Climate Action”, *China Daily*, 10.06.2017 [Laatst geraadpleegd op 08.08.2020, https://www.chinadaily.com.cn/world/2017-06/10/content_29698115.htm].

Chen, Weihua, “G7 Can no Longer Be Called a Club of Like-minded Global Leaders”, *China Daily*, 23.08.2019 [Laatst geraadpleegd op 08.08.2020, <https://www.chinadaily.com.cn/a/201908/23/WS5d5f2141a310cf3e35567687.html>].

Chen, Weihua, “It Is Time for Washington to Change Course”, *China Daily*, 10.01.2020 [Laatst geraadpleegd op 08.08.2020, <http://www.chinadaily.com.cn/a/202001/10/WS5e17c979a310cf3e355839d8.html>].

Chen, Weihua, “It's the Planet, Stupid, not China's Global Leadership”, *China Daily*, 09.06.2017 [Laatst geraadpleegd op 08.08.2020, https://www.chinadaily.com.cn/opinion/2017-06/09/content_29679252.htm].

Chen, Weihua, “Report Refutes Hoax Claim by Trump”, *China Daily*, 10.08.2017 [Laatst geraadpleegd op 08.08.2020, http://www.chinadaily.com.cn/newsrepublic/2017-08/10/content_30435798.htm].

Chen, Weihua, “Thunberg Injects Fresh Momentum into Climate Fight”, *China Daily*, 27.09.2019 [Laatst geraadpleegd op 08.08.2020, <https://www.chinadaily.com.cn/a/201909/27/WS5d8d4d79a310cf3e3556dbce.html>].

Chen, Weihua, “World Leaders Must Raise Ambitions in Climate Fight”, *China Daily*, 13.12.2019 [Laatst geraadpleegd op 08.08.2020, <https://www.chinadaily.com.cn/a/201912/13/WS5df2d7aca310cf3e3557dd26.html>].

Chen, Yingqun & Ai Heping, “US Begins Paris Climate Accord Exit”, *China Daily*, 06.11.2019 [Laatst geraadpleegd op 08.08.2020, https://www.chinadaily.com.cn/cndy/2019-11/06/content_37520997.htm].

Chen, Yingqun, “Europeans Grow Wary of their Old Partner”, *China Daily*, 25.12.2019 [Laatst geraadpleegd op 08.08.2020, <https://www.chinadaily.com.cn/a/201912/25/WS5e02cda5a310cf3e3558082a.html>].

Chen, Yingqun, “NATO Critic Macron Plans to Meet Trump”, *China Daily*, 13.11.2019 [Laatst geraadpleegd op 08.08.2020, <https://www.chinadaily.com.cn/a/201911/13/WS5dcb6496a310cf3e3557704f.html>].

“China Plays Big Climate Role on Global Stage”, *China Daily*, 13.12.2017 [Laatst geraadpleegd op 08.08.2020, <http://www.chinadaily.com.cn/a/201712/13/WS5a306b26a3108bc8c672b113.html>].

“Climate Change Leaves us no Time for Talking without Action”, *China Daily*, 04.12.2018 [Laatst geraadpleegd op 08.08.2020, http://www.chinadaily.com.cn/cndy/2018-12/04/content_37348091.htm].

Dzodin, Harvey, “Chinese Dream Is Well on its Way to Becoming Reality”, *China Daily*, 10.10.2017 [Laatst geraadpleegd op 08.08.2020, https://www.chinadaily.com.cn/opinion/2017-10/10/content_33165019.htm].

Finamore, Barbara, “Trump's Paris Pact Withdrawal Puts US Last”, *China Daily*, 19.06.2017 [Laatst geraadpleegd op 08.08.2020, https://www.chinadaily.com.cn/opinion/2017-06/19/content_29792434.htm].

“From Hangzhou to Hamburg, G20 Sees Rising Difficulties in Pushing forward Global Agenda”, *China Daily*, 09.07.2017 [Laatst geraadpleegd op 08.08.2020, https://www.chinadaily.com.cn/world/2017xivisitgermany/2017-07/09/content_30045114.htm].

Fu, Jing, “Brussels Says US Departure from Paris Agreement Won't Affect Other Climate Work”, *China Daily*, 09.08.2017 [Laatst geraadpleegd op 08.08.2020, http://www.chinadaily.com.cn/world/2017-08/09/content_30392002.htm].

Fu, Jing, “China Pledges National Carbon Trading System”, *China Daily*, 14.12.2017 [Laatst geraadpleegd op 08.08.2020, https://www.chinadaily.com.cn/cndy/2017-12/14/content_35296578.htm].

Fu, Jing, “China, EU to Focus on Trade, Investment and Climate as Trump Ponders”, *China Daily*, 01.06.2017 [Laatst geraadpleegd op 08.08.2020, http://www.chinadaily.com.cn/world/2017-06/01/content_29582520.htm].

Fu, Jing, “Juncker Pledges to Work with China on Global Warming”, *China Daily*, 15.06.2017 [Laatst geraadpleegd op 08.08.2020, http://www.chinadaily.com.cn/world/2017-06/15/content_29749179.htm].

Fu, Jing, “Paris Climate Deal Is 'Irreversible’”, *China Daily*, 10.07.2017 [Laatst geraadpleegd op 08.08.2020, http://www.chinadaily.com.cn/world/2017xivisitgermany/2017-07/10/content_30054638.htm].

Fu, Xiaoqiang, “Violent Protests a Warning to the World to Put its Act Together”, *China Daily*, 30.12.2019 [Laatst geraadpleegd op 08.08.2020, <https://www.chinadaily.com.cn/a/201912/30/WS5e093418a310cf3e355814f7.html>].

He, Yafei, “Decoupling Won't Do any Nation any Good”, *China Daily*, 14.12.2019 [Laatst geraadpleegd op 08.08.2020, <https://www.chinadaily.com.cn/a/201912/14/WS5df4337fa310cf3e3557e1c8.html>].

Hou Liqiang, “Multilateralism Urged in Climate Efforts”, *China Daily*, 11.12.2019 [Laatst geraadpleegd op 08.08.2020, <https://www.chinadaily.com.cn/a/201912/11/WS5deffa8ba310cf3e3557d426.html>].

Hou, Liqiang, “Sino-US Climate Work May Persist, Former Australian PM Says”, *China Daily*, 22.11.2019 [Laatst geraadpleegd op 08.08.2020, <https://www.chinadaily.com.cn/a/201911/22/WS5dd7309da310cf3e355792c1.html>].

Huo, Jianguo, “Global Economy Faces Two Challenges”, *China Daily*, 02.01.2018 [Laatst geraadpleegd op 08.08.2020, http://www.chinadaily.com.cn/cndy/2018-01/02/content_35421526.htm].

“Icy Response to Trump Climate Move”, *China Daily*, 03.06.2017 [Laatst geraadpleegd op 08.08.2020, http://www.chinadaily.com.cn/cndy/2017-06/03/content_29600991.htm].

Jia, Guo, “‘Untold Suffering’ Awaits with Global Warming”, *China Daily*, 08.11.2019 [Laatst geraadpleegd op 08.08.2020, https://www.chinadaily.com.cn/cndy/2019-11/08/content_37521502.htm].

Kong, Jun, “So-called Rules-based International Order Preached by US Officials totally Nonsense”, *China Daily*, 13.12.2019 [Laatst geraadpleegd op 08.08.2020, <https://www.chinadaily.com.cn/a/201912/13/WS5df356aba310cf3e3557e0d6.html>].

Lin, Boqiang, “Time to Make the Best of Carbon Trading”, *China Daily*, 19.12.2017 [Laatst geraadpleegd op 08.08.2020, <http://www.chinadaily.com.cn/a/201712/19/WS5a385df9a3108bc8c67358ba.html>].

Liu, Cecily, “Nations Are Likely to Push forward Climate Protection at Upcoming G20 Summit”, *China Daily*, 08.07.2017 [Laatst geraadpleegd op 08.08.2020, http://www.chinadaily.com.cn/world/2017xivisitgermany/2017-07/08/content_30037393.htm].

Lomborg, Bjorn, “Innovation Needed to Fight Climate Change”, *China Daily*, 12.12.2017 [Laatst geraadpleegd op 08.08.2020, https://www.chinadaily.com.cn/cndy/2017-12/12/content_35279086.htm].

McNeice, Angus, “China May Reach its Emissions Goal Early”, *China Daily*, 24.08.2018 [Laatst geraadpleegd op 08.08.2020, <http://www.chinadaily.com.cn/a/201808/24/WS5b7f44d5a310add14f3877d8.html>].

“No Laments if Presidency Bannon Fought for Is Over”, *China Daily*, 20.08.2017 [Laatst geraadpleegd op 08.08.2020, http://www.chinadaily.com.cn/2017-08/20/content_30871384.htm].

Peterson, Chris, “Trump Unwise to Pull Out of Paris Climate Accord”, *China Daily*, 10.06.2017 [Laatst geraadpleegd op 08.08.2020, https://www.chinadaily.com.cn/opinion/2017-06/10/content_29694467.htm].

Rana, Op, “Bonn Offers Scant Relief from Climate Change”, *China Daily*, 18.11.2017 [Laatst geraadpleegd op 08.08.2020, https://www.chinadaily.com.cn/cndy/2017-11/18/content_34676845.htm].

Rana, Op, “We Can only Look at the Planet's Future with Hope”, *China Daily*, 03.12.2018 [Laatst geraadpleegd op 08.08.2020, <https://www.chinadaily.com.cn/a/201812/03/WS5c047eaea310eff30328e8f7.html>].

“Trump Climate Move Backfires”, *China Daily*, 07.06.2017 [Laatst geraadpleegd op 08.08.2020, https://www.chinadaily.com.cn/cndy/2017-06/07/content_29647064.htm]

“US Attends Climate Talks, still Plans to Pull Out”, *China Daily*, 18.09.2017 [Laatst geraadpleegd op 08.08.2020, http://www.chinadaily.com.cn/cndy/2017-09/18/content_32142407.htm].

“US Betrays all its Ugliness with its Attacks on Huawei”, *China Daily*, 21.05.2019 [Laatst geraadpleegd op 08.08.2020, http://www.chinadaily.com.cn/cndy/2019-05/21/content_37471730.htm].

“US Could Re-enter Paris Accord”, *China Daily*, 12.01.2018 [Laatst geraadpleegd op 08.08.2020, http://www.chinadaily.com.cn/cndy/2018-01/12/content_35487605.htm].

Wang, Yangfei, “Beijing Seeks Teamwork in Paris pact”, *China Daily*, 07.06.2017 [Laatst geraadpleegd op 08.08.2020, http://usa.chinadaily.com.cn/epaper/2017-06/07/content_29654306.htm].

Wang, Yangfei, “China Driving Climate Talks and 'Uniting Voices' on Rules”, *China Daily*, 20.11.2017 [Laatst geraadpleegd op 08.08.2020, http://www.chinadaily.com.cn/cndy/2017-11/20/content_34753222.htm].

Wang, Yangfei, “China Plays Key Role in UN Climate Change Talks: Officials”, *China Daily*, 18.11.2017 [Laatst geraadpleegd op 08.08.2020, http://www.chinadaily.com.cn/world/2017-11/18/content_34700063.htm].

Wang, Yangfei, “China Urges More Action, Unity on Climate Change”, *China Daily*, 13.11.2017 [Laatst geraadpleegd op 08.08.2020, https://www.chinadaily.com.cn/kindle/2017-11/13/content_34479637.htm].

Wang, Yangfei, “Expert: Nation Is on Track for Carbon Target”, *China Daily*, 15.11.2017 [Laatst geraadpleegd op 08.08.2020, http://www.chinadaily.com.cn/business/2017-11/15/content_34548676.htm].

Wang, Yangfei, “Nations Vow Firm Stance on Climate”, *China Daily*, 3.6.2017 [Laatst geraadpleegd op 08.08.2020, http://www.chinadaily.com.cn/cndy/2017-06/03/content_29600860.htm].

Wang, Yangfei, “Talks Go Behind Closed Doors”, *China Daily*, 13.11.2017 [Laatst geraadpleegd op 08.08.2020, http://www.chinadaily.com.cn/cndy/2017-11/13/content_34463643.htm].

Wang, Yangfei, “UN Applauds China's Climate Change Efforts”, *China Daily*, 29.08.2017 [Laatst geraadpleegd op 08.08.2020, http://www.chinadaily.com.cn/business/2017-08/29/content_31256808.htm].

Xing, Yi, “Chinese, US Experts Calling for Global Cooperation in Support of Climate Pact”, *China Daily*, 16.12.2019 [Laatst geraadpleegd op 08.08.2020, <https://www.chinadaily.com.cn/a/201912/25/WS5e02cda5a310cf3e3558082a.html>].

Zhang Zhouxiang, Wang Yun, Pan Yixuan & Wang Kan, “Beyond 2018”, *China Daily*, 02.01.2019 [Laatst geraadpleegd op 08.08.2020, http://www.chinadaily.com.cn/cndy/2019-01/02/content_37421495.htm].

Zhang, Haibin, “Leading the Fight against Climate Change”, *China Daily*, 24.09.2019 [Laatst geraadpleegd op 08.08.2020, <https://www.chinadaily.com.cn/a/201909/24/WS5d89525ea310cf3e3556d050.html>].

Zhao, Huanxin, “Trump Announces US Is Exiting Paris Climate Pact”, *China Daily*, 02.06.2017 [Laatst geraadpleegd op 08.08.2020, https://www.chinadaily.com.cn/world/2017-06/02/content_29583944.htm].

Zhao, Ruinan, “2018 Has Seen Fear of Warming Planet”, *China Daily*, 11.01.2019 [Laatst geraadpleegd op 08.08.2020, http://www.chinadaily.com.cn/global/2019-01/11/content_37425622.htm].

Zhong, Sheng, “US' Obsessive Compulsion to Play Lead Role”, *China Daily*, 12.06.2019 [Laatst geraadpleegd op 08.08.2020, <http://www.chinadaily.com.cn/a/201906/12/WS5d00f06fa310176577230d0b.html>].